Lietuvos Nacionalinė Mokslo ir Studijų Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 38 (1389) 1976 RUGSĖJIS - SEPTEMBER 16 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275 - 4672

Kas mus telkia?

Nė viena sąmoninga visuomenė negali apsieiti be politikos, nes tai sritis, kuri liečia labai esmingus klausimus — vidaus gyvenimo, socialinės tvarkos, turtų paskirstymą bei jų valdymą, tarpusavio santykius ir t.t. Taip pat sąmoninga visuomenė negali apsieiti be idėjų, nes jos gyvenimas nėra vien materialinio, bet ir dvasinio pobūdžio. Beidėjinė visuomenė būtų primityvus telkinys, kurio horizontai baigiasi valgiu, gėrimu ir biologiniais malonumais. Galime pasidžiaugti, kad lietuviškoji visuomenė išeivijoje yra ir sąmoninga, ir politinė, ir idėjinė bent iki tam tikro laipsnio. Bet antra vertus turime pastebėti, kad politika ir ideologija yra dalykai, kurie mus labiausiai skirsto. Prie to galbūt prisideda ir lietuvio būdas — užimtose pozicijose užsikasti ir atkakliai kovoti. Taigi, susidaro paradoksinė situacija — be politikos ir ideologijos neįmanoma apsieiti, o josna įėjus reikia stoti į kovą. Toji įtampa nėra vien lietuvių išradimas. Ji yra visose sąmoningose tautose, tik labiau subrendusios tautos, išugdžiusios stipresnę demokratinę dvasią, sugeba tą įtampą pakankamai sušvelninti ir nepaversti savikova. Tautos, kurių istoriją ilgus šimtmečius lėmė ne demokratinė, o diktatūrinio pobūdžio santvarka, nepajėgė išugdyti savyje tikra prasme demokratinės dvasios, mokančios ne tik savąsias pozicijas ginti, bet ir kitų užimtąsias respektuoti.

★ ★ ★

Laimė, kad šalia ideologijos ir politikos yra kitų sričių, kurios telkia mus. Jų tarpe ypač pasižymi daina, tautiniai šokiai, sportas. Rodos, labai necementingi dalykai, tačiau pasižymi telkiamąja savo jėga. Tik pažvelkime į faktus. Nuo pat išeivijos pradžios minėtieji dalykai pradėjo mus telkti į ansamblius, chorus, grupes, komandas. Išaugo dainų šventės, kurios sutelkia į vieną vietą šimtus dainininkų ir tūkstančius klausovų. Jos nuskamba per spaudą, radijo programas, televiziją ir pasiekia visą išeiviją, prabildamos į lietuviškas širdis bei žadindamos jas Lietuvai. Taip pat išsiplėtė tautinių šokių šventės, sutelkdamos tūkstančius šokėjų ir žiūrovų. Būdinga tai, kad tautiniai šokiai pajėgė sudominti jaunimą ir gana ilgai laikyti jį ansambliuose. Šokių dinamiškumas rado gyvą atgarsį jaunose širdyse ir prabilo jų kalba. Tai ryšku buvo pvz. kad ir tautinių šokių šventėje Čikagoje, kur įvyko plataus masto jaunimo ir senimo susitelkimas. Ten bendravo visi ir jautėsi esą artimi tos pačios tautos žmonės. Panašiai vyksta ir sporto šventėse, nors ir mažesniu mastu. Sportas taip pat yra viena tų sričių, kuri pajėgia sutelkti daugelį tautiečių. Jeigu jis pajėgtų būti lietuviškesnis savo veikloje ir šventėse, galėtų būti lygus visų telkėjas, kaip ir daina ar šokis. Minėtosios sritys telkia mus daugumoje švenčių — ir Lietuvių Dienose, ir kongresuose, ir stovyklose, ir visuose platesnio masto renginiuose.

★ ★ ★

Daina, šokis, sportas yra ne tik mūsų telkėjai, gaiviną vidinį mūsų gyvenimą, bet ir mūsų žodis kitataučiams. Kuo gi mes galime pasirodyti kaip lietuviai užsienyje? Tiesa, turime įvairios kūrybos, bet pasirodyti svetimai visuomenei geriausiai sugebame savo daina, tautiniu šokiu ir kiek mažiau sportu. Kas matė lietuvių šventes, gali lengvai juos atpažinti ir kitą kartą. Jos yra įspūdingos, tačiau dvelkia geroku vienodumu. Dėlto išeinant į kitataučių viešumą reikia daugiau kūrybingo įvairumo. Lietuviškų dainų yra labai daug, tad pasirinkimas yra didelis — monotoniškumo pavojus yra mažesnis. Sunkiau su tautiniais šokiais, nes jų repertuaras (ypač populiariųjų) yra gana ribotas. Neveltui kaikurie lietuvių ansambliai bando eiti kūrybine linkme — stilizuoti esamus šokius, kurti naujus, pasinaudojant etnografiniais motyvais, sudaryti ištisus spektaklius, įvedant ir vaidybinį bei muzikinį elementą. Suprantama, autentiški etnografiniai elementai turi išlikti nepaliesti, bet jie neužkerta kelio tolimesnei kūrybai. Ta linkme sėkmingai reiškiasi pvz. estai. Pasaulio Estų Dienose sukuria specialų spektaklį kitataučiams, panaudodami savo tautinius šokius, gimnastes, muziką, vaidybą, šviesos ir garso efektus. Jie tai atlieka sporto stadijone, sutraukia minias kitataučių ir pačių estų. Tai idėja, kuria galėtų pasinaudoti ir lietuviai, sukurdami tautinio pobūdžio, plataus masto spektaklį.

JAV PREZIDENTO ŽMONA BETTY FORD priima lietuvių dovaną — tautinius drabužius tautinių šokių šventėje Čikagoje

Nuotrauka Omero Burzdžiaus

Šventė su gera ateitimi

Penktoji tautinių šokių šventė sutelkė 2000 šokėjų, 11.000 žiūrovų, laimėjo viešumos dėmesį • Prezidentienės dalyvavimas — malonus Amerikos mostas lietuviams • Sen. Percy: lietuviai niekad neturėjo Vašingtone didesnio laisvės gynėjo, kaip dabar prez. Fordo asmenyje

Spaudos posėdis

Tautinių šokių šventės išvakarėse, rugsėjo 4 d., Čikagoje įvyko visa eilė renginių — JAV LB krašto t a r y b o s posėdis, agronomų sąjungos suvažiavimas, vilniečių susirinkimas, spaudos žmonių pasitarimas ir kt. Kadangi visur neįmanoma būti, teko rinktis spaudos sritį.

Spaudos darbuotojų pasitarimą surengė Liet. Žurnalistų Sąjungos centro valdyba "Playhouse" salėje. Jon patenki per tamsų restoraną-klubą, kuriame vaišinasi gausūs svečiai. Nedidelėn salėn susirinko arti 50 asmenų, daugiausia čikagiečių. Jų eilėse buvo matyti rašytojas Vyt. Alantas, kun. dr. J. Prunskis, Bern. Brazdžionis, kun. J. Kidykas, SJ, kun. dr. K. Trimakas, A. Kučys, kun. dr. K. Bučmys, OFM, V. Rastenis, A. Kairys ir kiti. Pasitarimui vadovavo centro valdybos nariai — V. Kasniūnas, J. Janušaitis ir Vl. Butėnas (pirm. kun. J. Vaišnys, SJ, buvo išvykęs iš Čikagos). Vyt. Alantas savo paskaitoje kalbėjo apie dabartines lietuviškojo gyvenimo aktualijas. Diskusijose dalyvavo keliolika asmenų, kalbėjo įvairiais klausimais, bet esminės mūsų spaudos problemos kažkodėl neiškilo, nors šį kartą laiko stoka niekas nesiskundė. Pasitarimui pirmininkavo V. Kasniūnas. Jis padarė pranešimą apie planuojamą spaudos metraštį, kurin bus sutelkta p r a e i t i e s medžiaga. Ižd. J. Janušaitis supažindino su centro valdybos darbais, pabrėždamas jos rūpestį jaunaisiais spaudos bendradarbiais ir dr. P. Daužvardžio fondą. Po pasitarimo visi dalyviai buvo pavaišinti vakariene.

Kasiulių paroda

Paryžiečiai dailininkai — Vytautas ir Bronė (Bonite) Kasiuliai, talkinami čikagiečių neolituanų, surengė savo dailės parodą Čiurlionio galerijoje Jaunimo Centro patalpose. Abu dailininkai parodė po 30 paveikslų. Vyt. Kasiulis — jau plačiai žinomas dailininkas tautiniu ir tarptautiniu mastu, bet Br. Kasiulienė buvo naujas veidas. Atrodo, daug kas bus pastebėję artimą jų giminingumą tapyboje ir skirtingumą tematikoje. Vyt. Kasiulis parodė bene 10 darbų religinėm temom. Jie visi labai kasiuliški, bet kartu artimi lietuvio dvasiai, pilni lyrinio jausmo ir draminio raiškumo. Br. Kasiulienė kalba daugiausia gamtos apraiškomis — gėlėmis, vaisiais, muzikantais. Jos paveiksluose dvelkia ramumas, lengvumas, tylintis vaizdas.

Šventės atidarymas

Penktoji tautinių šokių šventė buvo atidaryta rugsėjo 4, šeštadienį, 7 v.v., prie Jaunimo Centro aikštelėje stovinčio paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę. Susirinkus gana gausiam būriui tautiečių, pirmasis prabilo šventės rengėjų komiteto pirm. Br. Juodelis, kuris, taręs pasveikinimo žodį, pakvietė prabilti PLB valdybos pirm. inž. Br. Nainį. Pastarasis išreiškė pagarbą žuvusiems laisvės kovotojams, skatino gyvuosius tęsti jų kovą, dėkojo rengėjams ir dalyviams. Vainiką prie paminklo padėjo rengėjų komiteto pirm. Br. Juodelis ir vicepirm. S. Džiugienė. Ugnį aukure įžiebė JAV LB pirm. J. Gaila. Taip pat žodį tarė ir vysk. V. Brizgys, kviesdamas prisiminti mirusius tautinių šokių švenčių darbuotojus — muzikus Br. Jonušą, J. Zdanių ir poetę J. Augustaitytę-Vaičiūnienę. Iškilmė baigta Lietuvos himnu. Jį giedojo visi iškilmės dalyviai, nejučiomis žvelgdami į Lietuvos Vytį, ryškiai matomą Jaunimo Centro rūmų fasade.

Jūra jaunimo

Tą savaitgalį Tėvų jėzuitų įsteigtas ir vadovaujamas Jaunimo Centras tapo tikru jaunimo centru — jame telkėsi didžiulės minios jaunų veidų. Penktadienį Jaunimo Centro salėse šokių vakarą surengė studentai, o šeštadienį — šventės rengėjų komitetas. Abu vakarus jaunimas tose salėse netilpo. Šeštadienio vakarą dalyvavo apie 3000 jaunimo, suvažiavusio iš visos Š. Amerikos, Venecuelos ir Britanijos. Ir salės, ir aikštelė buvo užtvindytos jaunimo. Svečiams buvo suruoštas priėmimas kavinėje.

Pamaldos

Sekmadienio rytą, 10 v., pagal numatytą programą, katalikų pamaldos įvyko Šv. Kryžiaus šventovėje. Mišias atnašavo vysk. V. Brizgys su kun. dr. J. Sakevičiumi, MIC. Pamokslą laisvės tema pasakė Europos lietuvių vyskupas A. Deksnys. Giedojo "Dainavos" ansamblis, vadovaujamas muziko A. Jurgučio. Erdvioje šventovėje, kurioje dalyvavo 1500 tautiečių, skambėjo didingai. Tai gausus ir stiprus choras, pajėgiąs atlikti naujus ir sunkius dalykus. Šiose pamaldose jisai giedojo Lietuvoje gyvenančio muziko kun. G. Šukio lietuviškas Mišias. Daugumai tai buvo miela staigmena. Giedojimą labai praturtino ir sol. D. Stankaitytė, savo galingu ir sodriu balsu nuteikusi labai gausius dalyvius gilesnei maldai. Šv. Rašto ištraukas skaitė inž. Krasauskas, Mišių aukas (ostijas ir vyną) tikinčiųjų vardu įteikė atnašaujančiam vyskupui šventės rengėjų komiteto pirm. Br. Juodelis ir vicepirm. S. Džiugienė.

Evangelikų pamaldos įvyko "Tėviškės" šventovėje. Jas laikė kun. A. Trakis. Savo pamoksle jis iškėlė Dievo garbinimą įvairiais būdais, o parapijos biuletenyje išspausdino pla-

(Nukelta į 7-tą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI — Darbai ir bedarbiai

Finansų ministeris D. Macdonaldas paskelbė pelno kontrolės sušvelninimą, kuriuo galės pasinaudoti kaikurios bendrovės. Lig šiol gamykloms buvo leistas 85% pelnas, lyginant jį su 1975 m. pelnu ar pastarųjų penkerių metų vidurkiu. Naujasis potvarkis leidžia metinį pelną padidinti 10%, jeigu ta pelno dalis bus investuota į naujų mašinų įsigijimą ar gamyklos plėtimą. Paskelbtoji reforma turi aiškų tikslą senųjų įmonių didinimu bei naujų steigimu parūpinti daugiau darbo kanadiečiams. Liepos mėnesį bedarbiai Kanadoje sudarė 7,3% visų dirbančiųjų, o per pastaruosius metus darbo rinkon įsijungė 288.000 darbininkiško prieauglio. Visiems bedarbiams ir naujajai darbo jėgai patenkinti reikėtų net 775.000 naujų darbų. Bendrovių pelno suvaržymas gerokai pristabdė jų plėtimąsi ir sumažino naujų darbų pasiūlą. Varžtų sušvelninimą bendrovių pelnui griežtai pasmerkė federacinis NDP socialistų partijos vadas E. Broadbentas ir Ontario provincinis vadas S. Lewis, nes ši partija remiasi darbo unijomis, kurias jungia 2,3 milijono narių turintis Kanados Darbo Kongresas. Jo vadas J. Morris organizuoja vienos dienos protestą spalio 14 d., kuris iš tikrųjų bus nelegalus streikas. Šiuo protestu jis tikisi priversti premjerą P. E. Trudeau atšaukti atlyginimų kontrolę, dabar saistomą 12% ribos.

Federacinės vyriausybės nutarimas padidinti bendrovių pelną 10% investacijų sąskaiton J. Morrisui suteikė naujos amunicijos. Esą, valdžia kontroliuoja atlyginimų didinimą, bet nekreipia dėmesio į pelno kilimą. J. Morris užmiršta esminį faktą, kad laisvoje sistemoje naujas darbovietes bei darbus parūpina ne vyriausybė, o privačios bendrovės, nukreipdamos tam tikslui didelę dalį savo pelno. Nors unijų nariai jau gauna augščiausius atlyginimus Kanadoje, jų vadai nori, kad vis daugiau ir daugiau pelno būtų skiriama unijų nariams, nekreipiant dėmesio į bendrą Kanados darbo problemą. Šia proga Toronto dienraštis "The Globe and Mail" specialiu vedamuoju priminė Kanados Darbo Kongresui ir jį visada aklai remiančiai NDP socialistų partijai antrąją medalio pusę: penktadaliui neturtingiausių kanadiečių 1951 m. teko vos 4,4% visų krašto

(Nukelta į 6 psl.)

Pasaulio įvykiai

KINIJOS DIKTATORIUS MAO CE-TUNGAS, 82 METŲ AMŽIAUS, mirė rugsėjo 9 d. Pasaulis jo mirties jau seniai laukė, maitinamas spaudos pranešimais apie blogėjančią sveikatą, visišką pasitraukimą iš politinio gyvenimo. Savo ilgą karjerą Mao pradėjo 1921 m. liepos 1 d. komunistų partijos įsteigimu Šanghajuje ir apvainikavo liaudies respublikos paskelbimu 1949 m. spalio 1 d. Pekinge. Geležine ranka jam pavyko sujungti Kiniją, parūpinti bent minimumą maisto 800 milijonų kiniečių masei, kai tuo tarpu Indija ir šiandien žiūri bado šmėklai į akis. Mao buvo griežtas diktatorius, nesiskaitęs su savo pavaldinių gyvybėmis. Iki 1951 m. pabaigos buvo sulikviduota apie 2 milijonus vadinamųjų revoliucijos priešų. 1966 m. jo pastangomis buvo sukelta "kultūrinė revoliucija", sukrėtusi visą komunistinę Kiniją, kurios įsisiūbavimą sustabdė tik kariuomenės įsikišimas. Dėl ideologinių nesutarimų su Sovietų Sąjunga plačiai nuskambėjo ginkluoti abiejų milžinų pasienio susikirtimai 1962 ir 1967 metais. Jieškodamas atsvaros, Mao pasirinko suartėjimą su JAV, išlygindamas Korėjos ir Vietnamo karų įtemptus santykius netikėtu prez. R. Niksono apsilankymu Kinijoje ir kiek vėlesne dabartinio prez. G. Fordo viešnage. Mao mirtį Kinijos kompartijos, valdžios ir kariuomenės vadai sutiko bendru atsišaukimu, raginančiu laikytis vienybės, išsaugoti jo palikimą. Atrodo, pagrindinis žodis šiuo metu priklauso premjerui ir kompartijos vicepirmininkui H. Kuofengui, kompromisiniam kandidatui, pasirinktam po premjero Ču En-lajaus mirties, kai dėl valdžios pradėjo kivirčytis Mao žmonos Čiang Čing vadovaujami radikalai su Ču įpėdiniu vicepremjeru T. Hsiao-pingu ir jo nuosaikiais partiečiais. Pastarasis greit buvo išstumtas iš valdžios Mao šalininko H. Kuofengo.

PEREINAMASIS LAIKOTARPIS

Bene didžiausią džiaugsmą dėl Mao mirties reiškia Taiwane įsitvirtinusi tautinės Kinijos vyriausybė, tikėdamasi naujų varžybų kiniečių kompartijos viršūnėse. Sovietų Sąjunga, kuriai rūpi ideologinio ginčo užbaigimas ir gerų santykių atstatymas, nerodo didesnio entuziazmo. Kremliaus vadai yra linkę manyti, kad santykių sunormalinimą tegalės įgyvendinti abiejų kompartijų sekančioji karta. Toronte gyvenantis Mao bičiulis Čang Kuo-tao, 78 metų amžiaus, nesitiki krizės kiniečių kompartijos viršūnėse, paremtos aštria tarpusavio kova. Jo nuomone, kompartija jau yra pakankamai turėjusi pamokų praeityje, pasiekusi reikiamo subrendimo. Č. Kuo-tao su Mao ir dešimtimi kitų politikų dalyvavo kompartijos steigime 1921 m. Šanghjuje, bet 1937 m. perėjo į Čiang Kai-šeko pusę ir buvo pašalintas iš komunistų partijos. Kai Mao 1949 m. paskelbė komunistinę Kinijos liaudies respuliką, Č. Kuo-tao gyveno Hong Konge, o Kanadon pas sūnų atvyko 1954 m. Šiuo metu jis yra ligonis, turėjęs du širdies smūgius, dėl kurių paralyžuota dešinioji jo kūno dalis.

NETIKĖTAS LAIMIKIS

Iš karinės sovietų aviacijos bazės Sibire Japonijon pabėgo lakūnas ltn. Viktoras Belenka, 29 metų amžiaus, greičiausiu pasaulyje naikintuvu "MIG-25". Šio naikintuvo greitis yra tris kartus didesnis už garsą, jo augščio riba — apie 18 mylių. Ltn. V. Belenka pabėgimui ruošėsi dvejus metus, kol pagaliau pasitaikė proga turėti pakankamai kuro lėktuvo tankuose skrydžiui į Japoniją. Nusileidęs Hakodato aerodrome, 500 mylių į šiaurę nuo Tokijo, bėglys pasiprašė politinės JAV globos, kuri jam buvo suteikta prez. G. Fordo sprendimu. Nors Sovietų Sąjungoje liko žmona ir trejų metų amžiaus dukrelė, ltn. V. Belenka, susitikęs su Sovietų Sąjungos ambasados Tokijo mieste I sekr. V. Sadovnikovu, atsisakė grįžti ir buvo išvežtas į JAV. Pasak jo, dabartinis gyvenimas Sovietų Sąjungoje primena caro laikus, gyventojai neturi laisvės. Maskva jau keletą kartų pareikalavo grąžinti "MIG -25" naikintuvą, bet Japonija neskuba. Jį jau ardo ir tiria amerikiečių aviacijos specialistai, pasinaudodami tokia netikėta proga, kuri jiems leis nustatyti šio lėktuvo gerąsias ir silpnąsias puses, veiksmingiausius kovos būdus su greičiausiu sovietų naikintuvu.

KROATŲ ŽYGIS

Praėjusią savaitę buvo pagrobti trys keleiviniai lėktuvai, bet plačiausiai nuskambėjo kelių kroatų vyrų ir moters įvykdytas a m e r i k i e č i ų "Trans World" lėktuvo pagrobimas virš Buffalo. Lėktuvas, skridęs į Čikagą, buvo nukreiptas Kanadon, o iš jos — į De Gaulle aerodromą Paryžiuje. Lėktuvo pagrobėjai pareikalavo, kad keturi didieji amerikiečių laikraščiai paskelbtų politinį jų atsišaukimą, reikalaujantį laisvės Kroatijai ir kaltinantį prez. Tito kroatų tautžudystę. Tie atsišaukimai taipgi buvo išmesti iš lėktuvo virš Montrealio, Niujorko, Čikagos ir Paryžiaus. Propagandinis kroatų žygis buvo užbaigtas Paryžiuje, Prancūzijai atsisakius papildyti lėktuvo kurą, išleidus orą iš padangų ir automobiliais užblokavus pakilimą. Kroatams buvo pareikšta, kad jie bus nušauti vietoje, jeigu dėl jų nukentės bent vienas keleivis. Jiems taipgi buvo pasiūlyta pasiduoti Jugoslavijos ar JAV atstovams. Lėktuvo pagrobėjai pasirinko amerikiečius ir buvo atskraidinti į Niujorką. Čia jų laukia byla ne tik dėl lėktuvo pagrobimo, bet ir dėl dviejų Niujorke padėtų bombų. Viena jų sprogo išmontuojama ir nužudė policininką. Tos bombos ir policininko nužudymas, be abejonės, gerokai pakenks politiniam kroatų žygiui, juo labiau, kad kroatai nacionalistai užsienyje jau ir anksčiau yra pasižymėję tokiais teroro veiksmais.

RINKIMAI ISPANIJOJE

Ispanijos premjeras A. Suarezas paskelbė senato ir atstovų rūmų rinkimus, kurie turės įvykti iki 1977 m. birželio mėnesio. Ankstesnė premjero C. A. Navarro vyriausybė buvo pasisakiusi už gen. F. Franko 40 šalininkų įsileidimą į senatą be rinkimų. Premjeras A. Suarezas šį klausimą nutylėjo, siekdamas visų senatorių išrinkimo. Naujajam parlamentui bus paliktos tokios reformos, kaip valstybės vadovaujamų darbo unijų pertvarkymas, didesnė autonomija baskų ir katalanų sritims, opozicijos reikalavimų patenkinimas, siekiantis Ispanijai priimtinos politinės sistemos.

SAUKIASI VIENYBĖS

Lenkų partijos vadas E. Gierekas per radiją ir televiziją įspėjo Lenkiją, kad jos laukia sunkios ekonominės problemos. Joms išspręsti pasiūlė bendradarbiavimą su Katalikų Bendrija patriotizmo vardu, paneigdamas lig šiol egzistuojantį konfliktą. Lenkijai vėl teks įsivežti iš užsienio apie 7 milijonus tonų duoninių ir pašarinių grūdų. Tiek grūdų buvo įsivežta ir pernai už bilijoną dolerių. Lenkijoje taipgi jaučiamas ir didėjantis mėsos trūkumas.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis
2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $10.00, pusmetinė—$6.00. Rėmėjo prenumerata $15.
Skelbimai ruošiamam numeriui primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: $10.00 per year, $6.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **POPIEŽIŠKOJI KOMISIJA** moterų reikalams K. Bendrijoje įsteigta Pauliaus VI 1973 m. rekomendavo, kad daugiau moterų būtų paskirta atsakingoms pareigoms įvairiuose Vatikano skyriuose. Taipgi komisija rekomendavo moterims leisti: 1. dirbti įvairiose K. Bendrijos vietose, nereikalaujančiose kunigiškųjų šventimų; 2. dalyvauti liturgijoje, pagal liturgijos ir sakramentų kongregacijos nustatytas normas bei vietinių bendrijų papročius; 3. dalyvauti jurisdikciniame K. Bendrijos gyvenime ir teisinio kodekso pertvarkyme. Vyskupų konferencijoms komisija rekomendavo pasirūpinti, kad dvasiškija būtų paruošta suprasti įvairiopą krikščioniškąjį moterų pašaukimą ir su jomis bendradarbiautų įvairiose apastalavimo srityse. Vienuolijas komisija kviečia paruošti savo narius tinkamam vyrų-moterų bendradarbiavimui, pagal kiekvieno vienuolinį pašaukimą. Vienuolijos, užsiimančios švietimu, turi peržiūrėti savo katalikiškojo mokymo turinį bei metodus, kad būtų tinkamai perteikiama moters samprata krikščioniškame gyvenime.

★ **KANADOS IR JAV VYSKUPŲ** metinio suvažiavimo Otavoje pareiškimas pabrėžia reikalą kreipti dėmesį į jaunimą, kuris turi sunkumų institucinės K. Bendrijos atžvilgiu, bandydamas derinti istorines Bendrijos struktūras bei sakramentinį Bendrijos pobūdį su savo sekuliarizmu persunktomis pažiūromis.

★ **K. BENDRIJOS ĮTAKA POLITINĖJE SRITYJE** yra savaiminga jos, kaip tikinčiųjų mokytojos, išdava — pareiškė JAV vyskupų konferencijos pirm. arkiv. Joseph L. Bernardin. Tačiau, pasak jo, K. Bendrija niekad nesikiša į partinę politinę veiklą. K. Bendrijos užduotis yra kreipti žmonijos dėmesį į tai, kas tuo metu tvarkytina, nurodant krikščioniškuosius principus. Pavyzdžiui, K. Bendrijos laikysena abortų klausimu nepadaro to klausimo vien katalikų reikalu, nes tai liečia visos žmonijos gyvybę. K. Bendrija todėl rūpinasi įvairiais žmonijos gyvybę liečiančiais reikalais: badaujančiais žmonėmis, neturinčiais gydymo galimybės, žmonėmis be pastogės ir t.t. Abortas gi yra ne tik žmogaus gyvybę liečiantis, bet ir į ją pasikėsinantis veiksmas, kuris pažeidžia pačią pagrindinę žmogaus teisę.

★ **KARD. GIOVANNI COLOMBO,** Milano arkivyskupas, pasisakė prieš italų valdžios sutikimą leisti abortus moterims, paliestoms nuodingųjų dujų. Šios dujos palietė gyventojus į šiaurę nuo Milano, Saveso ir Meda miestų apylinkėse, kai Meda miesto chemikalų fabrike įvyko nelaimė. Pasak gydytojų, yra pavojus, kad pirmųjų 3 mėnesių nėštumo laikotarpyje esančios moterys gali pagimdyti deformuotus kūdikius. Kardinolas pareiškė, kad pasigailėjimo dorybė negali būti siaura ir apsiriboti vien galimu pavojumi kūdikiams, bet turi atsižvelgti ir į nekaltą bei neginamą gyvybę, į kurią tokiu veiksmu yra kėsinamasi.

★ **KARDINOLO JOZEF MINSZENTY KANONIZACIJOS BYLA** gali būti greitu laiku pradėta. Tuo reikalu Vatikano atstovai jau lankėsi pas kardinolo gimines — Istvan Legradi šeimą, gyvenančią Csehimindszent vietovėje, Vengrijoje. Giminės paskyrė vieną iš savo tarpo, Paul Machalik, būti giminių atstovu kanonizacijos eigoje. Numatytasis atstovas Machalik yra 1956 m., vengrų sukilimo metu, pabėgęs iš savo krašto ir šiuo metu gyvena JAV-se. Jis pareiškė, kad kanonizacijos reikalu jau yra turėjęs pokalbių su Vienos kardinolu Franz Koenigu.

★ **METINIAME KOLUMBO VYČIŲ TARYBOS SUVAŽIAVIME** kalbą pasakė ir popiežiaus palaiminimą perdavė JAV apaštališkasis delegatas arkiv. Jean Jadot. Savo žodyje jis pabrėžė šeimos svarbą dabartiniame pasaulyje ir skatino vyčius nešti krikščioniškąsias vertybes į politinę gyvenimo sritį. Suvažiavimui sveikinimus atsiuntė JAV prez. G. Fordas ir Kanados min. pirm. P. E. Trudeau. Vyriausias vytis John W. McDevitt savo kalboje kaltino vyriausią JAV teismą JAV konstitucijos pažeidimu Esą pirmoji konstitucijos pataisa pasisako prieš valstybinės religijos įsteigimą, o vyriausias teismas tokią religiją įsteigė, pasisakydamas už agnostinį ir ateistinį humanizmą savo teisiniais sprendimais. Viceadmiroles Jeremiah A. Denton, jn., buvęs Š. Vietnamo kalinys, perspėjo susirinkusius, kad pagarbos sumenkėjimas religiniams įsitikinimams bei moraliniams dalykams Amerikoje graso politiniam krašto saugumui Jis skatino vyčius kreipti dėmesį į dvi kritiškoje padėtyje esančias sritis: informacines priemones (ypač televiziją) ir švietimo sistemą. Anot jo, asmeniniai principai galiausiai tampa valstybiniais principais, kuriais remiasi visas kraštas. Jei tie principai nėra geri, tvirti ir pastovūs, valstybė tampa silpna, ir jos saugumas atsiduria pavojuje. Valstybės saugumas ir asmeninė gerovė niekada negali remtis apgaule, nemoralumu ir besikeičiančiomis vertybėmis. Suvažiavime dalyvavo 394 atstovai iš JAV, Kanados, Meksikos, Puerto Rico, Gvatemalos, Kubos ir Filipinų.

★ **JAPONIJOJE 1975 M. PABAIGOJE** buvo 377,687 katalikai. Iš viso Japonijoje yra 112 milijonų gyventojų. Pernai ten darbavosi 1,923 kunigai, kurių 820 buvo vietiniai. Taipgi ten buvo 404 klierikai (373 japonai), 390 broliukų ir 6,764 seselės, kurių dauguma buvo japonės.

★ **DAUGELIS PROTESTANTIŠKŲJŲ BENDRIJŲ** dabar naudojasi katalikų liturginėm knygom parinkdami Šv. Rašto ištraukas sekmadienių pamaldoms, — pareiškė prof. James F. White. 1969 m., kai K. Bendrija išleido naują Šv. Rašto skaitymų knygą, parengtą trejų metų sekmadienio pamaldų ciklui ir dvejų metų šiokiadienio pamaldų ciklui, net šešios didžiosios protestantų Bendrijos pradėjo ja naudotis. Katalikiškasis skaitymų suskirstymas, anot prof. White, daugelio buvo pasirinktas todėl, kad tame darbe dalyvavo net 800 katalikų Šv. Rašto bei teologijos specialistų. Protestantai esą mano, jog tokį darbą sunku būtų pakartoti. Presbiterininkai pirmieji pasinaudojo šiuo katalikų mokslininkų darbu, paskui — anglikonai, o po to — liuteronai. Panašūs Šv. Rašto rinkiniai sekmadieniams dabar naudojami United Church of Christ, Christian Church ir United Methodist Church tikinčiųjų. Žinoma, kaikurių sekmadienių Šv. Rašto skaitymai tose Bendrijose skiriasi nuo katalikiškųjų.

★ **STUDIJŲ CENTRAS RELIGIJAI TIRTI KOMUNISTINIUOSE KRAŠTUOSE,** kuriam vadovauja anglikonas kun. Michael Bourdeaux, praneša, kad praėjusių Velykų metu Novosibirske policija neįleido tikinčiųjų į ortodoksų šventovę pamaldoms, kurie buvo jaunesni kaip 40 metų. Keletą kartų bandė jaunesni asmenys įeiti, bet buvo atstumti. Taipgi įeiti bandė moterys su vaikais, bet irgi buvo sulaikytos.

KUN. J. STS.

● **Lietuviškoji šeima yra mažoji Lietuva, kurioje auga ateities tauta**

Pogrindžio "Aušra" atskleidžia tiesą

•Rašytojo Juozo Keliuočio persekiojimas • Mokytojas Petras Paulaitis kalinamas Sibire jau 25-ri metai • Karininkas Petras Paltarokas tebėra tremtyje • Lietuviai žvelgia į Vakarus

Čia pateikiame pogrindinės "Aušros" 2 numerio ištrauką — rašinį "Ko siekia Vyt. Miniotas?" Jame atsispindi tikrasis pavergtos Lietuvos veidas. RED.

1975 m. lapkričio mėn. "Tiesos" 267-272 numeriuose buvo išspausdinta platoka Vyt. Minioto apybraiža "Ir vėl Balfo ranka".

Kas paskatino V. Miniotą grįžti prie jam nebe naujos temos, kurią 1973 m. savo 155 puslapių apybraižoje "Atsargiai, Balfas!" jis, atrodo, buvo išsamiai išgvildenęs?

1975 m. lapkričio mėn. "Tiesoje" išspausdintoje apybraižoje V. Miniotas paaiškina savo tikslą: "... Balfas ir jo veikėjai bei statytiniai vis dar neatsisakė savo "šaltojo karo" metų veiklos, vis skverbiasi į Lietuvą, vis drumsčia mūsų gyventojų ramybę".

Pamėginkime atskleisti šių žodžių potekstę.

Pirmiausia, objektyvumo dėlei norisi pasakyti, kad į Lietuvą kasmet atvyksta apie keliolika tūkstančių užsieniečių (1974 m. jų skaičius nesiekė 19 tūkstančių), įskaitant turistus, sportininkus, komercininkus, artistus ir visus kitus. Didžiumą šių užsieniečių sudaro vadinamųjų liaudies demokratinių šalių piliečiai. Tad tikrųjų užsieniečių skaičius nežymus, o atvykstąs vasarą vienas kitas šimtas užsienio lietuvių jokios nei ideologinės, nei politinės, nei kitokios grėsmės tarybinei santvarkai Lietuvoje tikrai nekelia. Lietuva nusėta tankiu tarybinės kariuomenės karių tinklu, joje gausu įvairaus profilio žvalgybos darbuotojų, užsieniečius aptarnauja "Inturisto" ir kt. įstaigų personalas taip pat gerokai papildytas saugumiečiais. Nenutuokiantiems apie tarybinio pasaulio realybę užsieniečiams, nors jie ir norėtų, belieka labai jau ribotos veiklos galimybės. Be to, retas jų išvyksta už Vilniaus ribų, o sostinėje viskas taip sutvarkyta, kad bet koks pašalinis žingsnis būtų tuoj pastebėtas.

Todėl V. Miniotui tikrai nėra ko nuogąstauti. Jei į Austriją kasmet atvykstantys keletas milijonų užsieniečių nesudaro jokios grėsmės, tai ką jau bepadarys tie keliolika tūkstančių ar tiksliau vienas antras šimtas?

Lietuvis gali nerimauti dėl ko kito — ar šitas Lietuvos gyventojų izoliavimas nuo pasaulio nežlugdo jų kultūros ir ekonomikos? Ar nepaverčia Lietuvos gūdžiu pasaulio užkampiu?

V. Miniotą piktina ir kita bendravimo su užsieniu forma — susirašinėjimas su tautiečiais bei pasikeitimas siuntiniais. Jis, matyt, norėtų, kad Lietuva atsisakytų nuo bet kokių ryšių su keliais šimtais tūkstančių tautiečių, 1944 metais pasitraukusių į Vakarus, besigelbint nuo tarybinio genocido.

Darbštūs Lietuvos žmonės ir dabartinėmis sunkiomis ekonominėmis bei socialinėmis sąlygomis užsidirba duonos kąsnį. Tiesa, yra dalis gyventojų, kurie dėl valdžios persekiojimo, patirtų nelaimių, paplitusio alkoholizmo ar kt. priežasčių yra reikalingi tam tikros materialinės ar dvasinės pagalbos. Tačiau, apskritai, Lietuvoje sunku rasti tokių šeimų, kurios pragyventų iš užsienio siuntinių. Pagrindinis motyvas, skatinąs bendrauti su užsienio lietuviais — tai giminystės ir tautiškumo ryšiai, tai bendri jausmai, užuojauta svetur atsidūrusiems tautiečiams, niekuo nenusikaltusiems gimtajam kraštui.

Jei ne V. Minioto ir jo bendrininkų represijos, šiandien dažnas Lietuvos gyventojas norėtų įvairiomis formomis bendrauti su užsienyje gyvenančiais broliais ir sesėmis.

Kad šitas bendravimas būtų ardomas, V. Miniotas griebiasi paprasčiausio šantažo.

Balfo vadovai bei aktyvesni jo veikėjai piešiami kuo tamsiausiomis spalvomis, sutapatinami su karo nusikaltėliais, kad su šiais žmonėmis imtų baimė palaikyti bet kokius ryšius. Apybraižoje pateikti dialogai ir atitinkamai nušlifuotos nuotrupos rodo, kaip apdorojami ir įbauginami Lietuvos piliečiai. Daugelis dar gerai prisimena, kaip Lietuvoje būdavo užkertamas kelias į mokslą, į geresnį darbą tiems, kurie prisipažindavo turį užsienyje giminių. Todėl, vengdami nemalonumų, ir šiandien žmonės dar parašo nenorį priimti siuntinių bei susirašinėti su užsienio lietuviais.

Atvykstantys į Lietuvą aktyvesni užsienio lietuviai, savo ruožtu, taip pat gąsdinami, kartais provokuojami, kad nekiltų noras daugiau čia lankytis.

Minėtoje apybraižoje užsienio lietuvė Regina Andriejauskienė kaltinama norėjusi išgauti iš rašytojo J. Keliuočio jo rašomus atsiminimus.

Tariamų J. Keliuočio atsiminimų medžioklė jau tęsiasi keletas metų. Informatoriui klaidingai pranešus apie neva tai rašomus atsiminimus (faktiškai J. Keliuotis rašė atsiminimus apie dailininką J. Vienožinskį), tuoj pat buvo pradėta jų medžioklė.

Pradžioje be jokių užuolankų saugumo darbuotojai atvyko į Keliuočio butą ir pareikalavo atsiminimų.

— Prašau, — pasakė rašytojas, paduodamas atsiminimus apie J. Vienožinskį.

— Mums ne šitų reikia, — atsakė saugumiečiai, — duok tuos, kur rašai apie save.

Nieko nepešus, vėliau pradėta ieškoti per netikrus rašytojo bičiulius. Įvairūs asmenys siūlė savo paslaugas, neva norėdami "padėti". Rašytojui J. Keliuočiui dėl to gyvenimas pasidarė tikrai nepakenčiamas. Be to, imtasi pastangų jį morališkai sugniuždyti. Tegaudamas keliolikos rublių pensiją ir versdamasis atsitiktiniais literatūros kūrinių vertimais, rašytojas ilgoką laiką tikrai skurdžiai gyveno. Be to, A. Sniečkaus nurodymu, joks jo kūrinys nebuvo išspausdintas. Pasinaudodami jo sunkia ir dvasine, ir materialine būkle saugumui artimi rašytojai pasiūlė jam parašyti kompromisinį straipsnį, žadėdami už tai išrūpinti normalią pensiją, surengti iškilmingą 70-čio minėjimą ir pradėti spausdinti jo raštus.

Išgautas straipsnis buvo žymiai pakeistas ir plačiai panaudotas propagandiniams tikslams. Rašytojui pradėta mokėti normalesnė pensija, tačiau jo 70-čio jubiliejus liko nesurengtas, o ir raštai nepradėti spausdinti. Netrukus vėl prasidėjo tariamų atsiminimų medžioklė, kurioje nepaskutinis vaidmuo tenka ir V. Miniotui. Minėtoje apybraižoje jis rašė apie atsilankymą pas J. Keliuotį:

"Kol rašytojas klaidžioja prisiminimų labirintuose apžvelgiau jo kambarį..."

V. Minioto tikrąjį apsilankymo tikslą dar aiškiau nusako tolimesnė citata: "...man priekaištavo ant rašomojo stalo padėti keli balti popieriaus lakštai..."

Ne tik V. Miniotui, bet ir kitiems jo profesijos kolegoms neduoda ramybės tik balti popieriaus lakštai. O kur slepiami prirašyti popieriaus lakštai? Ta baimė verčia įtarinėti atvykstančius į Lietuvą iš užsienio tautiečius, toji baimė surašė intrigų ir prieš N. Andriejauskienę. J. Keliuočio kūriniai V. Miniotui reikalingi ne tam, kad išvystų šviesą, o kad amžinai dingtų saugumo nišose. J. Keliuotis, tiek metų sąžiningai dirbęs savo kraštui literatūros darbą, plėšęs, kiek įstengdamas, jo kultūros dirvonus, senatvėje duonos kąsnį turėjo pirktis pačia aukščiausia kaina — išsižadėdamas savo kūrybos ir principų. Už ilgametį kultūros darbą jis, remiantis A. Venclovos ir K. Korsako literatūriniais kaltinimais, buvo net kelerius metus kalinamas. O šiandien Lietuvoje nusipelniusių kultūros veikėjų vardai suteikiami net NKVD generolams! Kokią kultūrą Lietuvoje kėlė generolas J. Macijauskas, LTSR nusipelnęs kultūros veikėjas?! Jis žinomas kaip aktyvus genocido vykdytojas savo ranka iš nagano be pasigailėjimo šaudęs 16-tos lieutviškosios divizijos karius! Kitokios rūšies jo nuopelnų Lietuvoje nežinoma.

Nieko baisaus neatsitiktų, jei koks nors Lietuvos rašytojo kūrinys ir pasiektų Vakarus. Kiekvienas žmogus turi teisę kurti ir skelbti savo kūrybą. Todėl ir kiekviena pastanga praskinti tautos kūrybai kelią į viešumą yra sveikintina.

Kukli pensija už tylėjimą ir merdėjimą yra tautos talentų žudymas. Šie V. Minioto receptai lietuvių tautai nepriimtini.

V. Miniotas šmeižia ne tik Amerikos lietuvius, tiesiančius savo broliams ranką. Šmeižiami ir tie, kurie išdrįsta priimti ją.

1973 m. išleistoje V. Minioto apybraižoje "Atsargiai, Balfas!" ypač šlykščiai šmeižiami politiniai kaliniai Petras Paulaitis ir Petras Paltarokas. Kas yra šie žmonės iš tikrųjų?

Petras Paulaitis — mokytojas, plataus akiračio žmogus, baigęs filosofijos studijas Italijoje. 1941 m. dalyvavo pasipriešinimo sąjūdyje prieš bolševikus, buvo paskirtas Raseinių apskrities viršininku, vėliau protestavo prieš žydų naikinimą Lietuvoje ir, nesutikdamas su nacių politika, iš šių pareigų pasitraukė. Gestapo buvo persekiojamas, ir vos ištrūko iš jo nagų Kaltinėnuose. Pokario metais įsijungė į partizanų pasipriešinimo sąjūdį, tačiau ginkluotose akcijose nedalyvavo, dirbdamas daugiausia pogrindžio spaudos darbą. 1947 m. prie D. Poškos Baublių, Žemaitijoje, buvo suimtas. 1956 m. iš konclagerio paleidžiamas, tačiau jau sekančiais metais suimamas už patriotinių nuotaikų skleidimą Kauno studentų tarpe. Iki šiolei vis dar tebekalinamas Mordovijoje, faktiškai tik už savo pažiūras ir ištikimybę gimtajam kraštui. Jau 28 metai, kai šis taurus žmogus laikomas už grotų ir siekiama gyvo jo iš čia neišleisti.

Kada gi pasaulio teisininkai atkreips dėmesį į šį mūsų laikų Šiljono kalinį, kada mūsų užjūrio broliai konkrečiais veiksmais padės šiam didžiajam laisvės kankiniui?!

Ne lengvesnė ir P. Paltaroko dalia. Jis — giliai apsišvietęs žmogus, mokąs užsienio kalbų, buvęs Lietuvos kariuomenės artilerijos kapitonas bei Paryžiaus karo akademijos klausytojas. Kam teko pažinti P. Paltaroką, tas neabejoja jo taurumu, jautrumu, jo gilia meile gimtajam kraštui. Jo ištikimybė Lietuvai ir pažiūrų nuoseklumas ypač nemėgstami šiandieninių Lietuvos šeimininkų. Buvo siūloma P. Paltaroką anksčiau paleisti, išbadėjusio kalinio ištvermę mėginta palaužti balta duona, cukrumi ir sviestu, tačiau jo ranka nepaėmė plunksnos ir nepasirašė po savo pažiūrų pasmerkimo lapu.

Atlikęs 25 metų bausmę, jis ir šiandien neturi teisės gyventi tėvynėje, priverstas vienatvėje ir skurde leisti savo senatvės metus. Jis koneveikiamas, kad prieš kelerius metus, būdamas konclageryje, sutiko priimti šiokią tokią materialinę pagalbą.

V. Miniotas šiam kilniam žmogui nešykšti melo ir šmeižto žodžių.

Kai tėvynėn veržėsi svetimųjų ordos, P. Paltarokas liko ginti jos laisvės ir garbingai kovojo kaip karys. Duok Dieve, kad Lietuva turėtų daugiau tokių žmonių!

V. Miniotas savo apybraižose stengiasi atsiriboti nuo bet kokios žvalgybinės veiklos, savo pastangas kovoti prieš Balfą bandydamas pagrįsti pilietiniais motyvais. Tai įrodinėti Lietuvos gyventojams per daug naivu. Šiandien beveik kiekvienas žino, kad bet koks užsienio piliečių kvotimas yra galimas tik su saugumo žinia. Ir tokio pobūdžio akcija, kurią vykdo V. Miniotas, yra senokai numatyta ir apsvarstyta saugumo komiteto.

Nepaisant Helsinkio konferencijos nutarimų, dedamos pastangos, kad Lietuvos gyventojai kuo mažiau bendrautų su užsienyje gyvenančiais tautiečiais. V. Minioto apybraižos yra tik viena iš daugelio suplanuotų šios akcijos priemonių.

Lietuvos gyventojai su viltimi ir ilgesiu žvelgia į Vakarų pasaulį, kada pagaliau karo audrų ir žiaurios okupacijos atskirti vienos tautos žmonės galės netrukdomi bendrauti. Kada lietuvis galės bendrauti su kitomis tautomis, kada galės išvengti prievartinio bendravimo su Lietuvon brukama beveide, amoralia ir viskam abejinga kitataučių mase? Kada? S. K.

Mohawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbimo mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

MEDUS --
reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas.
Induose ar koriuose.
Iš bityno: 30 Dewson St.,
Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

PADEKA

Mūsų mamytei ir uošvei

a†a Jievai Girulienei

1976 m. rugpjūčio 2 d. mirus,
sulaukėme daug paguodos ir pagalbos.

Dėkojame kun. A. Žilinskui už pamaldas ir laidotuvių apeigas, klebonui kun. P. Ažubaliui už atsilankymą kapinėse ir pareiškusiam mums užuojautą.

Dėkojame visiems, lankiusiems velionę koplyčioje, atsiuntusiems gėles, nešusiems karstą ir palydėjusiems į Šv. Jono lietuvių kapines.

Dėkojame taip pat: Aldonai Lapinskaitei už pagalbą, tvarkant laidotuvių reikalus; visoms ponioms, kuo nors prisidėjusioms prie pietų paruošimo; p.p. Juknoms už patalpas; Lapinskų ir Janeliūnų šeimoms už mūsų globojimą.

Liekame visiems dėkingi —

duktė Ona,
sūnūs Jonas ir Simas,
žentas Pranas

Tottenham, Ontario

Mylimai Mamytei ir Tėveliui

a. a. JULIJAI ir ALEKSUI VIRMAUSKAMS

Lietuvoje mirus, dukrai ELENAI PRIALGAUSKIENEI ir žentui ANICETUI gilią užuojautą reiškia —

B. S. Yokubynai
V. V. Rasiuliai
V. P. Jankaičiai

Mielą kolegę **BIRUTĘ ČEPAITIENĘ**
ir jos šeimą,

mylimai MAMYTEI mirus,

nuoširdžiai užjaučiame —

Toronto Maironio mokyklos vedėjas ir mokytojai

A†A
Mylimam BROLIUI
Lietuvoje mirus,

VLADĄ NAKROŠIŲ ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame —

Juzė ir Albinas Pliopliai

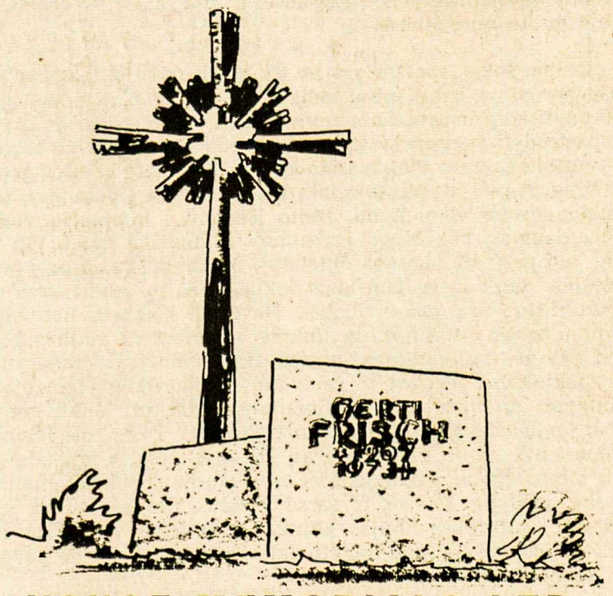

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas ADMIRAL, "stereo" ir kitos rūšies aparatus.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5
FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

VYSKUPAS LIUDAS POVILONIS, nežiūrint religijos persekiojimo, gali kartas nuo karto teikti Sutvirtinimo sakramentą sovietų okupuotoj Lietuvoj

Vokietis Kalantos pėdomis

J. KAIRYS

Mūsų bendradarbis V. Vokietijoj

Dvidešimto amžiaus žmonija išugdė dvi dideles rykštes — komunizmą ir nacionalsocializmą. 1939 m. rugpjūčio 23 d. Maskvos su Hitleriu sudaryta sutartis, vadinama Molotovo-Ribentropo paktu, įgalino Berlyną pradėti karą. Pagal ano meto gana plačiai vyravusį įsitikinimą, karas turėjo abiems partneriams atnešti galą. Bet jo tesulaukė vokiškasis nacizmas. Rusiškąjį bolševizmą nuo žuvimo išgelbėjo vakariečiai, kuriems per derybas Maskvoje 1939 m. Kremliaus ponai atsuko nugarą ir nuėjo su hitlerine Vokietija grobti svetimų žemių, naikinti pavergtų tautų ir pan. Vakariečių išgelbėtas ir jų atgaivintas bei visą laiką maitinamas rusiškasis bolševizmas tebenaikina ir toliau ne vien pavienius, bet ir ištisas nerusiškas tautas, kolonizuoja jas ir tokį pat likimą rengia savo gelbėtojams.

* * *

Sunkiausią tironiją kenčia rusų bolševikų pavergtos ir į vadinamąją Sovietų Sąjungą įjungtos tautos. Bet komunistinė santvarka yra iki ausų įkyrėjusi ir tiems kraštams, kuriuose pirmoje eilėje siaučia savieji komunistai.

Kaip žmonijos bendruomeninio bei valstybinio gyvenimo istorija rodo, prieš visokią tironiją visada kildavo atitinkamas pasipriešinimas. Nekitaip buvo ir dar yra bolševikinėje Rusijoje bei kituose komunistiniuose kraštuose. Pasipriešinimas būdavo bei tebėra dažniausiai organizuotas ir slaptas. Pastarasis, lyg koks vulkanas, įsiveržda vo į viešumą ir tapdavo net ginkluotu sukilimu. Bet iki šiol visi bandymai išsilaisvinti iš komunistinės tironijos buvo raudonųjų tironų likviduoti. Pagaliau kyla pavienių žmonių protestai. Kad sustiprintų protestų veiksmingumą prieš komunistinius tironus, jie viešai atima sau gyvybę. Taip padarė Prahoje protestuodamas prieš Maskvos invaziją 1968 m. čekas jaunuolis Palach, mūsų Kalanta ir kiti, protestuodami prieš rusų bolševikinę tironiją.

Šių metų rugpjūčio 18 d. R. Vokietijos Zeitz miestelyje, Türingijoje, aikštėje prieš šventovę apipylęs benzinu automobilį ir save bandė susideginti 47 m. amžiaus evangelikų kunigas Brüsewitz.

* * *

Pradžioje šis pastorius išmoko batsiuvystės. Vėliau lankė pamokslavimo mokyklą Erfurte ir buvo paskirtas pastorium. Būdamas juo, pragarsėjo savo vieša akcija prieš antireliginę komunistų propagandą bei religijos varžymą. Bene daugiausia rūpinosi jaunimu. Pasirodo, ir R. Vokietijoje tėvai nedaug teturi įtakos į vaikų auklėjimą. Jau nuo kūdikystės dienų valstybė griebia vaikus į savo rankas ir auklėja "socializmo žmonėmis". Be to, tikintiesiems kliudoma studijuoti, darbą gauti ir pan.

Komunizmas, negalėdamas sukurti žadėtos bei tebežadamos gerovės savo pavergtiesiems, maitina juos vien gražiai skambančiais šūkiais. Pastarųjų pirašo visur, o ypač ant plakatų. Anas pastorius išrašydavo ant savo plakatų priešingus šūkius ir, pasikinkęs arklį, viešai vežiodavo juos iš vienos vietos į kitą. Ir susideginimo metu prie savęs turėjo plakatų su šiais įrašais: "Bendrijos kaltina komunizmą", "Negadinkite jaunimo".

* * *

Nors liepsna apėmė visą automobilį ir jį patį, bet iš karto nesudegė mirtinai — buvo nugabentas į ligoninę. Gydytojai nustatė, jog teapdegė 85% odos. Mirė po keturių dienų kančių. Laidotuvėse dalyvavo apie 50 evangelikų ir katalikų kunigų ir apie 1000 kitų. Palaidotas mažoje vietovėje. Ant karsto buvo daug gėlių ir vainikų.

Vykstančius į laidotuves kontroliavo ir fotografavo policija. Paliko žmoną su dviem dukterim 16 ir 18 metų amžiaus.

* * *

Šito pastoriaus mirtis yra tikras kaltinimas R. Vokietijos režimo prieš visą pasaulį. Tokių ir panašių dalykų komunistai nemėgsta. Kad tą įvykį sumenkintų, valdžia apšaukė susideginusį nenormaliu.

Pastoriaus žmona paneigė betkokį jo liguistumą. Pagal ją, tai buvo jo apgalvotas protesto žygis prieš komunistų pražūtingą drabą ir noras gelbėti tautą, o ypač jaunimą. Savo susideginimu jis norėjęs parodyti pasauliui, jog čia nesiskaitoma su pagrindinėmis žmogaus teisėmis. Ir evangelikų bendrijos vadovybė laiko susideginusį normaliu žmogumi.

* * *

Tą susideginimą valdžia paskelbė valstybės paslaptimi. Gydžiusiems gydytojams buvo uždrausta apie aną kunigą duoti betkokias informacijas, o iš lankytojų net žmona nebuvo į ligoninę įleidžiama. Be to, esant vyrui ligoninėje, ji buvo penkias valandas tardoma Saugumo, o namuose buvo kontroliuojami jos pasikalbėjimai telefonu arba po kelių žodžių visai nutraukiami.

Po laidotuvių saugumiečiai padarė kratą velionies bute, jieškodami atsisveikinimo laiško, bet nerado. Gi našlei įsakė jokių pareiškimų nedaryti, neskelbti apie mirtį spaudoje, o tegalvoti apie savo ir vaikų ateitį. Bet ir be saugumiečių perspėjimų ji į vakariečių laikraštininkų klausimus mažai ką beatsakydavo.

* * *

Š.m. rugsėjo 2 d. V. Vokietijos spaudoje buvo paskelbta žinia apie nusižudymą pasaulyje žinomo augalų tyrinėtojo dr. Schmelzer. Nusižudė kritęs po traukiniu. Kaip tikintysis, jis patyrė daug neteisingumo, valdžios daryto ne vien kitiems, bet ir jam pačiam bei jo šeimai.

* * *

Kad visa tai nenulems padėties R. Vokietijoje, yra aišku. Bet tokie ir panašūs pavienių asmenų protestai rodyte rodo, jog marksizmu-leninizmu remiama tvarka ir toliau yra priešinga žmogaus prigimčiai, teisei, teisingumui, žmoniškumui. Tai rodo, kad anos tvarkos saugotojai nesilaiko ir Helsinky pasirašyto akto, už kurį R. Vokietija su savo globėja bolševikine Rusija daug metų taip garsiai šaukė. Tai kartu raginimas laisviesiems pagalvoti pagaliau apie šalis, kuriose visą laiką asmenis, šeimas, grupes ir ištisas tautas lydi vien dvasinė ir fizinė priespauda, kančios, ašaros. Tai priminimas, jog raudonoji vergija tokį pat pragarą rengia ir į jį dar nepatekusiems.

Išeivija - pavergtųjų pasididžiavimas

Į "Tėviškės Žiburių" klausimus atsako neseniai iš okupuotos Lietuvos atvykęs Amerikon dailininkas Vladislovas Žilius

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

— Ar sovietinių rusų siautėjimas Lietuvoje rodo tendenciją didėti ar mažėti? O gal rusifikacija yra kiek sušvelnėjusi, kaip kaikas bando tvirtinti?

— Prievartinės rusifikacijos siautėjimas Lietuvoje nemažėja, priešingai — didėja. Šis judėjimas taip pat negali švelnėti dėl keleto objektyvių momentų. Visų pirma tai prieštarautų komunistinės ideologijos esmei bei pačių rusų agresyviai prigimčiai: betkoks priešinimasis turi būti sužlugdytas jėga, tikslas turi būti pasiektas. Čia veikia dar ir normalus geometrinės progresijos pincipas: kasmet Lietuvoje dirbtinai didinant rusų skaičių, kalbos rusinimas bei asimiliacija turi geometrinės progresijos plitimo tendenciją.

Šis nusikaltimas, kiek įmanoma, slepiamas nuo užsienio ir, iškilus reikalui, maskuojamas vaikišku "tautų draugystės" šūkiu.

Kol Lietuva neturi valstybinio suverenumo ir valstybinės sienos, nėra nė menkiausių galimybių rusifikacijos tempui bei apimčiai pristabdyti.

— Kaip laikosi lietuviai komunistai, esą Maskvos tarnyboje: ar jie aklai vykdo Kremliaus politiką, ar turi šiek tiek drąsos ir savarankiškai veikti?

— Marionetinė Lietuvos "valdžia" vykdo visus Maskvos paliepimus paraidžiui. Drąsių asmenybių, kurios užimtų kiek individualesnę, nepriklausomesnę nuo Maskvos poziciją, Lietuvos kompartijoje n ė r a. Kartais įvyksta nesusipratimų, kai koks nors vietinis stabukas blogai sau išsiaiškina Maskvos instrukciją ir padaro veiksmą, nevisai atitinkantį nurodytą kryptį. Už tai būna "smulkiai purtomas" Maskvoje arba ir vietoje. Charazovas, Lietuvos kompartijos centro komitete yra tiesioginis, Maskvos atsiųstas prievaizdas, kad nomenklatūriniai Lietuvos darbuotojai sąžiningai atidirbtų už specmaisto ir kitokių gėrybių davinį. Jų parsidavimo laipsnis yra toks, jog kiekvienas iš jų dreba vien nuo minties, kad gali būti išmestas iš savo posto ir sulygintas su "plačiosiomis proletariato masėmis". Pastarosios, kaip žinia, jokių specprivilegijų jau neturi.

— Užsienyje daug protesto balsų sukėlė "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika". Ar šiuo metu religijos persekiojimas nėra sušvelnėjęs?

— Nei "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" leidėjų, nei Lietuvos tikinčiųjų persekiojimas nėra sumažėjęs. Komunistams gerai žinoma, kad Bažnyčia ir tikėjimas yra vienas iš pagrindiniausių valstybingumo palaikymo ramsčių, žmonių dvasios stiprinimo ir tautinio sutelkimo veiksnių. Tai griežtai prieštarauja komunistų ideologijai, nutautinimo ir kiekvieno žmogaus pavertimo paklusniu, bedvasiu galviju siekimui

Stebėtis betgi tenka tautiečių Tėvynėje dvasios stiprumu, sugebėjimu vis dar atsilaikyti . . .

— Kaip žiūri okupuotos Lietuvos tautiečiai į užsienio tautiečius — komunistus, koloborantus ir patriotiškai nusiteikusius (kovojančius už Lietuvos nepriklausomybę)?

— Į pirmuosius — komunistus ir visus kitus, talkinančius okupacijai, lietuviai Lietuvoje žiūri kaip į priedą prie bendros tautos nelaimės. Priedą, juo skaudesnį ir pavojingesnį, nes per pastaruosius gyvenančius laisvajame pasaulyje, Maskva turi patogią galimybę dezinformuoti, pjudyti ir skaldyti lietuvių išeiviją. Remdamasi ir jų vardu, Maskva turi galimybę skleisti propagandinį melą apie Lietuvą šiandien jau gana naiviam pasauliui.

Už tokią talką Maskva kaikam iš jų per savo pasiuntinybes užsienyje išmoka solidų piniginį paskatinimą, aišku, kiekvienam individualiai "pagal nuopelnus". Kaikas iš jų Lietuvos marionetinės "valdžios" arba Kazakevičiaus "firmos", atstovaujančios KGB interesus emigracijos srityje, laikas nuo laiko pakviečiami paviešėti į Lietuvą valdžios lėšomis. Skaudus yra tautiečiams Lietuvoje toks tų "iš Amerikos" parsidavimo ciniškumas.

Į antruosius — patriotiškai nusiteikusius išeivius, kovojančius už Lietuvos nepriklausomybę, Lietuvoje jau trys dešimtmečiai žiūrima su pasididžiavimu ir viltimi. Su pasididžiavimu ir stebintis, kad tiek ilgai neleidžiama užgesti išsklaidytai pasaulyje lietuvybės kibirkščiai, ryškia ugnimi sušvintančiai tai šen, tai ten. Žiūrima su viltimi, nes suvienytomis pastangomis pavyksta vis atsilaikyti okupacijos naikinančiam spaudimui, rusinimui.

Pagrindinė dalis blaiviai galvojančių lietuvių šiandien, nesikeičiant egzistuojančiai situacijai, mažai tikisi nepriklausomo valstybingumo atgavimo artimiausiu metu. Pabrėžiu — jų galvojimas realus, nes gerai pažįsta savo priešą. Žudymo, trėmimo, kasdieninio teroro ir persekiojimo dešimtmečiai sunaikino juose visas prielaidas tikėtis rusus turint kad ir menkų humaniškumo užuominų. Sov. Sąjunga, kaipo galinga imperialistinė valstybė, priklausoma nuo kraštutinai fašistinės komunizmo ideologijos, neturi silpnesnių tautų atžvilgiu nei pagarbos, nei pasigailėjimo.

Užtat lietuviai, gindami save kaip tautą, patriotinės išeivijos gretose mato tvirtą užtarėją (ir viliasi tokį matyti ir ateityje) laisvojo pasaulio akyse. Ta lietuvių išeivijos dalis yra skaudus krislas godžioje Maskvos akyje.

— Ar gausus užsienio lietuvių lankymasis Vilniuje turi teigiamos įtakos į pavergtų lietuvių nuotaikas?

— Tai platus klausimas, turintis savyje nemažai prieštaraujančių momentų. Jį reikėtų paliesti atskiru informaciniu rašiniu.

Gražu, be abejonės, kad paskutiniu laiku jau kasmet, prasisijoję pro KGB kontrolinį sietą, apsilanko Lietuvoje nedrąsūs tautiečių būreliai. Būtų dar gražiau, jei svečiai turėtų galimybę po savo seną, gimtąjį kraštą pakeliauti, pasidairyti, laisvai susitikti ir pasikalbėti su žmonėm. Deja, yra nevisai taip. Atvykusiųjų j u d ė j i m a s yra griežtai apribotas. Dėlto jų kontaktas su tautiečiais krašte yra minimalus, jei nepasakyti — nulinis. Tokiu būdu ir pastaruosius vargiai ar optimistiškai nuteikia faktas, matant kaip atvykę svečiai iš užsienių nesunkiai pasiduoda įtraukiami į KGB suruoštą banalų, dezinformacinį spektaklį.

Atvykusieji išvyksta nedaug ką pamatę ir dar mažiau ką sužinoję . . .

— Kaip vertina mūsų tautiečiai Lietuvoje užsienio lietuvių jaunuolių dalyvavimą lituanistiniuose Vilniaus un-to vasaros kursuose? Ar tai nėra bandymas paveikti užsienio jaunuolius savo naudai?

— Jūsų klausimo pabaiga, atrodo, turi teisingą kryptį atsakymui. Jokiu būdu komunistinė ideologija nepraleidžia progos sėti, kad ir blogos kokybės grūdus, mat, pagal tikimybės teoriją, gali atsirasti dirva, kuri duos ir daigus.

— Pagaliau paskutinis klausimas: kaip, kur ir kada planuojate įsikurti ir atsidėti meno darbams?

— Kaip planuoju įsikurti — dar nežinau. Nėra man žinoma, ta prasme, Vakarų aplinkos situacija bei jos požiūris į politinį išeivį iš Sovietijos. Esu išpilietintas, pasas taip pat atimtas dar Lietuvoje. Kur įsikurti? Norėčiau — Čikagoje.

Dideli užmojai, silpnos jėgos

AL. GIMANTAS

Buvo įdomu mūsų spaudoje skaityti apie saujelės lietuvių Fort Meyers, Floridoje, diskusijas politiniais klausimais, kuriose buvo bandoma žvelgti kas dabar ir netolimoje ateity būtų naudingiausia Lietuvos problemų sprendimui. Atrodo, kad floridiečių pokalbyje lyg ir buvo nuspręsta, jog, siekiant Lietuvos išlaisvinimo, pirmoje eilėje būtinas amerikinės užsienio reikalų politikos pakeitimas. Tai pasiekti pirmiausia esą reikia Vašingtone turėti mums ir lietuviškai bylai palankius ir padėtį suprantančius politikus, atseit, reikia siekti, kad tiek Atstovų Rūmuose, tiek ir senate būtų kiek galint daugiau kongresininkų ir senatorių, pasisakančių už laisvą ir nepriklausomą Pabaltijį. Atseit, visomis mūsų išgalėmis remtini tie politikai, kuriuos žinome kaip aiškiai užsiangažavusius mūsų tikslams. Čia turimi galvoje, aišku, svetimi, nelietuviai politikai. Bet kaip tada su savaisiais, lietuviais politikais? Juk kur kas parankiau turėti saviškius strateginėse pozicijose, kurie visuomet bus įsipareigoję, jei ir ne gimtajam savo kraštui, tai savo tėvų tėvynei.

Šioje vietoje ir tenka mesti arenon angliškąjį "bad news" skolinį. Neseniai praėjęs politinis lietuvių užmojis pravesti Algį Zaparacką JAV kongresan baigėsi nepasisekimu. Šis atvejis parodė, kad kol kas amerikiečiai lietuviai nėra pajėgūs tokio pobūdžio žygiui. Jei neįstengiama efektyviai paremti saviškio, tenka abejoti, ar lietuviai būtume išradingesni ir pozityviau nusiteikę kitataučio kandidato atveju.

Leiskite paminėti iš Lietuvos atvežtą, ten platokai kartojamą anekdotą, kuris teikia bent dalinį atsakymą į klausimą, kodėl neretai su nepasitikėjimu skeptiškai žvelgiame į veržlesnius savuosius tautiečius, reikalingus plačiųjų lietuviškųjų sluogsnių moralinės ir materialinės paramos.

Pragaro didžiajame rate sustatyti trys katilai. Pirmasis skirtas lietuviams. Prie jo nematyti jokios sargybos. Antrasis katilas—rusų. Matyti šioks toks judėjimas — vieni iššoka iš jo, pavaikšto šalimais ir vėl grįžta atgal. Prie trečiojo katilo pilna sargybinių, budinčių, kad nė vienam nepasisektų išbėgti. Pasirodo, tai žydų katilas. Mat, pasisekus išbėgti bent vienam žydui laisvėn, vienu ar kitu būdu būtų išvaduoti ir ten likę tautiečiai. Gi lietuviams nereikia jokios sargybos. Esą, jei kuriam ir pavyksta užsikabinti už katilo krašto, kiti saviškiai griebia už kojų ir nutempia dervos gilumon.

Vaizdinga, suprantama, nors ir gal nevisai patriotiška. Visa tai taikoma Lietuvoje likusiems, bet turėkime pakankamai drąsos pripažinti, kad ir išeivijoje esanti tautos dalis nebūtinai pasižymi vieningumu, susiklausymu, subrendimu ir savęs atsižadėjimu augštesnių tikslų vardan. Gal tai ir perdaug pesimistinis žvilgsnis, tačiau turimų faktų šviesoje mūsų tautinį subrendimą vertinti penketuku būtų tikrai nesąžininga.

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGE CO.
1004 Dundas St. West,
Toronto. Tel. 531-8422

Jaunieji studijozai klauso paskaitų Europos lietuviškųjų studijų savaitėje Prancūzijoje; apačioje — koncertinės programos atlikėjai: sol. Vyt. Nakas, pianistė R. Lampsatytė, aktorė D. Krištopaitytė Nuotr. K. J. Dėdino

Mažiau lėšų siuntiniams, daugiau - laisvinimui

Neperseniai "TŽ" vienas tautietis rašė prieš neplaningą važiavimą į pavergtą Lietuvą, netaip jau labai reikalingą siuntinių siuntimą, siūlė tas sumas pinigų panaudoti tautos vergijos švelninimui bei jos išlaisvinimui. Aš tam pilnai pritariu, bet šį jo pasisakymą norėčiau smulkiau aptarti.

Visi gerai žinome, kad dabar mūsų brolių ekonominis gyvenimas pavergtoje Tėvynėje nėra taip jau blogas. Todėl mūsų broliai kenčia ne ekonominį, bet dvasinį ir tautinį badą. Jiems reikalinga reali pagalba. Tą pagalbą mes galime suteikti.

Simas Kudirka yra pasakęs: "jei kas važiuoja į pavergtą Lietuvą, tai tevažiuoja drąsieji". Taip, drąsieji, kad nebijotų prasižioti ir žinotų kaip ir ką kalbėti. Nevienas neapgalvotais pasisakymais pasitarnauja komunistiniams žurnalistams, kurie vėliau iš šiaudo priskaldo propagandinį vežimą.

Kita labai neaiški tų apsilankiusiųjų pusė — tai jų beveik tylėjimas grįžus iš pavergtos Tėvynės. Beveik niekas nieko neparašo vaizdžiai ir detaliai, kaip dabar pavergta Tėvynė atrodo po 30 metų vergijos, koks Lietuvos jaunimas, kokia bendra lietuvių tautos nuotaika . . . Kaip atrodo dabar Tėvynės miestai bei miesteliai? Ar Tėvynė yra jau labai surusinta ir kas vyrauja mūsų tautoje — optimizmas ir pasipriešinimas ar baimė ir pasyvumas? Gal jų tylėjimas ir patvirtina visus šiuos minėtus liūdnus faktus?

Išeivijos lietuviai jau ilgus metus padeda savo pavergtiems broliams Tėvynėje ekonomiškai, siųsdami jiems nemažos vertės siuntinius. Bet ar jie pagalvoja, kokios stambios sumos susidaro iš to komunistų naudai, kad tais pinigais jie padeda komunizmui engti mūsų pavergtą tautą? Ar nebūtų teisingiau, kad išeivijos lietuviai tas nemažas sumas pinigų panaudotų ne mūsų brolių fizinei pagalbai (jie jau nenuogi ir nealkani), bet jų dvasinei ir tautinei laisvei atgauti?

Mūsų tautos pavergėjas teisybės bijo. Todėl ir tą teisybę turime viešai skelbti ne vien tik išeivijos spaudoje, bet ir vietinėje spaudoje, radijuje, televizijoje. Gerai žinau, kad Anglijos lietuviai visai nepasinaudoja BBC radijo tinklu. Ši stotis dažnai perduoda žinias iš Rytų Vokietijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, bet apie Pabaltijį ar Lietuvą niekad neužsimena. Greičiausiai todėl, kad jai niekas iš mūsų jokių žinių nesuteikia.

O gal laukiame, kad komunistinė Kinija mūsų tautą išvaduos iš vergijos? Tai naivus ir nepagrįstas laukimas. Tiesa, gal kada ir įvyks konfliktas tarp Rusijos ir Kinijos. Tada bus gera proga pavergtiesiems atgauti laisvę, bet kada. . . ? Laikas mūsų mažai tautai yra labai svarbus. Kom. Rusijai tik ir trūksta ilgesnio "ramaus" laiko, kad galėtų sunaikinti mūsų tautą. Tuo keliu ji jau sparčiai žengia. Dėlto siūlau sekančius punktus mūsų tautai gelbėti:

1. Visas rusų komunistų daro-

(Nukelta į 7-tą psl.)

'the helpful bank'

verslo žmonėms

Jei turite kokį nors verslą, gerai žinote, kad kartais neužtenka turėti pinigų. Reikia žinoti kaip ir kada geriausiai tuos pinigus panaudoti.

Dėlto "Royal Bank" įsteigė specialius banko patarnavimus verslo žmonėms. Su nedidele "Royal Bank" pagalba galite geriau planuoti pinigų panaudojimą verslui. Jūsų "Royal Bank of Canada" vedėjas mielai patars Jums visais bankinių patarnavimų reikalais ir padės išrinkti geriausius bei Jums ir Jūsų verslui tinkamiausius patarnavimus.

Kodėl tad nenueiti pas banko vedėją dar šiandieną? Nuėję pas jį pamatysite, kodėl "Royal Bank" yra žinomas kaip 'the helpful bank'.

ROYAL BANK
the helpful bank

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MOKYTOJŲ PASITARIMAI

Rugpjūčio 24-27 d.d. Lietuvoje įvyko bendrojo lavinimo mokyklų pedagogų pasitarimai, kuriuose buvo paliesti XXV-jo sovietų kompartijos ir XVII-jo lietuvių kompartijos suvažiavimų nutarimai bei jų įgyvendinimas. "Tiesa" 202 nr. informuoja: "Daug dėmesio pasitarimuose skirta moksleivių komunistinio auklėjimo, jų materialistinės pasaulėžiūros formavimo, klasinio sąmoningumo, *socialistinio internacionalizmo* ir tarybinio patriotizmo ugdymo klausimams, ištikimybės komunizmo idealams, nesitaikymo su buržuazine ideologija skiepijimui . . ." Taigi, ir šiais mokslo metais mokytojams teks rūpintis ne tik moksleivių švietimu, bet ir jų politinių nuotaikų palankumu Sovietų Sąjungai.

DINGO BERNIUKAS

Liepos 30 d. "Tiesa" paskelbė kiek neįprastą pranešimą apie penkerių metų amžiaus Donato Arbatausko dingimą prie Didžiulio ežero Trakų rajone. Prie pranešimo buvo pridėta ir dingusiojo nuotrauka. Pajieškos, kuriose dalyvavo daug žmonių ir vienas malūnsparnis, truko beveik mėnesį, kol pagaliau D. Arbatausko lavonas rugpjūčio 21 d. buvo surastas Didžiulio ežere. Jokių smurto žymių nerasta. Atrodo, D. Arbatauskas nuskendo Didžiulio ežere netoli tos vietos, kur buvo atvažiavęs su tėvais ir bėgiojo ežero pakrantėje.

"IŠDAVYSTĖS KELIU"

"Minties" leidykla netrukus išleis Juozo Jakaičio knygą "Išdavystės keliu", kurios penkias ištraukas paskelbė kompartijos oficiozas "Tiesa". Įvade daugiausia pabrėžiamas VLIKas kaip antisovietinė organizacija bei jo įsteigimas, tačiau ištraukos liudija, kad J. Jakaitis savo knygą pradeda dar prieškariniais laikais, plačiai paliečia vokiečių okupacijos metus, pokarinį lietuvių gyvenimą V. Vokietijos pabėgėlių stovyklose. Platokai atskleidžiamas tautinis pogrindinis darbas II D. karo laikotarpyje, ypač Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga. Pateikiamas net ir Vokietijon pasitraukusių lietuvių skaičius — 52.867. Nors knygoje VLIKas vaizduojamas kaip vokiečių šalininkas, o pokaryje — kaip Vakarų sąjungininkų žvalgybų talkininkas, akylesnis skaitytojas sugebės atskirti pelus nuo grūdų. Iš šios knygos skaitytojai Lietuvoje galės susidaryti palyginti išsamų vaizdą apie VLIKo bei išeivijos pastangas kovoje už Lietuvos nepriklausomybę, ypač pirmaisiais pokario metais. Knygoje minimi ir sovietams žinias teikę asmenys, bet dažniausiai pakeistomis pavardėmis.

REKONSTRUOJA TEATRĄ

Vilniaus dramos teatras yra atnaujinamas ir padidinamas pagal architektų brolių Vytauto ir Algimanto Nasvyčių puruoštą projektą. Senoji salė, talpinusi 500 žiūrovų, bus padidinta iki 700 vietų. Kiek atokiau nuo pagrindinių teatro rūmų išaugs ūkinės bei gamybinės dalies pastatas. Teatro pertvarkymą numatoma užbaigti tik 1979 m., jeigu nebus su*sidurta su nenumatytomis kliūtimis.* Teatro priesalį planuojama papuošti gobelenais, įėjimą — skulptoriaus Stasio Kuzmos skulptūriniu bareljefu.

TURISTAI PALANGOJE

Turistinę Palangos bazę per palyginti trumpą laiką jau aplankė apie 150.000 svečių iš visos Sovietų Sąjungos su turistiniais kelialapiais. *Jiems rengiami susitikimai su žy*miaisiais Palangos žmonėmis bei vasarotojais, darbo pirmūnais, II D. karo dalyviais. Organizuojamos ekskursijos į Palangos botanikos parką, gintaro muzėjų, Klaipėdą, Neringą, Dimitravo stovyklą, kur yra muzėjus pagerbti keliems joje kalintiems kompartijos veikėjams, ir į vokiečių sudegintą Ablingos kaimą, papuoštą Žemaitijos liaudies meistrų sukurtomis medžio skulptūromis.

AVIACIJOS SPROGMENYS

Lietuvoje vis dar aptinkami II D. karo užsilikę sprogmenys. Troškūnų miške, Anykščių rajone, žemkasės mašinistas A. Žukauskas, kasdamas griovį, metro gylyje užkabino vokišką aviacijos bombą. Keletą tokių sprogmenų aptiko ir kiti mechanizatoriai. Pakviesti kariai išminuotojai juos nugabeno į nuošalią vietą ir susprogdino.

TERŠIA GAMTĄ

Aldona Šmigelskienė "Tiesos" 182 nr. pateikia iš skaitytojų gautų laiškų santrauką, atskleidžiančią daug kur gamtai daromą žalą. L. Cibulskaitė skundžiasi: "Esu giliai sujaudinta vaizdu, kurį man teko matyti gražiame Kulautuvos šile. Pušynas nusėtas besimėtančiais popieriais, sudaužytais buteliais. Skurdžiai atrodo poilsiavietėje augančios jaunos lieknos liepaitės — vos ne kiekviena jų aplaužyta . . ." A. Sakalauskas ir S. Murelis atkreipia redakcijos dėmesį į Liškiavos piliakalnį, kurio papėdėje stovyklavo moksleiviai. Laužams jie kirto aplink esančias eglutes, o palapinių aplinką "papuošė" konservų dėžutėmis. Panašių vaizdų netrūksta Merkinėje ir Druskininkuose. Mėgstamiausia kelmiečių poilsio vieta lig šiol buvo Kražantės pakrantė. P. Gernorytės pranešimu, dabar jos visi vengia iš tolo: "Iš Kražantės sklinda baisus tvaikas. Upė užteršta. Į ją suleidžia savo atliekas sviesto ir sūrių gamykla, čia suteka ir daugiau nešvarumų. Kitados buvęs gražus gamtos kampelis tapo nemaloniu . . ."

KOVA SU RŪKYMU

Respublikinio Druskininkų konsultacinio metodinio centro kovai su rūkymu ir girtavimu pirm. Karolis Dineika "Tiesos" 191 nr. informuoja: "Vilniuje jau uždrausta rūkyti *kai kuriose kavinėse, cukrainėse, kai* kurių viešbučių bufetuose. Siekiama, kad nebūtų rūkoma įstaigose ir kabinetuose, kur dirba keli žmones, kad restoranuose būtų salės nerūkantiems. Vilniaus miesto medicininėse įstaigose rūkyti uždrausta . . ."

BENDRAS FILMAS

Spalio revoliucijos įvykius palies naujasis filmas "Dulkės po saule", kurį sukurs "Mosfilmo" ir Lietuvos kino studijos. Šis bendradarbiavimas pasirinktas dėlto, kad filmo veikėju bus Lietuvoje gimęs revoliucininkas Juozas Vareikis, dirbęs vadovaujantį kompartijos darbą revoliucijos ir vėlesniais metais Sovietų Sąjungoje. Jam pvz. teko būti Simbirsko komendantu, Baku darbininkų ir kareivių tarybos pirmininko pavaduotoju, maskvinės kompartijos centro komiteto spaudos skyriaus vedėju. Savo karjerą J. Vareikis užbaigė 1939 m. kaip Stalino siautėjimo auka. Scenarijų šiam filmui rašo maskvietis J. Kotovas. Režisorium yra pakviestas M. Giedrys, filmuotoju — J. Tamoševičius. V. Kst.

BETTY FORD, JAV prezidento Gerald Fordo žmona, lietuvių tautinių šokių šventėje. Šalia jos — inž V. Adamkus. Nuotrauka Omero Burzdžiaus

SUDBURY, ONTARIO

VESTUVĖS. Snaigė Barbora Griniūtė, Marymount mergaičių kolegijos mokytoja, susituokė su Frederick Wilson Greenwood iš Ošavos, taip pat gimnazijos mokytoju. Iškilmingos sutuoktuvės buvo Christ the King parapijos šventovėje, o vaišės "Cassio" viešbučio restorane.

MEDŽIOTOJŲ - ŽŪKLAUTOJŲ **KLUBAS** "Geležinis Vilkas" suruošė šių metų paskutinę gegužinę vaišingojo Viktoro Gudrūno vasarvietėje. Klubo pirm. Jonas Remeikis pagamino skanius šiltus pietus. Veikė lietuviškas bufetas. Antano Gataučio lietuviškų plokštelių muzika skardžiai skambėjo gražiuose ežerėlio pakrantės pušynuose. Diena buvo pasakiškai giedra. Dalyvavo daug vietinių lietuvių ir svečių. Be sudburiečių, turėjome svečių iš Toronto — buvusius aktyvius mūsų kolonijos gyventojus Juozą Vaičeliūną ir Vytautą Montvilą. Loterijoje laimė nusišypsojo V. Kriaučeliūnui, A. Kusinskiui ir Lencui. Šaudyme suaugusių grupėje pereinamąją taurę laimėjo Kęstutis Poderys, o jaunųjų — Petras Tolvaiša. Lietuviškos dainos, pritariant A. Kusinskiui akordeonu, tarytum paskutinį sudiev tarė šių metų gražiajai vasarai.

KUN. ANTANAS NOCKŪNAS, MIC, iš JAV vėl savaitę praleido P. M. Venskų vasarvietėje prie French River. Grįždamas Amerikon, Toronto lietuvių kapinėse pašventino gražų Stasiui Venskui pastatytą paminklą jo tragiškos mirties metinių proga. K. A. S.

VANCOUVER, B.C.

TAUTOS FONDUI 1976 m. aukojo: $25: K. Lukas, $20: A. Stalionis; $15: J. Sakalauskas, A. Smilgys; $14: *A. Goronson; $10: P. Dainius,* A. Kenstavičius, B. Vileita; $5: M. Artis, V. Bukauskas, I. K. Grigaitis, E. Gumbelis, P. Jukna, J. Kartis, B. Radzevičius, A. Šmitienė, K. Vanagas; $2: A Gretinger, A. Skučienė; $1: A. Jonušas.

Nuoširdi padėka visiems aukojusiems. B. Radzevičius, Tautos Fondo įgaliotinis

Kalgario lietuvių grupė vasaros išvykoje Nuotr. A. Krauso

HAMILTON, ONT

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS įvyks rugsėjo 19 d., pradedant 11 v. pamaldomis. Tuoj po pamaldų parapijos salėje bus labai trumpa oficiali dalis, o po to, ramovėnai rodys filmą iš nepriklausomos Lietuvos gyvenimo. Ten matysime kariuomenės paradą, tautinę olimpiadą, studentų ir šaulių paradus ir kt. Ypač įdomu bus mūsų jaunimui pamatyti, kaip tėveliai švęsdavo Lietuvoje. Visi apylinkės lietuviai yra kviečiami dalyvauti ir pamatyti Lietuvos vaizdus.

KLB Hamiltono apylinkės valdyba

DAUGIAKULTŪRĖ TARYBA su *Daugiakultūriu Centru rugsėjo 17-25* d.d. Hamiltone skelbia Daugiakultūrę Savaitę šūkiu: "The many ways of Canada". Jau kelinti metai tokia savaitė čia rengiama, bet šiemet ji bus daug įdomesnė, turtingesnė ir įvairesnė. Rengėjai rugsėjo 3 d. į Daugiakultūrį Centrą buvo sukvietę televizijos, radijo, dienraščio, kitų metropolijos vietovių laikraščių ir *etninės spaudos atstovus painformuoti* juos apie programą ir paprašyti reklamos. Atvykusieji ta proga buvo pavaišinti.

Pradžia to jau buvo padaryta per Darbo savaitgalį su Daugiakultūrio Centro pastato langų dažymo talka, į kurią buvo įsijungę federaciniai, provinciniai ir miesto atstovai Savaitės atidarymo išvakarėse, rugsė*jo 16 d., 4 v.p.p., Hamilton - Went*worth regijoninės administracijos pirm. Mrs. A. Jones perskaitys Daugiakultūrės Savaitės paskelbimo raštą, o "Stelco" įmonės prez. J. D. Allan atidarys savo bendrovės išlaikomą etninio lobyno centrą. Gi penkdienį, rugsėjo 17 d., 8 v.v., darbo ministeris J. Munro oficialiai atidarys Daugiakultūrę Savaitę. Iškilmes papildarins "Dofasco" pučiamųjų orkestras, kroatų tamburinai ir vokalinė grupė, 48 etninių grupių mergaitės su tautiniais drabužiais ir jų tautybių vėliavomis pasipuošę daugiakultūriai namai.

Kiekvieną savaitės dieną bus įvairios programos. Jau šeštadienį, rugsėjo 18 d., 9 v.r., daugiakultūriuose namuose prasidės vaikų amžiaus grupių iškabų piešimo varžybos su skiriamomis premijomis. 11 v. prie miesto rotušės bus sodinamas krimsono karališkas klevo medis, dalyvaujant dabar einančiam burmistro pareigas V. Agro ir daugiakultūrės tarybos pirm. Mrs. Pearl Jones. Vakare 7.30 v. Daugiakultūriame Centre prasidės filmų festivalis, kur bus rodomi trumpi filmai iš įvairių etninių bendruomenių gyvenimo. Sekmadienį, rugsėjo 19 d., 12 v., tautinių bendruomenių atstovai Gore parke prie paminklo padės vainiką Kanados kariams, žuvusiems karuose už laisvę, kurią mes čia turime. Sekmadienį prasidės daugiakultūriuose namuose įvarių tautybių valgių gaminimo demonstracija ir už 75 ct. svečių pavaišinimas. Pirmieji pradeda filipiniečiai, kuriuos padieniui seks: kroatai, kiniečiai, japonai, ukrainiečiai ir kt.; šeštadienį, rugsėjo 25, užbaigia čekoslovakai. Kasdien Centre nuo 9 v.r. ligi 9 v.v. vyks dailiojo, tautinio meno, rankdarbių parodos; knygų paroda bus "Stelco Ethnic Resource Centre". Be to, čia dar bus įvairių grupių meniniai pasirodymai.

Tikrai yra verta visiems susidomėti Daugiakultūre Savaite. Lietuviai čia šiame daugiakultūriame judėjime yra stopriai atstovaujami. Turime dvi lietuves — V. Stanevičienę ir L. Skripkutę direktorių pareigose vyriausioj taryboj. Daug tal*kina M. Masienė, kuri tą savaitę* Centre bus vyriausia šeimininkė. Lietuvių pensininkų klubas ten yra gavęs sau patalpas. Didelė centro puošmena yra didžiajame vestibiulyje meniškai įrengtas ir spalvingas lietuvių kampelis. Daugiakultūrio Centro leidžiamo žurnalo "The New Perspectve" 5 numeryje yra pilna žinių apie lietuvius. K. Mileris

KLEVELANDO "GRANDINĖLĖS" koncertas — rugsėjo 26, sekmadienį, 3 v.p.p., Mohawk College auditorijoje (135 Fennell St. W.). "Aido" rėmėjų komitetas kviečia visus iš visur dalyvauti. Bilietai gaunami sekmadieniais po pamaldų parapijos salėje arba pas rėmėjų komiteto ižd. J. Stankų (121 Rothsay Ave., Hamilton, Ont., tel. 545-5432). Bilietai taip pat bus gaunami ir prie įėjimo koncerto dieną.

CHORAS "AIDAS" savo veiklai plėsti gavo $2.000 paramos iš federacinės valdžios. "Aidas" nuoširdžiai dėkingas už paramą.

LIETUVIŲ ABITURIENTŲ sutiktuvės įvyks lapkričio 6 d. Jaunimo Centre. Kviečiami visi abiturientai, *baigę XII gimnazijos klasę, regis*truotis pas J. Pleinį telefonu 549-5372. J. P.

VIENA MŪSŲ GABIŲ AUDĖJŲ Ada Petraitienė Kanados parodoje Toronte laimėjo rankdarbių skyriuje 3 pirmuosius ir 1 antrąjį prizą už įvairius audinius. Jie buvo išstatyti Better Living Centre patalpose. Kor.

PRANEŠIMAS

Visais Hamiltono Lietuvių Namų B-vės reikalais prašau kreiptis nauju adresu: 122 Clifton Downs Rd., Hamilton, Ontario, L9C 2P3.

L. MAČIKŪNAS, HLN B-vės sekretorius

Pianino ir bendro muzikos kurso pamokas duoda

JONAS ČEGYS

Hamiltone. Tel. 628-6595,

Dundas, Ontario

Priimami įvairaus amžiaus mokiniai.

Mėsos ir puikūs dešros gaminiai
Skanėstai kiekvieno skoniui
R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113
• GUELPH LINE prie PROSPECT,
• BURLINGTON — 639-0510
• LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas **"TALKA"**

830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Kapitalas — virš $7.000.000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santaupas 8½%
term. depozitus 1 m. 9½%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 12%
nekiln. turto pask. 11%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

XX-SIOS LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ poilsio ir studijų savaitės Dainavoj šimpoziumas "Pažinkime dabartinę būklę Lietuvoje" buvo skirtas jaunimui. LFB centro valdybos pirm. dr. Č. Kuras dalyvius supažindino su jaunaisiais šio simpoziumo kalbėtojais: kaliforniečiu Linu Kojeliu, baigusiu politinius ir ekonominius mokslus, studijuojančiu teisę; Daina Kojelyte, magistro laipsnį turinčia bibliotekininke; detroitiete studente Violeta Abariūte, lankiusia Vilniaus universiteto vasaros kursus; detroitiečiu Viktoru Naku, baigusiu istorijos ir politinius mokslus. Simpoziumo moderatorium buvo Linas Kojelis. Pagrindinė tema buvo papildyta antrine "Ko Lietuvos lietuvis laukia iš mūsų?" D. Kojelytė analizavo "Ateityje" paskelbtos anketos duomenis ir okupuotoj Lietuvoj apsilankiusių jaunuolių įspūdžius. Pastarąjį aspektą plačiau palietė kursų dalyvė V. Abariūtė. Jos patarimas — važiuojantys Lietuvon turi būti apsirūpinę tiksliomis informacijomis visais socialiniais, istoriniais bei religiniais klausimais. Kursų lankytojai apgyvendami bendrabutyje, atskirų leidimų išvažiuoti iš Vilniaus negauna. Gali dalyvauti tik bendrose ekskursijose. Visi jie jautė suvaržymus, bet moralinio teroro nebuvo. Kad sienos ten turi ausis, yra vieša paslaptis. Žmonės yra pavalgę, Vilniuje net ir gerai apsirengę, bet dvasinio maisto alkis esąs stiprus. V. Nakas, atsakydamas į klausimą, ko Lietuvos lietuvis laukia iš mūsų, ragino visus jungtis į politinį JAV gyvenimą ir tuo būdu padėti Lietuvos laisvės bylai. Yra pakankamai išsimokslinusių tautiečių, kurie turėtų įsilieti į amerikiečių partijas, aktyviai jose reikštis, tapti politiniais laisvės saukliais Lietuvai. Diskusijose buvo pabrėžtas didelis mūsų lituanistinių mokyklų, stovyklų, organizacijų vaidmuo, nes šios institucijos išaugins lietuviškai galvojančius politikus. Svarstant Vilniaus universiteto kursų naudingumą ar žalą, buvo padaryta išvada, kad lankytojams jie padeda apsispręsti už lietuvybę. Siek tiek išmokstama, daug pamatoma, nes lengvai galima atskirti tiesą nuo melo. Jaunuoliai ten pamato ne "Tiesos" dienraščio tiesą, bet dabartinę tikrovę. Niekas sovietine santvarka nebuvo sužavėtas. Simpoziumo moderatorius L. Kojelis, susumuodamas mintis, konstatavo: lietuviams tėvynėje užtenka maisto ir drabužių, nedaug rūpesčių jiems sudaro ekonominiai klausimai, bet juos slegia idėjų, religijos, žodžio ir minties varžtai. Todėl išeivijos lietuviai turi kovoti už varžtų panaikinimą ir laisvo apsisprendimo teisę sovietų pavergtiems tautiečiams.

RESPUBLIKININKŲ KANDIDATU *į Illinois valstijos apeliacinio* teismo teisėjus yra lietuvis advokatas Anton J. Valukas. Jo rėmėjų atsišaukimai primena, kad lig šiol Illinois valstijoje nėra nė vieno lietuvio teisėjo ir kad tokį reikia turėti. Lapkričio 2 d. visi raginami balsuoti už A. J. Valuką, respublikininkų kandidatą.

"REPUBLIC STEEL" BENDROVĖ Klevelande savo tyrinėjimų centro direktorium nuo š.m. rugpjūčio 1 d. paskyrė metalurgijos dr. S. J. Matą. Minėtoje plieno dirbtuvėje jis dirba nuo 1960 m. Dr. S. J. Matas yra sukūręs lietuvišką šeimą su Giedre Natkevičiūte, dantų gydytoja. Jų vaikai — dešimtmetė Daina ir aštuonmetis Ričardas lanko lituanistinę Šv. Kazimiero mokyklą Klevelande.

AMERIKIEČIŲ SPAUDOS PRANEŠIMU, 26 metų amžiaus Dorothy Aiksnoras (Aikšnoraitė) po 2.000 darbo valandų pasigamino dvisparnį, vienvietį "Pitts-Special" tipo lėktuvą, su kuriuo dabar dalyvauja lakūnų sąskrydžiuose. Jiems ji demonstruoja suvirinimo techniką lėktuvų *gamyboje. D. Aikšnoraitė, baigusi* Connecticut kolegiją, pasirinko aviaciją. Šiandien ji jau turi komercinės lakūnės ir skraidymo instruktorės teises. Dirba EAA lakūnų organizacijos aviacijos muzėjuje, Wisconsine.

KUN. DR. JUOZAS PRUNSKIS dienraščio "Chicago Tribune" laiškų skyriuje rugpjūčio 29 d. paklausė Pasaulio Bendrijų Tarybą, kodėl ji paskyrė $560.000 Portoriką bei kitoms šalims išlaisvinti, bet neparūpino nė cento Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės kovai, nors šias respublikas yra užgrobusi ateistinė sovietų diktatūra.

ŠIAME SKYRIUJE BUVO KELTAS 1976 m. kovo 15 d. Niujorke staiga mirusio Alberto Veščiūno dailės darbų liūdnas likimas. Esą, tik viešbučio sargo dėka buvo išgelbėtos 63 akvarelės ir 7 ant porėmių ištemptos drobės. "Vienybė" 10 nr. paskelbė iš žurnalisto Jono Kizio gautą patikslinimą: architekto A. Veščiūno darbai nežuvo, nes daug jų yra pas draugus, o kiti J. Kiznio ir dail. A. Elskaus pastangomis buvo perkelti į saugias patalpas.

Brazilija

LIETUVIŲ KATALIKŲ ŠV. JUOZAPO BENDRUOMENĖ savo tradicinę gegužinę Sao Paulo lietuviams surengė liepos 4 d. Po savaitės lietaus nušvito graži diena, gamton išviliojusi apie 300 dalyvių, daug jaunimo. Mišias atnašavo kun. J. Šeškevičius, visiems giedant lietuviškas giesmes. Po pamaldų visi vaišinosi, dainavo, šoko. Grįžtant namo, daug kas reiškė pageidavimą, kad tokios gegužinės būtų rengiamos keletą kartų per metus.

Argentina

ARGENTINOS LIETUVIŲ CENTRAS Buenos Aires mieste liepos 25 d. paminėjo Išeivių šventę, tragiškąjį Dariaus ir Girėno skrydį per Atlantą, šimtąsias M. K. Čiurlionio gimimo metines. Dalyvius nustebino iš anksto neskelbta, bet ALC raštinėje surengta M. K. Čiurlionio reprodukcijų paroda, papildyta lietuviško liaudies meno pavyzdžiais. Scena buvo papuošta S. Dariaus ir S. Girėno paveikslais, prie kurių garbės sargyboje su vėliavomis stovėjo jaunuoliai, pasipuošę tautiniais drabužiais. Žodį apie lietuvius išeivius ir mūsų drąsiuosius lakūnus tarė inž. Vytautas Gogelis. Lakūnų paveikslus pakeitus M. K. Čiurlionio portretu, paskaitą apie jo gyvenimą, muzikinę bei meninę kūrybą skaitė Vladė Malėlaitė - Survilienė. Paskaita buvo iliustruota M. K. Čiurlionio paveikslų skaidrėmis, gautomis iš PLB valdybos. Keletą šio didžiojo menininko kūrinių atliko pianistė Nelida Zavickaitė. Programai vadovavo Z. Tamošiūnaitė ir R. Rudis. Padėkos žodį programos atlikėjams ir PLB valdybai už skaidrių atsiuntimą tarė AL Centro pirm. J. Mičiūdas, pasveikinęs ir visas Onas jų vardinių išvakarėse. M. K. Čiurlionio paveikslų reprodukcijos buvo gautos iš dail. J. Rimšos Los Angeles mieste. Triguba iškilmė užbaigta arbatėle.

ARGENTINOJ ŠVENČIAMOS VAIKO DIENOS PROGA Mindaugo Draugija Berisse rugpjūčio 7 d. surengė gražų pobūvį savo atžalynui. Mažuosius dalyvius linksmino jų *šventėn pakviestas magikas Alfonsas* Markus. Vaišes paruošė Z. Mikelaitienė ir J. Griškienė, o svečius aptarnavo jaunimas. Suaugusieji turėjo progą išbandyti savo laimę loterijoje, kuriai laimikius parūpino dr. E. Žagrakalys, E. Saulienė ir S. Šiškauskienė.

KUN. ANTANAS ŠVEDAS, MIC, rugpjūčio 15 d. Rosario mieste atšventė auksinį vienuolinio gyvenimo jubiliėjų. Sukaktuvininkas II D. karo metais yra buvęs JAV laivyno kapelionu ir turi kapitono laipsnį. Po karo klebonavo įvairiose JAV parapijose, kol 1960 m. pabaigoje su kun. St. Sapliu, MIC, atvyko Argentinon. Pradžioje aptarnavo Rosario lietuvius, vėliau — Berisso. Dabar jau keletą metų vadovauja Rosario lietuvių marijonų misijai.

Australija

SIDABRINĮ VEIKLOS JUBILĖJŲ švenčia Melburno Lietuvių Katalikių Moterų Draugija, įsteigta 1951 m. rugpjūčio 5 d. Jos pirmojon valdybon pirmininke buvo išrinkta iniciatorė P. Raulinaitienė, sekretore — p. Juškaitė-Nyerges, iždininke — T. Seliokienė. Iš nedidelio steigėjų branduolio draugija išaugo į rimtą organizaciją, šiuo metu turinčią apie 70 narių. Draugijos įstatai yra pritaikyti vietinėms sąlygoms, o nares jungia žydrioji vėliava su spindinčia Aušros Vartų Marija. Draugija yra išvariusi gilią darbo vagą šalpos srityje, nesiribojama vien tik Melburnu. Jos paramos susilaukė Vasario 16 gimnazija, Šv. Kazimiero kolegija Romoje, žurnalas "Moteris" Kanadoje. Ypač gausus katalikių įnašas yra į Melburno lietuvių visuomeninį gyvenimą jų nuoširdžia pagalba suvažiavimų, dainų ir sporto švenčių progomis. Jos taipgi suorganizavo grožinės literatūros konkursą, dainos ir literatūros vakarą, lietuvio teismą, jaunimo varžybas lituanistiniais klausimais. Per 25 metus draugijai vadovavo pirmininkės: a.a. P. Raulinaitienė, a.a. O. Zubrickienė, L. Civinskienė, B. Naujokaitienė, E. Markonienė, V. Šeštokienė, D. Baltutienė, E. Šemetienė ir dabartinė pirm. H. Statkuvienė. Dvasios vadas — kun. Pr. Vaseris, o draugijos veiklos globėjas — kun. *Pr. Dauknys.*

Italija

"L'OSSERVATORE ROMANO", Vatikano dienraštis, rugpjūčio 25 d. laidoje paskelbė pranešimą, kad popiežius Paulius VI rugpjūčio 18 d. audiencijoje priėmė du vyskupus iš okupuotos Lietuvos — Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų koadjutorių vysk. *Liudą Povilonį ir Panevėžio vyskup*ijos apaštalinį administratorių Romualdą Krikščiūną. Romon jie buvo užsukę iš eucharistinio kongreso Filadelfijoje.

Vokietija

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ kunigų ir darbuotojų suvažiavimas įvyko liepos 23-25 d.d. Bad Godesbergo rūmuose. Dalyvavo 3 kunigai ir 11 darbuotojų. Dėl ligos šiame suvažiavime negalėjo dalyvauti 3 kunigai. Jis buvo pradėtas vakarinėmis dijakono Fr. Skėrio pamaldomis, kelių šimtų skaidrių rodymu. Dalyvius jos supažindino su Vasario 16 gimnazija, lietuvių tautine ir evangelikų religine veikla. Suvažiavime paskaitas skaitė: kun. A. Keleris — "Religinis gyvenimas Sovietų Sąjungoje", dijakonas Fr. Skėrys — "Lietuvos liuteronai ir reformatai laiko tėkmėje". Šv. Rašto valandai vadovavo kun. J. Urdzė. Į suvažiavimo eigą įsijungė ir apie 30 vasarotojų, tuo metu atostogavusių Annabergo pilyje. Suvažiavimas užbaigtas sol. Br. Gailiūtės-Spies koncertu ir *pamaldomis, kurias laikė* kun. A. Keleris ir kun. J. Urdzė.

• **Yra šeimų be lietuviško laikraščio? Atsiųskite jų adresus "T. Žiburių" administracijai— ji siųs keletą numerių susipažinti nemokamai**

Trečiasis lietuvių literatūros tomas

J. KUZMICKIS

Po trumpos pertraukos JAV Kultūros Taryba išleido solidų Prano Naujokaičio "Lietuvių literatūros istorijos" III-jį tomą, apimantį 1928-1944 metus. Tai jau penktoji mūsų literatūros istorijos dalis, apimanti "nepriklausomoj Lietuvoj subrendusią rašytojų kartą".

Autorius, studijavęs Vytauto D. Universitete literatūrą, dėstęs lietuvių k. ir literatūrą Lietuvos bei tremties vidurinėse mokyklose, pats kūręs dailiosios literatūros, poezijos kūrinius ir rašęs nemaža literatūrinių studijų, kritikos bei recenzijos gerai išmąstytų straipsnių, turi naudingos patirties. Ėmęsis didžiulio darbo vienas parašyti mūsų literatūros istoriją, kai nepalankiose tremties sąlygose nevisi šaltiniai prieinami, gražiai panaudojo įsigytas žinias, ilgo amžiaus patirtį bei išpuoselėtą literatūrinį skonį. Jo istorija yra neeilinis veikalas, tad nelengva trumpoje recenzijoje objektyviai iškelti visumos vaizdą.

Šia proga paliesime kaikuriuos klausimus, iškylančius ryšium su šitokios apimties nauju literatūros veikalu.

Literatūra ir tautos nelaimės

Glaudžiai siedamas "kultūrinio gyvenimo suklestėjimą" nepriklausomoje Lietuvoje su kokybiniu literatūros stiprėjimu, autorius, kaip ir dera, nagrinėja kūrybą, sukurtą nepriklausomybės metu, o po "tautos nelaimių" — trėmtyje ir vad. "tarybinėje Lietuvoje", kur "marksistinė rašytojų grupė ir pataikūnai prisiplakėliai ėmė giedoti dithirambus pavergėjui, vergiją vadindami laisve" (10 psl.). Dėlto autorius, labai trumpai iškėlęs kultūrinio gyvenimo bruožus, pastebi, jog daugelį šios kartos rašytojų teksią vertinti "keliose plotmėse".

Kai Pr. Naujokaitis "keliose plotmėse" nagrinėja S. Nėries, J. Graičiūno, A. Venclovos, V. S. Giros, K. Borutos, Kz. Jakubėno ir net B. Railos kūrybą, galima pasigesti akademinės rimties ir metodiškumo, nes, nubloškęs į šalį literatūros istoriko orumą ir giliau neįrodinėdamas "socialistinio realizmo" kūrinių nuosmukio, griebiasi publicistikos ir labai trumpai susidoroja: "Tačiau visa bėda, kad ir šita (revoliucinė S. Nėries, J. K.) lyrika užteršta sovietinėmis šiukšlėmis, kad Lietuvos laisvė jungiama su rusų laimėjimu, kad iš pavergėjų bolševikų tikimasi išlaisvinimo" (66 psl.).

Sovietiniai kritikai, paklusę kompartijos nurodymams, pagal marksizmo principus pervertino visą mūsų literatūrinį palikimą. Kyla klausimas, kokių principų reikėtų laikytis, vertinant vadinamą "tarybinių" rašytojų palikimą?

Šiuo klausimu plačiau pasisakė J. Aistis "Milfordo gatvės elegijose", po permatomu "socializmo ir komunizmo" kiautu matydamas "deržimordiško imperializmo bestiją" (191 psl.). Jau plačiau į "tarybinių" rašytojų buitį pažvelgė Bronys Raila "Paguodos" svarstymuose, pažymėdamas, kad Lietuvoje likusiųjų laikymasis nėra jų laisvo pasirinkimo vaisius, bet okupacijos sąlygų padiktuotas ir determinuotas, dėlto kitaip jie elgtis negalį — arba jų ten nebūtų (plg. I d., 108 psl.). Jis siūlo atidžiai sekti visą sovietinės Lietuvos gyvenimą, jį studijuoti, pažinti, naudotis surinktais duomenimis bei išvadomis ir jas analizuoti (109 psl.).

Aiškiausiai tuo reikalu pasisakė dr. J. Girnius. "Visumos žvilgio į mūsų egzodo literatūrą" studijoje pabrėžęs, kad Lietuvos ir užsienio lietuvių literatūros nėra be vidinio ryšio, kad tikram rašytojui propagandinė tarnyba yra svetima, pažymi, kad nei čia, laisvame pasaulyje, esantieji negalime nuneigti dabartinių Lietuvos rašytojų, nei ten, tėvynėje, likusieji negali nuneigti, kas lietuvių literatūrai laimima už tėvynės, nes iš esmės ir tėvynėje, ir užsienyje esame tie patys mes — tos pačios amžių sulydytos tautos vaikai (plg. "Lietuvių literatūra svetur", 524-526 psl.).

Ideologija ir kūrybinis pajėgumas

Pr. Naujokaitis nevienoje vietoje remiasi tarybinių kritikų išvadomis (plg. 201 psl.). Atrodo, naudingiau būtų buvę nustatyti kūrybišką paskiro rašytojo pajėgumą, neimant pagrindiniu kriterijumi ideologinio kūrėjo savitumo, nes, kaip dr. J. Girnius pastebi, ne idėjinė pozicija apsprendžia meninę tiesą, o tik tai, kiek giliai atskleidžiamas pats žmogus, gyvenąs savo tikima tiesa (555 psl.). Galbūt tai įgalintų literatūros srityje rasti bendrą kalbą ir idėjiškai skirtingų pažiūrų žmonėms.

Mūsų knygos autorius nepr. Lietuvoje subrendusią rašytojų kartą grupuoja pagal gimimo datas. Suminėjęs tris vyresniosios kartos lyrikus, "keturis didžiuosius" laikotarpio lyrikus (J. Aistį, S. Nėrį, A. Miškinį ir B. Brazdžionį), "kitus to laikotarpio poetus" pagal jų gimimo laiką, atskirame skyriuje mini "poetus revoliucionierius" (pradedant V. Montvila, baigiant D. Pumpučiu). Tiktai keista, kad gerokai smilkinusią komunizmui S. Nėrį autorius įrikiuoja į "keturių didžiųjų" skyrių, o Br. Railą, vos jaunystėj šūktelėjusį "Barbaras rėkia" eilėraščiais, Vakaruose "labiausiai pasireiškusį publicistikoje", įjungia į poetus revoliucionierius šalia K. Borutos, A. Venclovos, J. Šimkaus, A. Žukausko. Ar S. Nėris "didi" dėl savo talento, ar dėl ideologinės krizės ir poemos Stalino garbei, o Br. Raila — "revoliucionierius" dėl tikrai vertingos lietuviškos publicistikos?!

Be reikalo šalia šių poetų minimas Al. Jasutis, apie kurį net komunistinis kritikas V. Galinis ypatingų ditirambų negieda: girdi, jis palikęs vos "keletą poezijos kūrinių", kurių "kompozicija padrika, jiems trūksta stilistinio apšlifavimo, vietomis netaisyklingas ritmas" (plg. Lietuvių literatūros istorija", III t., 450-51 psl.). Jo vietoje būtų geriau tikęs žymiai daugiau rašęs J. Paleckis (g. 1899 m.), kaip beletristų tarpe — žodingas, sodraus stiliaus Juozas Baltušis (gimęs 1909 m.).

Pr. Naujokaičio įdėta ne tik daug darbo, bet ir širdies, rikiuojant į paskirus skyrelius poetus bei beletristus ir labai suglaustai nagrinėjant jų kūrybą. Atskirų skyrių pavadinimai dirbtini dar ir dėlto, kad laikotarpio mastas, vadinant "jaunesniais poetais" net priš keletą metų mirusius, palyginti, pagyvenusius rašytojus, — sukelia keistą įspūdį. Kada "subręs" toks Al. Dičpetris, miręs 62 metų amžiaus prieš 8 metus, ar St. Būdavas, miręs prieš 10 metų, sulaukęs 56 m. amžiaus?!

Proletarinės literatūros dirvonuose

Pr. Naujokaitis, imdamasis rašyti šią literatūros istoriją, pasišovė užpildyti "tarybinių" literatūros istorikų veikalų spragas, pataisyti tendencingus nukrypimus. Kai šie pastarieji net 40 psl. skyrė "proletarinės lietuvių literatūros" bendriems bruožams ir prasmei, kai kitatiek psl. — "demokratinės antifašistinės literatūros raidai" (plg. "Lt. literatūros istorijos" III t.), mūsų autoriui derėjo atskirame skyriuje supažindinti skaitytojus su materialistinės bei revoliucinės literatūros istorija, bendrais bruožais bei raida, išryškinant komunistų partijos lemiamą vaidmenį bei tenykštės kritikos tendencijas. Tada nebūtų reikalo, nagrinėjant atskirus rašytojus, kartoti "tautinės savigarbos neturėjimą, atsiklaupimą ant kelių prieš okupanto politiką" (plg. 209 psl.), nes skaitytojams būtų aišku, kad "naujas veiksnys lietuvių literatūros raidoje buvo komunistų partijos idėjinis vadovavimas... atspindėti respublikos gyvenimo pertvarkymą sosializmo pagrindais, auklėti ir sąmoninti žmones komunistinės pasaulėžiūros dvasia" ("Liet. literatūros istorija", IV t., 6-44 psl.). Aptarus komunistų partijos hegemoniją ir griežtus nurodymus ką ir kaip rašyti, būtų lengviau sutelkti revoliucinės vėliavos nešėjus ir akivaizdžiai pailiustruoti, kaip partijos įsakymus vykdė keturi didieji literatūros politrukai — A. Venclova, K. Korsakas, P. Cvirka ir J. Šimkus su visa plejada paklusnių sekėjų.

"Trečio fronto" žurnalas, tiesa, išryškino "marksistinį kryptingumą", tačiau dar ir šiandien standartizuoti to vardo beletristų grupę (jų buvo daugiau nei keturi!), kai iš to "fronto" išriedėjo "raudonasis komunistų frontas" ir išsiliejo knygų upėmis, — nevisai tikslu. Net mūsų minėtas V. Galinis "trečiafrontininkus" mini apžvalginiame skyriuje, stengdamasis nustatyti "antifašistinės literatūros raidą" ir "bandymus sutelkti pažangias literatūrines jėgas" (plg. "Liet. literatūros istorija", III t., 177-233 psl.). Juos būtų buvę tiksliau pakedenti mūsų minėtame praleistame skyriuje.

Taigi, ar nebuvo verta visą medžiagą suskirstyti, nebūtinai paisant atskirų rašytojų gimimo datos ar kokio žurnalo, o stengiantis akivaizdžiai išryškinti diametraliai priešingas literatūros kryptis? Juk ir ten rašę to paties pavadinimo istoriją graibstėsi "buržuazinės ideologijos" ar "dekadentinės literatūros" krypčių pašaipių antraščių.

Kelios pastabos

Atskirai reiktų paminėti stilistinį atskirų kūrinių nagrinėjimą. Atpasakoti kūrinio turinį gal ir nebloga, tačiau svarbiau nors ir glaustai išryškinti idėjas, charakterius, stilistines priemones, kalbą ir pan. Dar įmantriau, kai pasitenkinama net eilėraščių turinio gliaudymu (plg. L. Žitkevičiaus kūrybos nagrinėjimą), praeinant pro pačios poezijos ir jos prasmės atskleidimą.

Iš atskirų posakių neatsargu ir didelių išvadų spausti: kažin, ar L. Žitkevičiui bei H. Radauskui "pasaka yra didesnė realybė už sudėtingą gyvenimo tikėjimą", kai jo cituojama V. Skrupskelytė tvirtina, jog Radauskas "sukviečia eilėraštin... visiškai realias detales, paimtas iš žmonių kasdieninio gyvenimo", kad jo eilėraščiuose "jausti fizinis, medžiaginis pasaulis, egzistuojantis suglaustoje erdvėje" (232-3 psl.). Realaus pasaulio sukeliamos mintys, įtaigojančios žmogišką tiesą — dar ne premisos, kad "jis netiki pasauliu, o tiki pasaka".

Neobjektyvu tvirtinti, kad A. Venclovos eilėraščiai — "eiliuota propagandinė publicistika" (208 psl.). Poeto nuoširdumą bei jausmą nebūtinai įrodo autoriaus iš Lietuvos išleistos "Literatūros istorijos" pacituoti vos du tie patys posmai. "Vakarinės giesmės" (1971 m.) rinkinyje A. Venclova žiūri į vienišą žvaigždę, ir jo širdį ramina šviesa, verčianti svajoti ir ilgėtis "nežinomos laimės, nepažįstamų tolių". "Žemės alsavimo" (1975 m.) eilėraščiuose jis apmąsto ir mirtį, ir ateinančias kartas, kurios (galbūt, kaip ir jis) "paparčio žydinčios gėlės ieškos ir rasti negalės".

Literatūros istorija bei kritika verta kur kas didesnio dėmesio nei poros liesų poezijos rinkinių koks propagandistas eiliakalys. Būtų buvę labai naudinga sintezinėje įžangoje iškelti mūsų kritikos raidą, principus, įtaką, o, rašant apie paskirus literatūros istorikus bei kritikus, pagvildenti jų literatūrines idėjas, įtaigas ir pan. Kad marksistinės ideologijos kritiko K. Korsako kritika marksistinė, niekas neabejoja, tačiau ką savo svarstymuose lietė V. Maciūnas, P. Juodelis ar net Br. Krivickas, taip ir neaišku.

Atskirai neliečiama nė to laikotarpio vaikų literatūra bei vaikams leisti žurnalai, nors "jaunesniųjų šio laikotarpio beletristų" skyriuje minimi Vyt. Tamulaitis, M. Lukšys, o lyrikų — K. Papečkys, L. Žitkevičius.

Labai trumpame paginos skyrelyje Pr. Naujokaitis 1918-1944 m. laikotarpį vadina lietuvių literatūros žydėjimo laikotarpiu — aukso amžiumi. Reikia tikėtis, kad ir ateityje susidarys sąlygos tolimesniam mūsų šakotos literatūros kilimui, o taipgi palankesnės sąlygos jos istorijai ir kritikai.

Literatūrinio darbo laukai

Pr. Naujokaitis gali ramia širdimi tarti: feci, quod potui — padariau, ką galėjau.

Šioje recenzijoje išbarstytos pastabos — pirmasis atoveikis, nebūtinai keliant geras šio veikalo savybes, kurių anaiptol nestinga.

Literatūros mėgėjams ir studentams dabar bus kur kas lengviau įsivaizduoti šakotą mūsų literatūros medį, o turintiems daugiau palankių sąlygų literatūros žinovams — gilintis į nelemtų įvykių suraizgytą mūsų literatūrą ir prisėsti prie gilesnių studijų.

Nors kaikas žiūri į šį veikalą pro perdaug tamsius akinius, tačiau dera padėkoti JAV LB Kultūros Tarybai, kad jį išleido.

Pranas Naujokaitis, LIETUVIŲ LITERATŪROS ISTORIJA. III tomas (1928-1944 m.). JAV LB Kultūros Tarybos leidinys nr. 3. Tiražas 1.000 egz., kaina 10 dol. Spaudos darbus atliko Vl. Vijeikio spaustuvė Čikagoje. 1976 m., 542 psl.

Prof. Antanas Klimas (kairėje) su Kento universiteto dekanu prof. Jono Cadzow ūkyje lituanistinių studijų savaitės metu

Vertinga lituanistikos stovykla

"Labai vertinu šiuos kursus ir raginu visus... pradėti planuoti jų lankymą"

PAULIUS KURAS

Štai ir atvykau į Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Ryšių Centro organizuojamą lituanistinių studijų stovyklą, kuri šiemet buvo surengta prie Akron, Ohio. Tai jau antri mano metai iš eilės šiuose kursuose. Ir šiemet buvau sužavėtas augštu stovyklos moksliniu lygiu ir savanoriškai lankančių studentų noru gilintis į lituanistiką.

Kursai prasidėjo rugpjūčio 15 d. ir truko iki rugpjūčio 27 d. Visi lektoriai buvo lietuviai profesoriai arba labai patyrę lituanistikos dėstytojai. Valstybinis Kento universitetas pripažįsta šituos kursus ir už juos duoda užskaitas. Dalyvavo per trisdešimt studentų net iš trijų kontinentų ir keturių kraštų! Buvo vienas studentas iš Australijos, viena iš Brazilijos, keturi iš Kanados (Anelė Kaminskaitė iš Hamiltono, Snaigė Valiūnaitė iš Toronto, Petras Bernotas iš Toronto, Paulius Kuras iš Windsoro), likusieji iš Jungtinių Amerikos Valstijų. Lektoriai: dr. Ilona Maziliauskienė iš Montrealio, kuri dėstė lietuvių prozą; dr. Benediktas Mačiuika iš Connecticut, kuris dėstė nepriklausomos Lietuvos ir pokarinės Lietuvos istoriją; dr. Rimvydas Šilbajoris iš Ohio, kuris dėstė poeziją; dr. Antanas Klimas išRočesterio, kuris dėstė žodžių darybą ir kirčių mokslą; mokytojas Stasys Barzdukas, kuris dėstė linksnių mokslą; kun. Juozas Vaišnys, SJ, kuris dėstė rašybą. Visi lektoriai buvo labai kompetentingi ir gerai pasiruošę kalti studentam į galvas tiek, kiek tik jie galėjo per dvi savaites suviršKinti.

Stovyklavietė buvo Tėvų jėzuitų rekolekcijų namai, labai gera, patogi vieta, toli nuo miestelių ir svetimų žmonių. Stovyklos metu studentai naudojosi gera lituanistikos biblioteka pačioje stovyklavietėje. Joje buvo enciklopedijos, žodynai ir kiti parankiniai (reference) veikalai. Šiemet taip pat buvo beveik visų laikraščių ir žurnalų paroda — išdėstyta ant stalų ir prieinama visiems studentams.

Studijų dienų darbotvarkė, išskiriant sekmadienį, buvo ta pati kasdien: paskaitos prasidėdavo devintą valandą ryto ir trukdavo iki aštuntos valandos vakaro. Pertraukos būdavo tik pietums ir vakarienei. Lektoriai dėstydavo savo kursus po valandą koncentruotu metodu. Devintą valandą vakaro prasidėdavo trumpa vakarinė programa — dažniausiai pusantros valandos ilgumo.

Programos buvo įvairios ir gerai paruoštos savųjų arba svečių. Pvz. "Lietuvos laisvinimo byla" — paskaita, skaityta Algimanto Gurecko iš Vašingtono; "Pensilvanijos lietuvių kultūrinis lobynas dainomis ir vaizdais" — Elenutės Bradūnaitės; "Lietuvos kinematografijos vakaras", lietuvių kalbininkų vakaras, savos kūrybos vakaras.

Kursus lanką studentai turėjo laikytis tik poros taisyklių: imti bent keturis kursus (nors daugumas užsiregistravo šešiem kursam) ir netrukdyti kitiems dirbantiems bei studijuojantiems studentams. Susidarė stipri darbo nuotaika, kuri tikrai įgalino visus gilintis ir nuolat dirbti be didelio įtempimo. Tai ir yra visos stovyklos tikslas bei prasmė — kad studentai savanoriškai suvažiuotų ir gilintųsi į lietuvių kultūrą.

Sekmadienį, rugpjūčio 23 d., išklausiusi dvi paskaitas, visa stovykla išvažiavo į Kent universitetą, kur mums buvo parodytas didelis lietuviškų knygų rinkinys, kuriuo mūsų studentai galėjo naudotis savo darbams. Po to visi nuvykome į dr. Jono Cadzow vaismedžių ūkį pietums ir praleisti linksmos popietės. Ten nebesirūpinom sakinių skyryba, Aisčio poezija ar nederinamojo pažyminio įvardininko vartojimo problemomis. Kepėm kotletus, bėginėjome paskui žąsis, lakstėme su šunimis, dainavome liaudies dainas ir kalbėjomės čia, kaip visur kitur, tik lietuviškai.

Anksčiau minėtas dr. Jonas Cadzow yra šių kursų ryšininkas su Kent universitetu, kur jis dėsto Rytų Europos istoriją, skirdamas specialų dėmesį Lietuvos istorijai. Jo pastangomis, ir tik jo pastangomis Kento universitete dabar galima mokytis lietuvių kalbos. Jo biblioteka turi didelį lituanistikos rinkinį. Taip pat iš dalies jo ir PL JS Ryšių Centro pastangomis šitie kursai yra rengiami jau treti metai iš eilės.

Šios studijų savaitės yra vienintelė vieta, kur išeivijos lietuviai studentai, baigę lituanistines mokyklas bei kursus, gali toliau gilintis universitetinio lygio lituanistikoje. Būdamas jau dvejų metų stovyklos "veteranas", aš labai vertinu šiuos kursus ir raginu visus, kurie yra nors truputį susidomėję lituanistika, pradėti planuoti kursų lankymą ateinančiais metais, kai programa bus net praplėsta.

DAINA AUGAITYTĖ, 1976 m. pavasarį baigusi Waterloo universiteto gamtos mokslų kursą bakalaurės laipsniu (environmental studies, majoring in geography). Gimnaziją ir šeštadieninę lietuvių mokyklą baigė Delhi, Ont. Aktyviai dalyvavo lietuvių jaunimo veikloje kaip skaučių draugovės draugininkė, tautinių šokių grupės "Palanga" šokėja. Yra baigusi aštuonerių metų pianino kursą. Domisi keramika — baigė 3 mėnesių keramikos kursą Kalifornijoje. Planuoja studijas tęsti toliau.

Atsiųsta paminėti

LIETUVIŲ DIENOS, nr. 5, 1976 m. gegužė. Mėnesinis gausiai iliustruotas žurnalas lietuvių ir anglų kalbomis, leidžiamas A. F. Skiriaus, 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Cal. 90029, USA.

PENKTOJI LAIVOJO PASAULIO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ. Išleido Penktosios Tautinių Šokių Šventės Komitetas 1976 m. Čikagoje. Redagavo Danutė Bindokienė. Viršelis ir iliustracijos Ados Korsakaitės-Sutkuvienės. Spaudė "Draugo" spaustuvė.

PALIKĘ TĖVIŠKĖS NAMUS. Šv. Kazimiero lietuvių kapinės Čikagoje. Tai pirmoji Etninės Lietuvių Enciklopedijos knyga, turinti didelio formato (albumo) 252 psl. Redaktorius — kun. Algimantas Kezys, SJ, dailininkai — Vincas Lukas ir Vilija Eivaitė (padėjėja). Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Išleido Lietuvių Foto Archyvas (2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636, USA) 1976 m.

JOURNAL OF BALTIC STUDIES, volume VII, number 2, Summer 1976. Editor Arvids Ziedonis, Jr., Muhlenberg College, Allentown, Pa. 18104, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

LOS ANGELES DRAMOS SAMBŪRIS Kalifornijos Lietuvių Dienos proga rugsėjo 25 d. suvaidins čikagiečio Anatolijaus Kairio "Sidabrinę dieną", režisuotą Dalilos Mackialienės. Tikimasi, jog premjeron atvyks ir pats šio kūrinio autorius. Kalifornijos Lietuvių Dieną organizuoja pirm. V. Vidugirio vadovaujama JAV LB Vakarų apygarda su Los Angeles ir Santa Monica apylinkėmis. Į jos renginius yra įtraukta ir dail. Aldonos Variakojienės tapybos darbų paroda rugsėjo 25-26 d.d. Tautiniuose Lietuvių Namuose.

DAIL. ALEKSANDROS VITKAUSKAITĖS-MERKER tapybos ir skulptūros paroda, susieta su JAV dvišimtmečio minėjimu, liepos 11 d. įvyko Wayne, N.J., William Paterson kolegijoje, kur taip pat buvo surengtas ir tautinių grupių festivalis.

ČIKAGIETIS DR. PETRAS JONIKAS baigia rengti spaudai platesnės apimties mokslinį darbą — lietuvių kalbos istoriją. Jis taipgi redaguoja Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Romoje leidžiamus prof. dr. A. Salio "Raštus", kurių I tomas jau yra surinktas. Šiam tomui išleisti $1.000 yra paskyręs JAV Lietuvių Fondas.

JIEŠKOMA LEIDĖJO pomirtiniam Pulgio Andriušio raštų rinkiniui. Jis gyveno ir mirė Australijoje, tad rinkinio išleidimu rūpinasi ir Australijos Lietuvių Fondas, šiuo metu dar neturintis pakankamai lėšų.

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJA Romoje išleis 1972 m. JAV mirusio kalbininko prof. dr. Antano Salio "Raštus", redaguotus Čikagoje gyvenančio kalbininko dr. Petro Joniko. Pirmasis tomas yra skirtas bendrinei lietuvių kalbai, antrasis — tikriniams vardams su norminėmis Lietuvos vietovardžių formomis, trečiasis — straipsniams įvairiais kalbiniais klausimais, ketvirtasis — lietuvių kalbos tarmėms. Kiekvienas tomas turės maždaug po 600 puslapių, kainuos po $20. Pirmasis tomas jau baigiamas spausdinti. Jo kaina tiems, kurie jį užsisakys iki š.m. lapkričio 1 d., tik $10. Užsakymus siųsti L. K. Mokslo Akademijai, Piazza della Pilotta 4, 00187 Roma, Italy. Užsakyme prašoma pažymėti, ar prenumeruojamas tik pirmasis tomas, ar visi "Raštų" tomai.

DAIL. GINOS GEŠTAUTIENĖS peizažų ir natiurmortų paroda liepos 18 — rugpjūčio 7 d.d. įvyko Los Angeles Roberto Camaros galerijoje. Stambaus formato natiurmortams atstovavo "Pavasario puokštė", "Gladiolės", "Rožių puokštė", peizažams — daugiausia pajūrio vaizdai, papildyti kelionių drobėmis "Portugalija", "Costa Brava", "Žvejų laivai ties Barcelona". Posūkį į abstraktą liudijo tokie kūriniai, kaip "Laikas ir erdvė", "Raudona burė", "Vėlyva saulė", "Baltijos paplūdimys". Žalsvų ir mėlynų spalvų vėsa išsiskyrė akvarelė "Mano spalvos". Los Angeles Barnsdall parko galerijos parodoje birželio mėnesį dail. G. Gešautienė yra laimėjusi $500 premiją už paveikslą "Europos miestas".

KALIFORNIEČIO JURGIO GLIAUDOS novelę "Tamsaus vakaro švitėjimas", išverstą Anšlavo Egličio, paskelbė latvių savaitraštis "Latvija", leidžiamas Londone, Britanijoje. Niujorko rusų dienraštis "Naujasis Rusiškas Žodis" jau yra išspausdinęs apie 10 J. Gliaudos novelių. Paskutinioji — "Išdidumas". Liepos 4 d. J. Gliauda atšventė savo amžiaus septyniasdešimtmetį. Jis yra laimėjęs septynias "Draugo" konkurso premijas už romanus, tris "Dirvos" premijas už noveles. Anglų kalba buvo išleisti J. Gliaudos romanai "Namai ant smėlio", "Ikaro sonata" ir S. Kudirkos tragedijai skirta knyga "Simas".

DR. JONUI GENIUI pilno profesoriaus vardą suteikė amerikiečių Marylando universitetas, įvertindamas jo mokslinį darbą. Prof. dr. J. Genys yra paskelbęs apie 30 mokslinių straipsnių, vadovauja tarptautinėm biologijos studijom, kurios atliekamos JAV, V. Vokietijoje, Indijoje ir N. Zelandijoje, priklauso gamtos mokslų žurnalo "Chesapeake Science" redaktorių kolektyvui. Jis taipgi veikliai reiškiasi moksliniame bei visuomeniniame lietuvių gyvenime.

A.a. LIUDAS JAROŠEKAS, inžinierius, muzikas, kvartetų organizatorius bei vadovas, mirė rugpjūčio 28 d. Rockforde, Ill., ištiktas širdies smūgio. Velionis yra kaunietis, gimęs 1919 m., baigęs Aušros berniukų gimnaziją. Studijuodamas Vytauto D. un-to technikos fakultete, nuo 1936 m. lankė ir Kauno konservatorijos J. Švedo trombono klasę. Dainavimą studijavo pas J. Būtėną ir P. Oleką Kaune, pas italą V. Travallini Vokietijoje. Velionį labiausiai išgarsino jo suorganizuotas vyrų balsų kvartetas, daugiausia dainavęs pramoginės muzikos kūrinius, 1938 m. pradėtas bendradarbiavimas su Kauno radiofonu, gastrolės kituose Lietuvos miestuose. Įsikūręs Rockforde, suorganizavo mišrų chorą ir vadovavo vyrų chorui. Du kartus vėl buvo sudaręs kvartetą, su kuriuo koncertavo kaikuriose Kanados ir JAV lietuvių kolonijose. Palaidotas rugpjūčio 31 d. Rockforde.

JONO MULOKO KNYGA "Vilnius lenkų okupacijoje" jau renkama Australijos lietuvių savaitraščio "Tėviškės Aidai" spaustuvėje. Numatoma išleisti prieš Kalėdas.

VILNIAUS DAILĖS PARODŲ RŪMUOSE vilniečiai turėjo progą susipažinti su žymiaisiais armėnų dailininkais O. Zardarianu, G. Chandžianu ir G. Čubarianu. O. Zardarianui šioje parodoje atstovavo jo tapyba — portretai, natiurmortai, peizažai, grafikui G. Chandžianui — armėnų tautos istoriją bei gyvenimą atskleidžiantys darbai, skulptoriui G. Čubarianui — istorinių bei dabartinių asmenybių poretai.

NAUJASIS LIETUVOS KINO STUDIJOS FILMAS "Sadūto-tūto" jau pasiekė kino teatrų ekranus. Pagrindiniai šio filmo veikėjai — dailininkai Povilas Baibokas (akt. R. Adomaitis) ir Petras Minkus (akt. J. Budraitis). Filmas nagrinėja menininkų problemas, didelį, įtemptą ir sunkų darbą, jų ryšius su gyvenimu. Scenarijų parašė V. Žalakevičius, kuris taip pat yra ir filmų režisorius. Filmą "Sadūto-tūto" režisavo A. Grikevičius, filmavo D. Pečiūra. Vaidina aktoriai — A. ir B. Babkauskai, N. Lepeškaitė, E. Pleškytė ir kt.

"GIRIOS AIDO" NAMELYJE Druskininkuose buvo surengtos dvi parodos — agronomo J. Liaukaus medžio drožinių ir A. Garunkščio miško nuotraukų. J. Liaukus iš šakų ir sulinkusio kamieno dalių išdrožė gražius šviestuvus, sukūrė įdomią M. K. Čiurlionio skulptūrą.

LIETUVOS DAILĖS MUZĖJUS jau paruošė rodinius didelei lietuvių liaudies meno ir profesinės dailės parodai, kuri šį rudenį bus surengta Sardinijoje Sovietų Sąjungos kultūros dienų rėmuose. Pagrindinė parodos mintis — "Tradicijos ir dabartis". Pasak muzėjaus direktoriaus pavaduotojo R. Budrio, užsieniečiai meno mylėtojai pirmą kartą taip plačiai galės susipažinti su senąja lietuvių medžio skulptūra, vertingiausiais praėjusių epochų liaudies meistrų audiniais. Lietuvių liaudies meno raidą, tradicijų puoselėjimą atspindės nuotraukos. Su profesine lietuvių daile Sardinijos gyventojus supažindins pusantro šimto tapybos ir grafikos darbų.

VILNIAUS STYGINIS KVARTETAS — A. Vainiūnaitė, P. Kunca, D. Katkus ir A. Vasiliauskas trečią kartą viešėjo Austrijoje. Tarptautiniame muzikos festivalyje Bregenco kurorte jie atliko kvartetinius P. Čaikovskio, J. Haydno ir D. Šostakovičiaus kūrinius. Po šios išvykos Vilniaus kvarteto laukė gastrolinė kelionė Rytų Afrikon. Savo koncertus kvarteto nariai pradėjo Kenijos sostinės Nairobio konservatorijos salėje. Iš Kenijos bus vykstama į Tanzaniją, Etiopiją ir Mauricijų. Pirmosios lietuvių muzikų gastrolės R. Afrikoje užtruks daugiau kaip mėnesį. Išvykos repertuare — J. Haydno, L. Boccherinio, M. Ravelio, P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus kompozicijos. Lietuviams kompozitoriams atstovaus M. K. Čiurlionio, J. Naujalio, J. Pakalnio, J. Juzeliūno ir G. Kuprevičiaus kūriniai.

DAUG ĮDOMIŲ RODINIŲ turi, Kauno medicinos institute įsteigtas farmacininkų muzėjus. Vienas pagrindinių jo steigėjų bei iniciatorių yra Alfonsas Kaikaris, einantis docento pareigas. Muzėjaus lankytojus pasitinka vaistinių spintos, stalai, laikrodžiai, dvi baltos dail. P. Rimšos sukurtos gulbės, atveztos iš Daukanto gatvėje buvusios vaistinės. Vaistų pasaulin lankytojus nukelia gausus įvairiu indelių, buteliukų rinkinys su lotyniškais vaistų pavadinimais. Jų tarpe yra "Ilgo gyvenimo eliksyras" ir net "Plaukus švelninantis Veneros sirupas". Vaistų gamybai atstovauja akmeninė grūstuvė, įvairūs malūnai, senoviška mašina tabletėms gaminti bei kiti įvairūs vaistininkų darbo įrankiai. Muzėjus taipgi turi daug senų dokumentų — Vilniaus akademijos vaistinės 1773 m. turto apyrašą, 1828-50 m. Telšių vaistinės receptūros knygą, studento ranka užrašytą 1854-55 m. "Farmacijos kursą". Pirmosios vaistinės Lietuvoje buvo atidarytos pirmojoje XVIII š. pusėje. 1785 m. vyriausioje Vilniaus mokykloje profesoriai J. Sartoris ir A. Sniadeckis pradėjo skaityti farmacijos kursą, o 1810 m. Vilniaus universitete buvo įsteigta farmacijos ir farmakologijos katedra.

SEPTINTOJI VILNIAUS UNIVERSITETO kraštotyrininkų klubo ekskursija dvi savaites dirbo Šilalės rajono Kvėdarnos apylinkėje. Universiteto studentams ir dėstytojams talkino Vilniaus dailės instituto, konservatorijos studentai, Lietuvos mokslo akademijos institutų darbuotojai. Medžiagą rinko istorikų, sociologų, etnografų, kalbininkų ir tautosakininkų grupės. Kalbininkai labiausiai domėjosi kvėdarniškių tarme, kurią beveik prieš šimtą metų aprašė čia, Lembo kaime, gimęs Kazimieras Jaunius. Surinktoji medžiaga padės atskleisti tarmės pasikeitimus pastarajame šimtmetyje. Etnografai parsivežė šimtus aprašų, nemažai rodinių Vilniuje veikiančiam istorijos ir etnografijos muzėjui. Jie taipgi parūpino informacinės medžiagos apie senuosius pastatus prie Rumšiškių įsteigtam Lietuvos liaudies buities muzėjui. Tautosakos fondus papildė apie 2.000 įrašų magnetofoninėse juostelėse. Istorikai ir sociologai šioje ekspedicijoje rinko medžiagą apie kolchozus, komunistines organizacijas, gyventojų kėlimąsi į centrines gyvenvietes.

V. Kst.

PROGRESS
REAL ESTATE LTD.
1072 Bloor St. W.
Tel. 534-9286
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
S. JOKUBAITIS
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS Drug Store
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont.
M6H 1A8
• Tel. 532-3400

AKTYVAI — virš 9 milijonų

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 1 metų	9½%
Antradieniais	10 - 3	pensijų ir namų s-tas	8¼%
Trečiadieniais	uždaryta	taupomąsias - savings s-tas	8%
Ketvirtadieniais	10 - 8	depozitų - čekių s-tas	6%
Penktadieniais	10 - 8	DUODA PASKOLAS:	
Šeštadieniais	9 - 1	asmenines	9½%
Sekmadieniais	9.30 - 1	nekiln. turto	9½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

F. SENKUS "ONTARIO TRUST REAL ESTATE"
įstaigos vedėjas
patarnauja visuose nekilnojamo turto reikaluose
Telefonas 533-4414

Autorite Sales and SERVICE
Telefonas 531-1305 1636 Dundas St. W.
ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)
- Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
- Visi automobilių mechaniniai taisymai.
- Snieginės ir paprastos padangos, Michelin, B. F. Goodrich, Radial ir kt.

Sav. FRANK PETTIT

BEST ELECTRIC
NUO LŪŠNOS IKI DANGORAIŽIO!
Verslo bei pramonės pastatų elektros įrengimai, priežiūra ir kiti darbai
ELEKTROS RANGOVAS
Tel. 925-7716 Petras Prakas
Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

Ar turite sunkumų suprasti ką reiškia gyvybės drauda?

Klauskite mane apie:
- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- RRSP — registruotą pensijų planą
  - invalidumo pajamas
  - nuosavybių draudą
  - šeimos apsaugą
- Studentų draudos fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas, District Manager of Canadian Premier Life
2 Carlton St., suite 714
Namai: 766-5857
Raštinė: 363-7881

STEPHAN'S Furs 406 Roncesvalles Ave. tel. 536-5936
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Dufferin RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

SPORTAS

Š. Amerikos lietuvių golfo pirmenybės

Rugpjūčio 21-22 d.d. Bay City, Mich., įvyko Š. Amerikos lietuvių golfo pirmenybės ir tarpmiestinės varžybos. Pirmenybėse dalyvavo apie 100 golfininkų iš Čikagos, Detroito, Klevelando ir Toronto. Visos varžybos buvo vertinamos pagal dviejų dienų pasekmes. Komandinėse pirmenybėse I v. laimėjo I-oji Toronto komanda, tik 6 taškais nugalėjusi savo nuolatinį priešininką I Čikagos komandą.

Komandinių rungtynių pasekmės: Toronto I — 1008, Čikagos I — 1014, Detroitas — 1062, Toronto II — 1136, Čikagos II — 1145, Klevelandas — 1213. Pirmąją Toronto komandą sudarė: V. Sergautis 82+79, A. Sergautis 77+85, S. Podsadeckis 78+84, A. Siminkevičius 82+86, Zubas 90+84, Alg. Simanavičius 89+92, Jull 91+91, B Zubas 92+94, V. Ubeika 98+89. Antrąją Toronto komandą sudarė: P. Stauskas, R. Strimaitis, L. Radzevičius, J. Išganaitis, J. Danaitis, S. Krašauskas, V. Siminkevičius, V. Pulkys, M. Ignatavičius. Komandinėse varžybose taškai buvo užskaitomi tik pirmų šešių žaidėjų.

Individualinėse vyrų A klasės varžybose I v. laimėjo Čikagos M. Petrošius 74+75 pasekme. Antrą vietą laimėjo torontiškis V. Sergautis, jn., 82+79 pasekme. Trečią vietą dalijosi torontiškiai A. Sergautis ir S. Podsadeckis po 162.

Vyrų B klasėje I v. su labai gera pasekme laimėjo Čikagos D. Kal 76+78. Antroji vieta atiteko Toronto P. Stauskui 88+87. Moterų klasėje pirmą vietą laimėjo E. Kėkštienė su 109+102 pasekme. Su išlyginamaisiais smūgiais I v. atiteko Toronto V. Sergaučiui.

Pirmenybės buvo gerai suorganizuotos ir praėjo sklandžiai. Aikštynas buvo sunkokas, tad nenuostabu, kad daugelio žaidėjų pasekmės gana geros. Tik du žaidėjai M. Petrošius ir D. Kal abi dienas sužaidė žemiau 80.

Sekančios pirmenybės ir tarpmiestinės varžybos įvyks 1977 m. Čikagoje. **A. S.**

Taida Supronaitė, ilgametė Toronto vytietė, anksčiau pasižymėjusi krepšinyje ir lengvojoje atletikoje, ištekėjo. Vestuvės įvyko malonioje ir iškilmingoje nuotaikoje. Jaunasis Brian Hunter, kaip ir Taida, yra mokytojas. Vytiečiai abiem linki daug džiaugsmo dienų.

Rūta Gerulaitytė, garsiojo lauko teniso Vito Gerulaičio sesuo, buvo netoli savo pirmo profesijonalinio teniso turnyro pergalės. Moterų teniso sąjungos kviestų žaidėjų turnyre Westchesteryje jai teko antroji vieta. Baigmėje, po užtikrintai laimėto pirmo seto 6:1 ir artimo antrojo seto 7:5, ji pralaimėjo lemiamą setą 6:3 pasekme. $10.000 ir meisterės titulas atiteko Beth Norton.

Vitas Gerulaitis dalyvavo JAV atvirame lauko teniso turnyre Forest Hills, N.Y. Šios varžybos laikomos svarbiausiu teniso turnyru po Wimbledono. Vitas buvo išskirtinių žaidėjų grupėje (nr. 16). Po trijų laimėjimų ketvirtame rate jam teko susitikti su pirmąja žaidynių rakete Jimmy Connors, kuriam jis pralaimėjo 6:4, 6:3 ir 6:1. **J. B.**

Paulius Klevinas dalyvavo tarptautiniame stalo teniso turnyre Kanados parodos metu Toronte. Net dvi jo nuotraukas išspausdino savaitraštis "Mississauga News", turįs didelį tiražą. Pasak jų, P. Klevinas, gyvenąs Mississaugoje, gerai pasirodė ir pasiekė ketvirtbaimį. Turnyro laimėtoju tapo Dan Seemiller iš Pittsburgo.

Amerikiečių sporto savaitraštis "Sports Illustrated" 1976 m. rugpjūčio 30 d. laidoje išspausdino informacinį strapisnį apie geriausius JAV teniso žaidėjus. Jų gerumas nustatytas JAV teniso sąjungos pagal 12 mėnesių pasekmes. Dvidešimties žaidėjų sąraše Vitas Kevin Gerulaitis įrašytas ketvirtuoju.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pajamų, o 1974 m. tos pajamos sumažėjo iki 4%. Taigi, pajamų skirtumas tarp turtingųjų, kuriem priklauso ir didžiųjų unijų nariai, ir nepasiturinčiųjų ne mažėja, o priešingai — didėja. Šiuo klausimu unijos nesidomi, nes joms rūpi tik jų pačių finansinė savisauga.

Premjero P. E. Trudeau vyriausybė, gindama kainų bei atlyginimų kontrolę, spaudai pateikė skelbimą, paremtą statistiniais duomenimis. Per dešimt mėnesių iki 1975 m. spalio Kanadoje siautė 10%, o kartais ir dar augštesnė infliacija, susieta su nuolatiniu pragyvenimo brangimu. Šiemetinės pragyvenimo išlaidos tepakilo 6,8%. Atrodo, iki metų pabaigos jos neperžengs vyriausybės užsibrėžtos 8% ribos. Iki kainų bei atlyginimų kontrolės įvedimo 1975 m. atlyginimų padidinimo vidurkis buvo 14,3%, tačiau dėl infliacijos atlyginimai iš tikrųjų tepadidėjo 3%. Šiemetiniai statistikos duomenys liudija 12,9% atlyginimų padidėjimo vidurkį, bet dėl infliacijos sumažėjimo jo praktiškoji vertė pakilo iki 3,6%. Remiantis šiais duomenimis, kainų bei atlyginimų kontrolė ne sumažino, o padidino kanadiečių pajamas.

Kanados Estų Tarybos vicepirm. L. Leivatas pasikalbėjime su dienraščio "Toronto Sun" redakcijos atstovu R. MacDonaldu atskleidė šiurpią tragediją Estijoje, vienoje darbininkų poilsio stovykloje prie Suomijos įlankos. Rugpjūčio 7 d. į šią stovyklavietę, kurioje vasarojo dujų bendrovės tarnautojai, įsiveržė du girti rusai pasienio sargybiniai, ginkluoti kulkosvaidžiais. Kai vadovybė paprašė juos išeiti iš stovyklos, jiedu pradėjo šaudyti į stovyklavusius estus. Vienas rusas, nušovus keletą estų, matyt, išsipagiriojo ir bandė sustabdyti savo draugą, bet pats jo buvo nušautas. Tada tas taip įsismagino, kad bėgiodamas ėmė šaudyti į kiekvieną palapinę, o paskui ginklą nukreipė į save. Šio incidento metu vietoje žuvo aštuoni estai, ligoninėje mirė trys. Daug sužeistų estų neteko kojų ar rankų, nes buvo panaudotos sprogstančios "dum-dum" kulkos, padarančios dideles žaizdas. Augštieji pasienio sargybos karininkai, atskridę iš Leningrado, mėgino nuslėpti šį įvykį, pasiimdami net tas palapines, kuriose buvo kulkų žymės, tačiau žinia apie šias skerdynes pasiekė Švedijoj veikiančią estų informacijos agentūrą. Torontietis Kanados Estų Tarybos vicepirm. L. Leivatas kanadiečiui žurnalistui R. MacDonaldui pabrėžė, kad šis įvykis liudija didelę neapykantą tarp pavergėjų rusų ir pavergtųjų estų. Rusai visomis priemonėmis stengiasi rusinti Baltijos valstybes, kurias po II D. karo padarė savo komunistinės imperijos dalimi. Pastaraisiais metais pagrindinius darbus jose perėmė rusai, o kadaise buvusių nepriklausomų respublikų gyventojus siunčia kitur. Rugsėjo 9 d. paskelbtame pokalbyje L. Leivatas konstatuoja, kad toks sistemingas trijų Baltijos respublikų kalbos, kultūros ir net gyventojų šalinimas yra aiški tautžudystės apraiška.

Kanados biudžetinių 1976-77 m. pirmųjų keturių mėnesių deficitas pasiekė $2.358.000.000. Valdžios išdas turėjo $12.431.000.000 išlaidų ir tik $10.073.000.000 pajamų. 1975-76 m. biudžete tame pačiame keturių mėnesių laikotarpyje deficito turėta gerokai mažiau — $1.459.000.000. Taigi, nors su infliacija stengiamasi kovoti atlyginimų bei kainų kontrolės įvedimu, premjero P. E. Trudeau vyriausybė neįstengia sustabdyti valdinių išlaidų didėjimo, gerokai prašokančio pajamas.

Kanados pajamų mokesčių departamento paskelbti 1974 m. duomenys nuvainikavo Ontario Oakvillės miestelį, kurio gyventojai lig šiol turėdavo didžiausią visoje Kanadoje metinio uždarbio vidurkį. Jį jie pasiekdavo dėl gerus atlyginimus mokančios Fordo automobilių gamyklos. 1974 m. uždarbio vidurkio lentelėje I vieta teko Kvebeko provincijos Sept-Iles miestelui su $12.592. Jame yra geležies ir plieno gamykla. Oakvilliečiai atsidūrė II vietoje su $12.212. Trečioji vieta su $11.659 priklauso Britų Kolumbijos Alberni vietovei, ketvirtoji su $11.298 — Toronto pašonėje esančiai Mississaugai. Didieji miestai pagal gyventojų uždarbio vidurkį užėmė šias pozicijas: šeštoj vietoj buvo Otava ($11.099), aštuntoj — Montrealis ($10.872), 12-toj — Vankuveris ($10.629), 19-toj — Torontas ($10.481), 33-čioj — Edmontonas ($10.218), 62-roj — Halifaksas ($9.606), 73-čioj — Winnipegas ($9.463). Visos Kanados mastu vidutinis metinis vyrų uždarbis buvo $11.736, moterų — $6.734.

Viešųjų Kanados darbininkų unija CUPE, turinti 225.000 narių, reiškia griežtą protestą prieš federacinės vyriausybės įvestą metinį atlyginimų didinimą 8-12%. Ši unija savo raštinėse Otavoje ir kituose Kanados miestuose turi apie 100 tarnautojų. Pasibaigus sutarčiai, jiems buvo pasiūlyta algas šiemet padidinti 3,5% ir sekančiais metais taip pat 3,5%. Tarnautojai, nepatenkinti tokiu pasiūlymu, pagrasino streiku. Jiem atrodo juokinga, kad unija nariams reikalauja atlyginimus didinti daugiau kaip 12% į metus, o savo tarnautojams siūlo tik 3,5%.

Ateitininkų žinios

Toronto moksleivių ateitininkų rengti savaitgalio kursai rugsėjo 10-12 dienomis pranciškonų stovyklavietėje Wasagoje susilaukė 30 dalyvių iš Toronto, Hamiltono ir kaikurių JAV vietovių. Pagrindinė stovyklos tema buvo "Lietuvis jaunuolis dviejuose pasauliuose (kultūrose)". Paskaitas skaitė Rasa Bukšaitytė iš Toronto ir Petras Kisielius, jn., iš Čikagos. Ta pačai tema buvo surengtas ir simpoziumas. Jo nariais buvo: Giedrė Čepaitytė, Laimis Andrulis, Dana Jokūbaitytė, Loreta Ulbaitė. Kursai prasidėjo penktadienio vakarą, baigėsi sekmadienį 9 v. r. Mišiomis, kurias atnašavo ir žodį tarė stovyklos kapelionas kun. A. Prakapas, OFM. Kursus organizavo Toronto moksleivių ateitininkų kuopos valdyba, kuriai pirmininkauja Rima Gustainytė. Valdybai talkino Namunė Ulbaitė, Lina Vaitiekūnaitė, Rimas Kuliavas.

Skautų veikla

• Rugsėjo 28 d., 7.30 v.v., skautų būkle šaukiamas postovyklinis vadovų-vių posėdis. Stovyklavę XIV Romuvos stovykloje kviečiami būtinai dalyvauti.

• Skautiškas ačiū visoms mieloms šeimininkėms, kurios maitino šios vasaros stovyklaujančius skautus.

• Žiemos sezono veiklos atidarymas—spalio 3 d. "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai renkasi į Prisikėlimo parapijos salę 11 v.r. Po Mišių Parodų salėje įvyks trumpa abiejų tuntų sueiga. Popiet Lietuvių Namuose turėsime LSS pirmūno v.s. P. Jurgėlos knygos "Lietuviškoji skautija" sutiktuves ir sol. G. Čapkauskienės koncertą, į kurį bilietus platina Toronto skautininkai-kės. Visi kviečiami.

• "Šatrijos" tunte į vair. l. pakelta D. Kuzmaitė, į vl. l. — R. Bubelytė.

• Romuvos stovykloje vyr. skaučių įžodį davė: R. Jankaitytė, A. Vaitkutė, A. Varankaitė, R. Pilipavičiūtė ir J. Melnykaitė. Č. S.

• Romuvos stovyklos sportinio šaudymo varžybose Toronto Vl. Pūtvio šaulių kuopos pereinamąją trofėją skautam laimėjo Mindaugo dr-vė. Hamiltono DLK Algirdo šaulių kuopos pereinamąją trofėją skautėm laimėjo "Berželių" dr-vė. Individualines trofėjas laimėjo: Algis Mainelis, Vytenis Gotceitas, Paulius Stauskas; skautėm: Liuda Keršytė, Lina Žiedonytė, Kristina Garbaliauskaitė.

Nuoširdi padėka Hamiltono Medžiotojų ir Žūklautojų Klubui "Giedraitis" už $47 dovaną šoviniam ir Toronto Vl. Pūtvio šaulių kuopai už $40 dovaną šoviniam, kurie padėjo jaunimui susipažinti su šaudymo sportu ir šautuvo vartojimu.

V. Keturakis,
šaudymo instruktorius

Studentų žinios

Jaunimas, kuris domisi ekskursija į Acapulco, gali jau dabar registruotis. Platesnių informacijų teirautis pas Andrių Rasiulį tel. 241-0895 arba Liliją Zenkevičiūtė tel. 231-1492 vakarais.

Violeta Rakauskaitė, estradinė dainininkė, kuri ilgą laiką koncertavo su "Trimito" orkestru okupuotoje Lietuvoje, vėliau dainavo kaip solistė Europoje ir JAV-se, atvažiuoja į Torontą; koncertuos Lietuvių Namuose rugsėjo 26, sekmadienį, 4 v. p.p. Studentams įėjimas — $2.

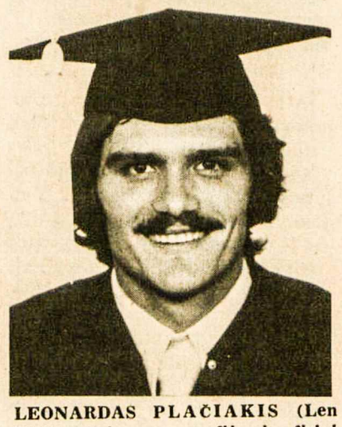

LEONARDAS PLAČIAKIS (Len Platt), baigęs geografiją ir fizinį auklėjimą bakalauro laipsniu (Honour BSc in Education) Tulsos universitete JAV-se. Gimnaziją baigė Mississaugoje, Ont. Kaip pasižymėjęs sporte gavo Tulsos, Oklahomoje, universiteto stipendiją. Kiekvienais metais buvo studentų garbės sąrašuose (on Presidents and Deans Honour roll). Baigęs universitetą pasirašė sutartį su Vankuverio "B. C. Lions" futbolo komanda kaip profesijonalas žaidėjas. Gyvendamas Mississaugoje buvo Aušros sporto klubo krepšinio žaidėju. Toronte mokėsi lituanistinėje mokykloje, žaidė Vyčio ir Aušros krepšinio komandose, treniravo lengvaatlečius; 1972 m. buvo išrinktas geriausiu metų sportininku. Yra baigęs krepšinio žaidynių teisėjų kursus ir daug kartų teisėjavęs rungtynėse. Šalia sportinės veiklos, mokytojaus gimnazijoje — dėstys fizinį auklėjimą ir geografiją. Žada talkinti Toronto lietuvių sporto klubams jaunų sportininkų auklėjimo ir kitais klausimais.

• Jaunimas yra mūsų gyvenimo šaknys. Jos nudžius — išnyks ir viršūnės: garsiosios dainų šventės, didingos šokių šventės ir nebebus kam žodžio tarti dėl Lietuvos laisvės.

M. KRUPAVIČIUS

Alfonsas A. Garbenis

Per paskutinius 25 metus Al. Garbenis (tėvas) tarnavo Toronto lietuviams namų reikalais. Toliau tarnaus tėvas ir sūnus Garbeniai

Alfonsas Wm. Garbenis, B.A.

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys
Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
PARDUODAMI NAMAI HIGH PARK RAJONE IR NETOLI LIETUVIŲ NAMŲ

BLOOR — DUNDAS RAJONE, arti Li[illegible] namų, 7 kambariai per 2 augštu; atskiras; 2 vi[illegible] sklos, įvažiavimas, garažai; palikimas; reikia [illegible] parduoti; prašoma kaina tik $61,500.
PARDUOTAS

ARTI TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ N[illegible] metų senumo namas, 3 miegamųjų, 2[illegible] aliuminiu, užbaigtas rūsys, privatus įvažiavim[illegible]. Prašoma kaina $69.900. Namas išmokėtas.
PARDUOTAS

WESTMINSTER G-VĖ, atskiras 11 kambarių pajamų namas ($131 į savaitę), be to, savininkui butas; parduodama su visais baldais; vienas atviras mortgičius 10%; geras investavimas.

BOUSTEAD, atskiras tributis, 13 kambarių per 3 augštus, vandeniu apšildomas; gilus sklypas, privatus įvažiavimas, 2 garažai; arti Lietuvių Namų ir požeminio.

KLAUSKITE KITŲ PARDAVIMŲ HIGH PARK RAJONE

PINECREST GATVĖ, atskiras 3 [illegible]s, 13 kambarių; šildomas vandeniu; 3 vir[illegible], geroj vietoj; savininkas ima atgal mortgičių; [illegible] įvažiavimas, garažas.
PARDUOTAS

DOVERCOURT, atskiras 10 kambarių namas, 3 augštų, vandeniu apšildomas; 3 virtuvės, 2 garažai, labai gilus sklypas; gana žema kaina.

INDIAN GROVE, septyni kambariai per 2 augštu, 4 kambariai pirmajame, 2 virtuvės ir 2 prausyklos; yra įvažiavimas ir garažas; Bloor gatvės susisiekimas; prašoma kaina — $56.500; nuosavybė gerame stovyje.

MARGARETA GATVĖ, atskiras, pilnai sumodernintas 6 kambarių namas; 2 virtuvės, privatus įvažiavimas, garažas; mažas įmokėjimas; arti Bloor gatvės.

BLOOR — DUNDAS. Krautuvė — nuosavybė ir "Laundromat" verslas, dviejų miegamųjų butas viršuje; pajamos virš $16.000 į metus; prašoma kaina — $95.000, įmokėti $40.000.

DUNDAS — DOVERCOURT, pusiau atskiras namas, 3 augštų, "auksiniame" stovyje; 3 virtuvės; vienas atviras mortgičius; nebrangi kaina.

STAYNER, ONT., 14 akrų ūkis [illegible] besiais, tvartas ir daržinė, ūkis yra m[illegible], tikrai geras pirkinys; galima padalinti sklypai.
PARDUOTAS

PT. SEVERN — WAUBAUSHENE, gražus 1 akro statybos sklypas (Ropės subdivision), ežero privilegijos, įvestas vanduo; kelias asfaltuotas (šiais metais); palikimas; savininkas Floridoj; parduoda pigiai.

VAKARAIS SKAMBINKITE Į NAMUS

Alfonsas A. GARBENIS	Alfonsas Wm. GARBENIS	Stasys DARGIS
489-1543	769-0656	766-3925

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:	IMA:
9¾% už 2 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
9% už 1 m. term .dep.	9½% už mortgičius
8¼% už pensijų ir namų planą	
8¼% už spec. taupymo sąsk.	
7½% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 13 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD. REALTOR
REAL ESTATE — GENERAL INSURANCE

PRINCE EDWARD — BLOOR, atskiras 2-jų miegamųjų vienos šeimos namas; garažas su privačiu įvažiavimu; prie pat Bloor gatvės.

BLOOR — JANE, atskiras 6 kambarių namas; kvadratinis planas, naujas šildymas, 2 prausyklos, užbaigtas rūsys; garažas su privačiu įvažiavimu, didelis kiemas, gražus viduje.

SHAVER — BLOOR, puikus 4 miegmųjų vienaaugštis; 3 prausyklos, pilnai užbaigtas rūsys su baru ir atviru iš akmens židiniu, dideli kambariai; garažas su privačiu įvažiavimu.

RUNNYMEDE—BLOOR, 11 kambarių per 2 augštus gražus atskiras namas; 3 prausyklos, pilnai užbaigtas rūsys; garažas su privačiu įvažiavimu; prašoma kina $80.500; netoli Bloor.

PRINCE EDWARD DR. — BLOOR, gražus 6 kambarių vienaaugštis; užbaigtas rūsys su baru ir atviru židiniu; didžiulis kiemas su maudymosi baseinu; garažas su privačiu įvažiavimu.

ETOBICOKE, 10 butų apartamentas, maždaug 13 metų senumo; visi butai bangolo dydžio su balkonais; gauna apie $28.000 pajamų.

Pranas-Frank Kerberis

P. KERBERIS,
2336 Bloor Street West
tel. 763-5555 namų 535-1584

ADVANCE REAL ESTATE Ltd.
Toronto Real Estate Board narys
1055 Bloor Street West
A. (Blue) Bliūdžius
Telefonai 534-9246, namų 537-2291
- rezidenciniai
- komerciniai
- investacijos
- mortgičiai
- įkainojimas
- namų drauda

Šventė su gera ateitimi

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tų aiškinimą šokio, raudos ir Dievo garbinimo. Jis taipgi pabrėžė biuletenyje, kad tik dr. M. Liuterio reformacija iškėlė lietuvių kalbą, rekomenduodamas skaityti J. Kralikausko romaną "Martynas Mažvydas Vilniuje". Po pamaldų salėje įvyko priėmimas, kuriame dalyvavo tautiečiai iš įvairių vietovių.

Tūkstančiai žiūrovų

Pagrindinis tautinių šokių aktas įvyko "International Amphiteatre", kuriame yra nepilni 9000 sėdimų vietų. Visi bilietai buvo išparduoti prieš mėnesį laiko. Daug kas atvyko Čikagon be bilietų. Rengėjai negalėjo įleisti daug stovinčių dėl gaisrininkų reikalavimų, visdėlto žymi dalis galėjo patekti. Pridėjus 2000 šokėjų, susidarė 11.000 minia. Amerikiečiai korespondentai skelbė 12.000 dalyvių. Jeigu ir pertempė, tai labai nedaug.

Gana punktualiai, apie 2 v. p.p., JAV prezidento žmona Betty Ford atvyko į amfiteatrą, lydima amerikiečių ir lietuvių pareigūnų. Grojant orkestrui, visi sutojo ir kėlė viešniai ovacijas. Ji, gavusi gėlių puokštę, plačiais mostais sveikino lietuvius. Nutilus ilgoms ovacijoms, viešnia atsisėdo, ir prasidėjo įžanginė šventės dalis. Grojant orkestrui, buvo įneštos vėliavos. Pasirodė tautinių šokių šventės meninės dalies vadovė Galina Gobienė, kuri grakščiu, drąsiu žingsniu ėjo į garbės pakylą. Tada ėmė žygiuoti tautinių šokių grupės, atvykusios iš Britanijos, Venecuelos ir Kanados. (Turėjo dalyvauti ir Brazilija, bet šokėjai iš ten negalėjo atvykti, nes už kiekvieną šokėją Brazilijos vyriausybė pareikalavo po $1000 užstato). Šventės pranešėjos Julija Cijūnelienė ir Jolita Kriaučeliūnaitė per garsiakalbių sistemą skelbė žygiuojančių grupių pavadinimus, bet pučiamųjų orkestras viską užgožė. Žiūrovai atpažino grupes iš jų nešamų transparentų. Žygiavo trys kategorijos šokėjų: vaikai, jaunimas ir veteranai. Vieni ėjo koja į koją, o kiti, ypač jauniai, nepaisė takto.

Himnai ir kalbos

Išsirikiavus šokėjams, pasigirdo JAV ir Lietuvos himnai. Sustoję žiūrovai žvelgė į vidury amfiteatro plevėsuojančias tų valstybių vėliavas. Lietuviškų spalvų juosta buvo papuošta ir vieno balkono (virš pakylos) priekinė siena. Šiaipjau patalpos papuošimas buvo perdaug kuklus.

Atidarymo žodį tarė šventės rengėjų komiteto pirm. Br. Juodelis anglų ir lietuvių kalbomis, išreikšdamas dėkingumą Amerikai dvišimtmečio sukakties proga. Taipgi prabilo į lietuvius sen. Charles H. Percy ir Illinois gubernatorius D. Walker, abu ištardami po porą žodžių lietuviškai. Pastarasis š.m. rugsėjo 5 d. paskelbė Illinois Lietuvių Diena, o sen. Percy pabrėžė, kad lietuviai prez. G. Fordo asmenyje turi tokį Lietuvos laisvės gynėją, kokio lig šiol Vašingtone niekad neturėjo. Amerikos dvišimtmečio diplomą šventės rengėjams įteikė Čikagos miesto burmistro atstovas Jack Reilly.

Prezidentienės "labas"

Pranešėjas V. Adamkus, suminėjęs augštuosius amerikiečius pareigūnus, pristatė ir prezidentienę Betty Ford. Pirmasis jos žodis buvo lietuviškasis "labas", sukėlęs didžiausias ovacijas. Toliau ji tarė: "Aš žinau, kad jūs didžiuojatės savo tautybe, bet kartu sielojatės ir savo tėvyne. Prezidentas prašė mane pasakyti jums, kad jis taip pat dalinasi tuo rūpesčiu. Jis jau nuo seno remia Rytų Europos tautų laisvės troškimą. Ši parama bus tęsiama."

Jos kalba buvo palydėta ilgais plojimais. Čia pat jai buvo įteikta dovana — tautiniai drabužiai. Pranešėjas V. Adamkus tarė: "Tai reiškia, kad Jūs tapote garbės šokėja; galite betkada įsijungti į šokius."

Prezidentienė buvo palydėta į ložę, iš kurios ji stebėjo pirmąją šokių programos dalį. Eidama pro šokėjų gretas, ji sveikinosi su šokėjais, o Saugumo pareigūnai budriai sekė visus jos žingsnius. Po pirmosios dalies ji išskrido į Vašingtoną.

Kai šimtai šoka . . .

Nors amfiteatro arenos plotas didelis, bet 2000 šokėjų negalėjo vienu metu šokti. Dėlto teko pasirodyti grupėmis — vaikų, jaunimo, veteranų. Iš viso buvo atlikta bene 18 šokių, jų tarpe "Virginia Reel" — amerikiečių šokis JAV dvišimtmečio proga.

Bendras šokių vaizdas buvo žavintis. Ypač visi gėrėjosi tais šokiais, kuriuose pasireiškė bendros figūros — linijos, rateliai, ketvirtainiai ir kitokie deriniai, subėgę į platų sutelktinį vienetą. Tokie šokiai buvo Aušrelė, Audėjėlė, Blezdingėlė, Abrūsėlis ir kt. Ypač įspūdingai atrodė "Virginia Reel" užbaiga, kurioje šokėjai sudarė simbolinį 200 skaičių. Tie šokiai, kurie buvo atliekami tik savuose kvadratuose, nesudarė vieningo vaizdo, nepasižymėjo nei ritmingumu, nei subtilumu. Užbaigai trūko giliau pagaunančio šokio. Programoje buvo įrašytas ir Malūnas, bet, matyt, jo buvo atsisakyta.

Muzikinė šokių palyda buvo gana pajėgi — ją sudarė pučiamųjų orkestras, jungtinis choras ir liaudies instrumentų ansamblis. Pučiamųjų orkestrui ir chorui pasikeisdami dirigavo muzikai A. Jurgutis ir A. Modestas, o liaudies instrumentų ansambliui — A. Mikulskis. Šiame ansamblyje grojo apie 70 muzikantų, atvykusių iš kelių vietovių, jų tarpe ir Toronto. Prie jų paruošimo daug dirbo O. Mikulskienė.

Šventės užbaigos žodį abiem kalbom pasakė JAV LB krašto valdybos pirm. J. Gaila, visiems išreikšdamas nuoširdžią padėką rengėjų vardu ir pranešdamas, kad sekanti dainų šventė įvyks Toronte 1978 m.

Užgrojus orkestrui Br. Jonušo sukurtą maršą "Kur bakūžė samanota" motyvu, šokėjai labai gyvai, beveik šokdami, išžygiavo iš aikštės, atsisveikindami žiūrovus ir sekdami išnešamas vėliavas. Taip baigėsi penktoji tautinių šokių šventė, visiems palikusi entuziastingą įspūdį.

Banketas

Rugsėjo 5 d. vakare McCormic Place salėse buvo suruoštas banketas šventės svečiams, darbuotojams ir šokėjams. Dviejose salėse susirinko apie 2500 tautiečių. Vakarienės bilietai — po $15, šokėjams — po $10. Tai buvo pramoginis vakaras, kuriame dalyviams rūpėjo vakarienė, pažinčių atnaujinimas, susitikimai, šokiai. Užtat rengėjams buvo sunku nutildyti gausius svečius ir vysk. A. Deksnio invokacijai, ir kalbėtojams, ir pažymėjimų dalintojams. Čia buvo pagerbti tautinių šokių mokytojai ir kiti kultūros darbuotojai.

Leidinys

Šventės proga buvo išspausdintas dailus, didelio formato leidinys "Penktoji laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventė". Gaila tik, kad šis sklandus pavadinimas sudarkytas 3 psl. netaisyklinga sakinio konstrukcija. Leidinį redagavo D. Bindokienė, iliustravo A. Korsakaitė - Sutkuvienė, spausdino naujai pertvarkyta ofsetinė "Draugo" spaustuvė. Pastarosios darbas atliktas gražiai, išskyrus keletą nepavykusių puslapių. Leidinyje sudėta visa pagrindinė šventės dokumentacija, sveikinimai, aprašytos tautinių šokių grupės, įdėtos jų nuotraukos, išspausdintas informacinis straipsnis apie lietuvių šokius abiem kalbom, surašyti autokotojai ir neužmiršti rėmėjai — įvairių firmų sveikinimai bei skelbimai.

Spaudos balsai

Jau prieš tautinių šokių šventę čikagiškė amerikiečių spauda trumpai informavo skaitytojus apie rengiamą šventę ir prezidentienės Betty Ford dalyvavimą. Po šventės toji spauda prabilo jau gana plačiai. "Chicago Tribune" rugsėjo 6 d. pirmajame puslapyje įdėjo prezidentienės nuotrauką iš Waukegan, kur ji dalyvavo baptistų pamaldose, ir aprašymą, kuriame pagrindinis dėmesys teko baptistams ir jų pamaldoms. Lietuvių tautinių šokių šventei buvo paskirta tiktai 14 eilučių. Visai atvirkščiai pasielgė kitas dienraštis "Chicago Sun-Times" rugsėjo 6 d. laidoje — jis pirmąjį puslapį paskyrė lietuviams, išspausdino platų reportažą ir įdėjo didelę nuotrauką prezidentienės, priimančios tautinius lietuvių drabužius, prie jos stovinčio V. Adamkaus ir vienos lietuvaitės šokėjos (baptistams teko tiktai keliolika eilučių). Reportaže cituojama prezidentienės kalba apie prezidento G. Fordo paramą laisvės trokštančioms tautoms ir pridėta pastaba apie porą lietuvių, kurie piketavo gatvėje prieš Helsinkio aktą, pasirašytą ir JAV prezidento. Reikia manyti, kad ir kiti Čikagos amerikiečių laikraščiai mūsų šventę bus daugiau ar mažiau paminėję.

Neatsiliko ir televizija. Dar tą patį vakarą visos stotys rodė tautinių šokių šventės vaizdus ir davė komentarus. Kanados lietuviai juos matė daugiausia per IV kanalą. Radijo pranešimuose taip pat buvo paminėta lietuvių šventė, susijusi su JAV dvišimtmečio paminėjimu.

Pastabos

Stebėjusiems penktąją tautinių šokių šventę buvo aišku, kad tai pats gyvastingiausias mūsų renginys, turįs gerą ateitį. Tautinių šokių populiarumas ir jaunimo, ir senimo gretose auga. Tai rodo šventės entuziazmas ir didelis plačiųjų masių susidomėjimas. Atrodo, tautinių šokių šventei reikia didesnių patalpų.

Pavykęs buvo bandymas panaudoti ir pučiamųjų, ir liaudies instrumentų orkestrus, ir jungtinį chorą. Liaudies instrumentų orkestras, nors ir sudarytas tik šventės atvejui, labai tiko ypač lyrinio pobūdžio šokiams. Gaila tik, kad garsiakalbių sistema nebuvo jam pritaikyta. Šokių atlikimo lygis buvo gana geras, nors galėjo būti daugiau gyvumo ir bendrų figūrų. Tokiai masei šokėjų reikia didesnio ploto bei daugiau kvadratų. Šokių parinkimas buvo geras ta prasme, kad visuomenei buvo pateikti ir rečiau matomi tautiniai šokiai. Vaikų ir veteranų dalyvavimas paįvairino ir praturtino programą bei pademonstravo generacijų tęstinumą.

Suprantama, rengėjams buvo daug rūpesčių, reikėjo nugalėti daug kliūčių, bet pasiekti rezultatai viską išlygino. Bv.

Mažiau lėšų siuntiniams

(Atkelta iš 3-čio psl.)

mas skriaudas mūsų tautai skelbti savoje ir svetimoje spaudoje, per radiją ir televiziją.

2. Reikalauti, kad visi lietuviai, kurie laikomi kalėjimuose ar Sibire dėl religijos bei politinių įsitikinimų, būtų tuojau išlaisvinti ir grąžinti į Lietuvą.

3. Reikalauti, kad visos išniekintos šventovės būsų grąžintos tikintiesiems.

4. Reikalauti, kad visi vyskupai, kunigai, vienuoliai ir vienuolės galėtų laisvai dirbti savo religinį darbą.

5. Reikalauti, kad tikintieji, nežiūrint kokį darbą bedirbtų, nebūtų persekiojami dėl savo tikėjimo.

6. Reikalauti, kad lietuvių kalbai būtų suteikta pirmenybė, kad būtų sustabdytas rusinimas mūsų Tėvynėje, kad visi suvežti rusai į Lietuvą būtų išgyvendinti iš mūsų krašto.

7. Reikalauti, kad pavergtos Lietuvos lietuviai galėtų laisvai susisiekti su visu pasauliu, išvykti ir grįžti niekieno netrukdomi, kad lietuviai turistai, atvykę pavergton Lietuvon, turėtų pilną laisvę aplankyti savo gimines jų gyvenamose vietovėse, kad siunčiami siuntiniai į Tėvynę būtų apdedami normaliais mokesčiais.

8. Naujo Amerikos prezidento rinkimų išvakarėse baltiečiai turėtų imtis iniciatyvos ir su visų Europos tautų pavergtaisiais reikalauti, kad respublikininkų ir demokratų partijų vadai paskelbtų savo programas Baltijos ir visų kitų Sov. Sąjungos pavergtų tautų išlaisvinimo reikalu. Abiem partijom pasakyti, kad pavergtų tautų žmonės balsuos tik už tą partiją, kuri aiškiai ir viešai pasisakys už tų tautų laisvę. Mes neprašome, kad Amerika tuoj pradėtų atominį karą prieš Rusiją, bet kad ji pilnai panaudotų savo politinę, ekonominę ir mokslinę jėgą toms tautoms išlaisvinti. Tų partijų vadai turi žinoti, kad jie dabar turi reikalą ne su vienu milijonu ar dviem, bet su dvidešimt milijonų balsų.

9. Prašyti Šv. Tėvą, kad jis viešai užtartų Lietuvos tikinčiuosius ir reikalautų jiems pilnos tikėjimo laisvės. J. M.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA.
P. Lubys. Tel. WA2-7981, 922-8112.

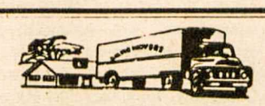
BALTIC MOVERS
Visų rūšių pervežimas baldai ir kt. Vežamas turtas pilnai apdraustas.
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvių Namus) • Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

RICHARD KRUPOWICZ, B.T.G.S.,
matininkas (Ontario Land Surveyor)
atlieka visus žemės matavimo darbus; kalba ir lietuviškai.
Adresas: 2848 Bloor St. W., Toronto, Ont. Tel. 233-6481
412 Old Muskoka Rd., 210 N, Orillia, Ont.
Telefonas (705) 325-6993

Canadian Art Memorials Ltd.
176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampas Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757
LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius — Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

743-0100
Užmiesčio nuosavybės: ūkiai, sklypai, žemės investacijos
FRANK BARAUSKAS, F.R.I., R.P.A.
FRANK BARAUSKAS LIMITED, Realtor
3828 Bloor Street West • Islington, Ontario

Florida: West Palm Beach, Singer Island, Juno Beach
NAMAI, DVIBUČIAI, DAUGIABUČIAI (condominiums)
ROBERT DATZ, Associate of GE. Richman Realty
Raštinės telefonas 305/844-5500, namų: 305/848-3606
(su Prano Barausko rekomendacijomis)

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
Vedėjas — VALTERIS DREŠERIS Padėjėja — Alė Mikšienė
Tel. įstaigos: 233-3334 ir 231-2661, namų 233-4446
3828 Bloor Street W., Islington, Ontario M9B 1K8
(Prie Kipling ir Six Points Plaza)
Žinotina apie namų draudą:
Dauguma draudos bendrovių reikalauja apdrausti namą 80% iki 100% atstatymo kainos. Kitaip, įvykus ir mažam nuostoliui, bendrovė nėra įpareigota pilnai padengti nuostolį
Jeigu turite klausimų apie betkokią draudą, kreipkitės — paaiškinsime. Valteris Drešeris

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST., TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
1613 Bloor Street West, Toronto, Ontario

ED. KONDRATAS, siuvėjas
Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)
1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

DRAUDA
Balio Maskeliūno įstaiga
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

Įvairūs siuntiniai ir dovanos
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu
Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA Baltic Exporting Co. 482 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ontario
Telefonas LE 1-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

NAUJA LOTERIJA "THE PROVINCIAL"
Dabar už penkis dolerius turėsite penkias galimybes laimėti po vieną milijoną dolerių

Didesnė galimybė jums
Penki laimėjimai po vieną milijoną dolerių. Penki laimėjimai po vieną ketvirtadalį milijono. Tūkstančiai kitų laimėjimų po $2,500, $250 ir $50. Visi laimėjimai neapmokestinami. Bilietas — tik $5. Šeši stambūs traukimai į metus: spalio 31 d. (Halloween), Naujų Metų išvakarėse, Valentino dieną, Mokesčių dieną, Dominijos dieną ir Darbo šventėje.

Didesnė galimybė visiems
Pelnas bus panaudotas visų gyvenimui pagerinti — medicininiams tyrimams ir su sveikata susijusioms aplinkos programoms remti Ontario provincijoje.

Pirmas traukimas – spalio 31
Bilietai jau parduodami. Tik $5. Įsigykite juos ten, kur pardavinėjami ir "Wintario" bilietai.

The Provincial
Didesnė galimybė visiems

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
2224 Dundas Street W., Toronto, Ontario M6R 1X3
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v. r iki 7 v. v.

TORONTO ONT

Anapilio žinios

Telefonas 277-1270

— Praėjusį sekmadienį pamaldose talkino kun. A. Nockūnas, svečias iš Čikagos — atlaikė 11 v. Mišias ir pasakė pamokslus. Prieš savaitę pagelbėjo kun. Juozas Bacevičius, OFM. Nuoširdi padėka.

— Praėjusį sekmadienį Wasagoje šį vasaros sezoną paskutinį kartą buvo atlaikytos pamaldos. Ateityje pamaldos bus laikomos tik specialiomis progomis: Padėkos Dieną, prieš Kalėdas ir Velykas.

— Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidotas a.a. Sigitas Pranckūnas. Velionies artimiesiems nuoširdi užuojauta.

— Tradicinis lietuvių kapinių lankymas prieš Vėlines bus spalio 31, sekmadienį, 3 v.p.p.

— Rugsėjo 11 d. susituokė Eugenijus Rovas ir Bernadeta Aušrotaitė. Padėkos laiškutyje jaunevedžiai rašo: "Ačiū už gražiai atliktas vestuvių pamaldas. Prašome priimti mūsų mažą auką $100 naujos šventovės statybai." Ačiū jiems.

— Pamaldos: šį sekmadienį, 10 v. r., už a.a. Juliją Racevičienę, 11 v. už a.a. Julija ir Gasperą Ališauskus

— Pakrikštyta: Brian-Edvardas Federawski.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldos su sekmadienio mokykla vyksta kas sekmadienį 9.30 v.r.

— Antradienį, 8 v.v., pirmutinis tarybos posėdis po vasaros atostogų.

— Rugsėjo 11 d. Miltone, Ont., susituokė Liudy Jonas Jokubpreikšas su Beverly Noreen Briggs. Nuoširdžiai sveikiname jaunavedžius. Apeigas atliko kun. Alg. Žilinskas.

— Praėjusį sekmadienį pamaldų metu buvo atšvęstos a.a. Antano Stankaičio metinės, kuris mirė pernai rugsėjo 20 d., būdamas 65 m. amžiaus. Velionis paliko liūdinčius — žmoną Augustę Toronte, seserį ir brolį Lietuvoje.

— Rugpjūčio 30 d. mirė G. Amoliavičienės patėvis Ladislaus Palmai, būdamas 67 m. amžiaus. Velionis palaidotas King City kapinėse rugsėjo 2 d. Ilsėkis ramybėje.

— Mūsų ligoniai: po operacijos sveiksta Elena Balčiūnienė; Hamiltono gen. ligoninėje serga Augustė Manšienė.

Lietuvių Namų žinios

— LN pirm. J. Strazdas, valdybos prašomas, sugrįžo anksčiau iš iš atostogų nei buvo numatyta.

— Praėjusią savaitę LN svečių knygoje pasirašė: F. Lileikis su ponia iš Grand Rapids, A. ir J. Mačioniai, J. Matulaitis iš Niujorko, E. ir E. Praninskai su šeima, Z. Lukoševičienė, J. Matulaitis iš Čikagos, B. Aušrotas iš Floridos, J. ir B. Taorai iš JAV, Monika ir Feliksas Sodaičiai iš Australijos, J. Liūdžius iš Anglijos Londono, J. Kalan su ponia, A. ir S. Šturmai iš Kičenerio.

— LN informacinis susirinkimas įvyks spalio 17, sekmadienį, 4 v.p.p., LN Karaliaus Mindaugo menėje.

— Spalio 23, šeštadienį, 6.30 v.v., Karaliaus Mindaugo menėje įvyks Toronto Lietuvių Namų 25 metų sukakties balius. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti. Pakvietimus jau galima gauti LN raštinėje ir sekmadienio popiečių metu.

— LN biblioteka gavo dovanų: K. Grigaitis, gyvenąs St. Petersburg, Floridoje, padovanojo 170 knygų, L. Tamošauskas — 2, kun. V. Pikturna iš Niujorko — 7. Dėkui už dovanas.

— LN Pensininkų Klubas nuo š. m. rugsėjo 16 d. kas ketvirtadienį ir sekmadienį ruošia popietes su užkandžiais ir kava. Pensininkų klubo valdybos posėdis įvyks rugsėjo 16, ketvirtadienį, 4 v.p.p.

— LN nario įnašus sumokėjo: Pranas Lackus, Algis Gonta, Irena Ignaitienė, Stasė Bunker-Prapuolenytė po $100; Viktoras Vaičiūnas $75; Vyt. Martinaitis $30; Bronius Rūkštelis ir Jonė Zumanis po $20.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Sveikiname Ritą Razgaitytę ir Romaną Galinauską, Bernadetą Aušrotaitę ir Eugenijų Rovą, sukūrusius lietuviškas šeimas.

— Rugsėjo 14 d. iš mūsų šventovės palaidotas a.a. Sigitas Pranckūnas. Žmonai Olgai, seserims Emilijai Baltulienei ir Birutei Dabrikienei reiškiame gilią užuojautą.

— Vakarinės sekmadienių Mišios — 7 v.

— Sekmadieniais jau veikia par. biblioteka ir spaudos kioskas.

— Antroji rinkliava ateinantį sekmadienį — Kanados vyskupų darbams paremti.

— Pradėtas organizuoti berniukų choras. Priimami berniukai 7-13 metų amžiaus. Chorui vadovauja sol. V. Verikaitis. Suinteresuoti prašomi kreiptis į par. raštinę. Repeticijos — trečiadieniais 7 v.v. muzikos studijoje.

— Suaugusių choro repeticijos — ketvirtadieniais, 7.30 v.v.

— Praėjusią savaitę Kennebunkport, Me., įvyko lietuvių pranciškonų vadovybės posėdis. Išrinkta nauja vadovybė: provincijolas — kun. Jurgis Gailiušis, viceprovincijolas — kun. Pranciškus Giedgaudas, patarėjai — kun. Placidas Barius, kun. Paulius Baltakis, kun. Leonardas Andriekus, kun. Augustinas Simanavičius. Padaryta pakeitimų: kun. Juozapas Bacevičius iškeliamas į Kennebunkport, Me., pašaukimų direktoriaus ir kandidatų magistro pareigoms. Iš Brooklyno į Torontą atkeliamas kun. Barnabas Mikalauskas.

— Pirmojo pensininkų būrelio susirinkimas — rugsėjo 22 d., 4 v.p.p., Parodų salėje.

— Mišios šeštadienį, 8 v. — už Ignatavičių šeimos mirusius, užpr. J. J. Ignatavičių; 8.30 v. — už Ireną Gurevičienę, užpr. vyro; 9 v. — už Čeprauskų šeimos mirusius, užpr. M. Čeprauskaitės; 9.20 v. — už Uršulę ir Rapolą Žilėnus, užpr. A. Žilėno; sekmad., 8 v. — už Oną Marcinkevičienę, užpr. M. Marcio ir šeimos; 9 v. — už Kazį Karecką, užpr. žmonos ir vaikų; 10 v. — už Stasį Vaitiekūną — užpr. V. Vaitiekūnaitės; 11.30 v. — už parapiją; 7 v.v. — už Stančikų šeimos mirusius, užpr. A. Z. Stančikų.

A.a. Sigitas Pranckūnas labai staigiai mirė rugsėjo 10, penktadienio vakarą. Grįžęs iš darbo Massey-Harrisson įmonėje, kur buvo inspektoriumi, atsisėdo vakarieniauti savo namuose ir sukniubo ant kėdės. Prieš porą mėnesių jis turėjo operaciją. Kai žmonos pašaukta pirmoji pagalba atvažiavo, rado jau mirusį. Velionis buvo 57 metų amžiaus, gimęs Meškuičiuose prie Šiaulių. Gimnaziją baigė Šiauliuose ir dirbo geležinkelio tarnyboje. Pasitraukęs į Vokietiją, mokėsi vokiečių kalbos ir kitų dalykų. Atvykęs Kanadon, gražiai įsikūrė Toronte ir bendradarbiavo spaudoje, daugiausia "N. Lietuvoje" ir "Naujienose". Taip pat bandė reikštis ir beletristikoje — išleisdino vieną romaną, buvo parašęs antrą, bet nebesuspėjo išspausdinti. Anglų spaudai rašydavo skaitytojų laiškus įvairiais klausimais. Velionis paliko liūdinčią žmoną, seserį Klevelande—Birutę Dabrikienę, antrą seserį Emiliją Baltulienę Windsore. Jo tėvai jau senai mirė Lietuvoje. A.a. S. Pranckūnas palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Anapilyje rugsėjo 14 d. iš Prisikėlimo parapijos ir šventovės.

Inž. J. Dočkus, PLB valdybos narys, ir p. Dočkuvienė iš Čikagos lankėsi Toronte tarnybiniais reikalais. Pagal inž. D. projektą čia yra pastatyta naujo tipo radiatorių įmonė, kuri dažnai reikalinga jo paslaugų. P.p. Dočkai dalyvavo ir B. Aušrotaitės - E. Rovo vestuvinėse iškilmėse. Jose taip pat dalyvavo ats. majoras J. M. Liūdžius ir J. Liūdžiuvienė iš Britanijos, dr. P. Kisielius su žmona iš Čikagos, S. Smalinskas ir dail. S. Smalinskienė iš Detroito, p.p. Aušrotai ir Pilipaičiai iš Floridos, p. Pautienienė iš Čikagos, Rimas Aušrotas su šeima iš Bostono, J.irJ. Variakojai, p.p. Karkliai iš JAV, D. Buivienė iš Baltimorės, ponia Schaad iš Lenkijos, Br. ir A. Stankaičiai iš Patersono, N.J. ir kt.

Eugenijaus Rovo ir Bernadetos Aušrotaitės sutuoktuvės įvyko rugsėjo 11 d. Prisikėlimo šventovėje. Apeigas atliko Lietuvos kankinių par. klebonas kun. P. Ažubalis ir kun. Eug. Jurgutis, OFM. Progai pritaikytą žodį tarė kun. P. Ažubalis. Solo giedojo sol. V. Verikaitis, vargonais palydimas muz. J. Govėdo. Ir apeigose, ir vestuviniame pokylyje Anapilio salėje dalyvavo labai daug lietuviškos visuomenės iš Toronto, Čikagos, Floridos, Detroito, Klevelando, Britanijos Londono, Ontario Londono ir kitų vietovių. Vestuvinis pokylis buvo pradėtas lietuvišku papročiu — kviesliо oracija, kurią puikiai atliko dr. Arūnas Dailydė, o svočia dr. A. Kazlauskienė įteikė jaunavedžiams didelį pyragą. Popiežiaus palaiminimą perdavė kun. P. Ažubalis. Po vaišių jaunuosius sveikino jaunosios dėdė iš Floridos Br. Aušrotas, pasakydamas atitinkamą kalbą. Gražiu, stilingu žodžiu prabilo giminaitė iš Čikagos Z. Juškevičienė, jungdama asmeninius ir tautinius motyvus. Nuoširdžius linkėjimus išreiškė p. Besąsparis. Iš jaunavedžių palydos sąmojingai kalbėjo pabrolys M. Valadka lietuvių ir anglų kalbomis. Jaunavedžių šeimų vardu kalbėjo tėvai — J. Rovas ir Vyt. Aušrotas, kuris jaunavedžiams įteikė dovaną iš Lietuvos — miniatiūrinę kraitinę skrynią. Paskutinį pokylio žodį tarė jaunavedys Eug. Rovas, visiems išreikšdamas padėką lietuvių ir anglų kalbomis. Pranešėjo pareigas gražiai atliko dr. S. Kazlauskas. Grojo A. Kaminsko orkestras. Dalyvavo per 400 asmenų. Jie palydėjo jaunavedžius į naują gyvenimo etapą, kuriam abu yra pasiruošę, t.y. baigę akademinius mokslus.

Romanas Galinauskas ir Rita Razgaitytė susituokė rugsėjo 11 d. Prisikėlimo šventovėje. Apeigas atliko kun. J. Bacevičius, OFM. Giedojo sol. J. Sriubiškienė, vargonais palydima J. Govėdo. Vestuvinis pokylis buvo suruoštas Prisikėlimo Parodų salėje. Dalyvavo arti 150 asmenų iš įvairių vietovių. Jų tarpe buvo p.p. Razgaičiai iš Klevelando, K. Razgaitis iš Filadelfijos, D. Pikturnienė iš Čikagos, P. Adamonis su šeima iš Monterialio, K. Mickus su šeima taip pat iš Montrealio, šeimos artimieji bei draugai. Taip pat dalyvavo keletas jaunavedžių mokslo draugų iš Toronto ir Winnipego. Iškalbingu ir humoro pilnu pranešėju buvo inž. Pr. Raizgaitis. Ilgų kalbų nebuvo — ribotasi šeiminio pobūdžio kalbomis, kuriose buvo išreikšta padėka tėvams ir apibūdinti jaunavedžiai. Rita buvo veikli ateitininkė ir gimnazijoje, ir universitete. Studijavo Toronto universitete sveikatos (maitinimo) mokslus, kuriuos baigė š.m. pavasarį, atliko praktiką ir gavo atsakingą darbą ligoninėje Winnipege. Ten abu jaunavedžiai ir apsigyvens nusipirktame name. Romanas ten tęs inžinerijos studijas. Abu gimę Toronte, bet profesinis darbas nuvedė į Winnipegą.

"Atžalynas" pradėjo poatostoginę veiklą dalyvavimu penktojoj tautinių šokių šventėje Čikagoje. Dalyvavo visos trys grupės — vyresniųjų, vidurinė ir vaikų. Nuoširdžiai dėkojame mokytojams D. Jurkšaitytei, G. Strimaitienei, B. Lelienei ir vadovei S. Leparskienei už rūpestingą šokėjų paruošimą tai šventei. Rugsėjo 18 d. vyresniųjų grupė skrenda į Thunder Bay, Ont., kur pasirodys metiniame šios vietovės "Folklore Festival", atstovaudama lietuviams. Festivalis truks dvi dienas, ir "Atžalynas" turės net tris pasirodymus. Nauji šokėjai ir muzikantai šiuo metu mielai priimami. Norintieji įsirašyti į "Atžalyną" prašomi skambinti telefonu 745-1277 arba 667-8260. **Tėvų komitetas**

Atsiliepdamas į žinutę apie jūrų šaulių kuopą "Baltija" "T Ž" 37 nr., J. V. Šimkus praneša, kad nuo 1975 m. rudens jis nesąs nei "Baltijos" pirmininkas, nei narys. Šiuo metu "Baltijai" pirmininkauja Petras Jonikas. J. V. Šimkus esąs atsidėjęs studijoms.

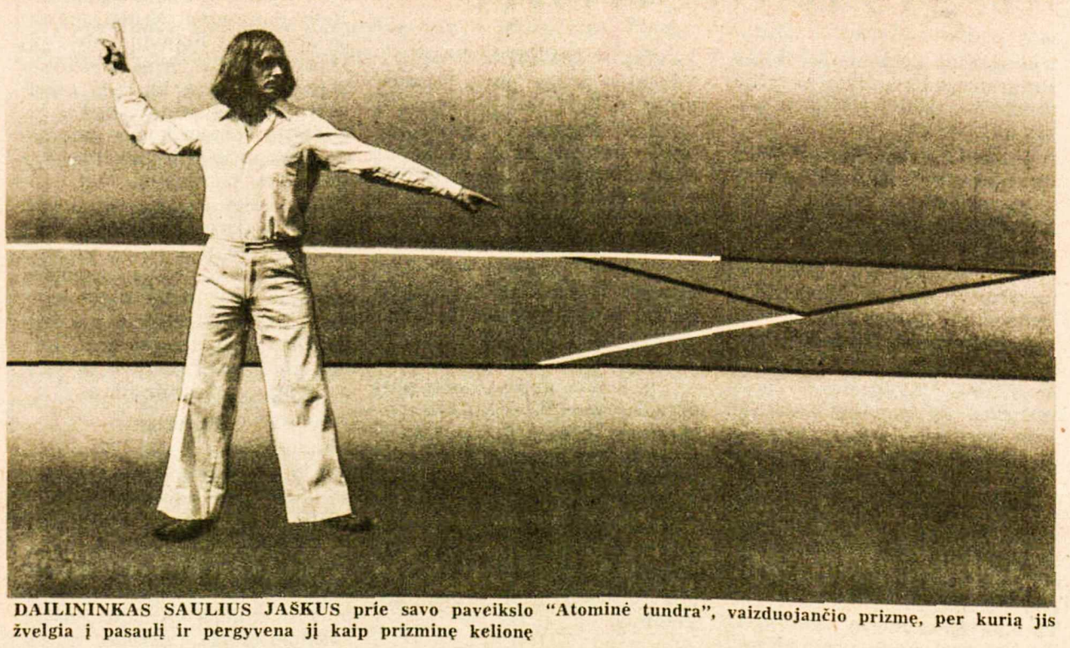

DAILININKAS SAULIUS JAŠKUS prie savo paveikslo "Atominė tundra", vaizduojančio prizmę, per kurią jis žvelgia į pasaulį ir pergyvena jį kaip prizminę kelionę

Dail. Saulius Jaškus (Jaškevičius) rengia savo paveikslų parodą "Hart House" galerijoje rugsėjo 28 — spalio 15. Atidarymas — rugsėjo 28, antradienį, 8-10 v.v. Tai jaunosios kartos talentas, jau daug kur dalyvavęs kanadiečių parodose ir taip pat surengęs keletą individualių parodų (Ripple's Gallery, Music Library ir kt.). Jo paveikslus yra rodžiusi savo parodose dailininkų draugija "Canadian Society of Painters in Watercolor". Leidinyje "Strange Glory" (McLellan a. Stewart) yra išspausdintos trys jo reprodukcijos. Dabar rengiama nauja amerikietiška laida, kurioje kanadiečių dailininkų nebus, bet bus įdėtos 6 S. Jaškaus paveikslų reprodukcijos. Jo paveikslai gaunami ir per "Fine Art Consultants of Canada" agentūrą, kuri veikia visoje Kanadoje. Šioje dail. S. Jaškaus parodoje bus įvairios technikos paveikslų — aliejiniai, akriliniai, akvareliniai ir mišrūs. Juose dailininkas išsako savo pasaulį, naudodamasis forma ir spalva.

Dail. S. Jaškus yra gimęs 1945 m. Vokietijoje, Hanau stovykloje. Mokslus baigė Kanadoje. Meno dalykų mokėsi Ontario meno kolegijoje, Toronto universitete ir privačiai pas dail. V. Bričkų bei kitus. Yra gavęs akademinius laipsnius — magistro (Master of Art) ir bakalauro (Bachelor of Education). Šiuo metu jis dėsto meną Kippling Collegiate (jau šešti metai) ir randa pakankamai laiko kūrybai. Gerai kalba lietuviškai — šešerius metus mokėsi Maironio mokykloje. Yra dalyvavęs ir lietuvių parodose. 1975 m. neteko tėvo Vlado Jaškaus, kuris palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse. Motina Elena, kiek galėdama, padeda jaunam dailininkui įvairiuose reikaluose.

Maldininkų kelionė į Midlandą, kur yra pastatytas specialus kryžius Lietuvos kankiniams, rengiama **rugsėjo 19, sekmadienį.** Lietuviškos Mišios Midlando šventovėje bus 1.30 v.p.p. Autobusas į Midlandą tą dieną išvyks nuo Prisikėlimo šventovės 11 v.r. Registruotis iš anksto Prisikėlimo par raštinėje.

"Varpo" choras praneša choristams, kad repeticijos prasidės rugsėjo 21, antradienį, Lietuvių Namuose, 7.30 v.v. Prašome jau pirmoje repeticijoje būtinai visus choristus dalyvauti. Kviečame ir naujus. Pradėsime ruoštis 25 metų sukakties paminėjimo šventei. Nevisų choristų dalyvavimas labai trukdo darbą.

Valdyba

Augštesnieji Lituanistiniai Kursai naujuosius mokslo metus pradės mokinių bei studentų registracija rugsėjo 28, antradienį, ir rugsėjo 29, trečiadienį, nuo 6 iki 9 v.v. West Park Secondary School patalpose. Kursus lankyti gali ir visi suinteresuoti kaip laisvi klausytojai.

Toronto Maironio mokykla mokslo metus pradėjo rugsėjo 11 d. Naujų mokinių užsiregistravo 15. Laukiama daugiau. Šiais metais mokyklos taryba nutarė išsiuntinėti kvietimus visiems tėvams, kurie turi mokyklinio amžiaus vaikų, ir nuoširdžiai paraginti leisti juos į lietuvių mokyklą. Turbūt negalima rasti didesnės tautinės pareigos, kaip auklėti savo jauną ją kartą lietuviškoje dvasioje. Mokykla yra pasirengusi priimti įvairaus amžiaus naujus mokinius ir atitinkamai juos paskirstyti. Pamokos mokykloje bus šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p. Šv. Vincento mokyklos patalpose tarp Fermanagh ir Westminster gatvių prie Roncesvalles.

NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA, 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5. Tel. 533-8008. Bernardas Naujalis, R.M. Npt. R.N.A.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 535-4329.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

JIEŠKOMA LIETUVĖ MOTERIS prižiūrėti 5 mėnesių kūdikiui mūsų namuose su galimybe gyventi vietoje. Skambinti tel. 277-1128 Mississauga, Ontario.

ARIZONOS PHOENIXAS ir apylinkės yra labiausiai mėgstami dėl sauso, šilto ir saulėto oro. Be to, nuosavybių kainos yra daug žemesnės negu kitur. Kreiptis: D. Zakaras, Century 21 Realty, 8528 N. 7 St., Phoenix, Arizona 85020, USA.

GĖLĖS ĮVAIRIOM PROGOM (pagal susitarimą), ypač vestuvėms — jaunajai, pamergėms, stalų papuošimui, korsažams ir kt. Skambinti V. Siminkevičienei, telefonu 763-6256 po 6 v.v. Toronte.

EINU ŠEIMININKAUTI įvairiems parengimams. Skambinti A. Gataveckienei tel. 535-0164 Toronte.

REIKALINGAS LIETUVIS DALININKAS ar pardavėjas gerai žinomai maisto krautuvei. Skambinti Albertui 535-1258 Toronte.

BLOOR — HIGH PARK RAJONE išnuomojamas moteriai kambarys ir virtuvė Skambinti tel. 762-7196 Toronte.

IŠNUOMOJAMI 2 KAMBARIAI su bendra virtuve. Skambinti tel. 535-0513 Toronte.

Prizminė kelionė
(A PRISMIC PILGRIMAGE)
dailininko Sauliaus Jaškaus paveikslų PARODA
HART HOUSE GALLERY 1976 m. rugsėjo 28 – spalio 15
Rengia — Hart House meno komitetas
Visi kviečiami atsilankyti

Atidarymas — rugsėjo 28 d., 8-10 v.v. Lankymo valandos: pirmadieniais 11 v.r. — 9v.v., kitomis dienomis 11 v.r. — 5 v.p.p., sekmadieniais 2 v.p.p. — 5 v.p.p.

Visus maloniai kviečiame dalyvauti
Klevelando Tautinių Šokių grupės
"Grandinėlė"
KONCERTE

ĮĖJIMAS — $5, $4, $3, o studentams, vaikams ir pensininkams — $4, $3, $2. BILIETAI GAUNAMI: Hamiltone pas J. Stankų, 121 Rothsay Ave., Hamilton, Ont. (tel. 545-5432), sekmadieniais po pamaldų parapijos salėje ir koncerto dieną prie įėjimo; TORONTE — Prisikėlimo parapijos ir Anapilio spaudos kioskuose po pamaldų sekmadieniais.
Visos vietos numeruotos. Salė prieš koncertą bus atidaryta 2 val. po pietų.

rugsėjo 26, sekmadienį, 3 v. po pietų, Hamiltone, Mohawk College auditorijoje
(135 Fennell St. West, kampas West 5th St. ir Fennell St. W.)

Tad visi į "Grandinėlės" koncertą!
Choro "Aidas" rėmėjų komitetas

Maža garbė svetimomis kalbomis kalbėti, didi gėda savosios gerai nemokėti
AUGŠTESNIEJI LITUANISTINIAI KURSAI TORONTE
šiemet pradeda darbą spalio 5, antradienį, 7 v.v., West Park Secondary School patalpose (Bloor ir Dundas). Registracija – ten pat rugsėjo 27 ir 28 dienomis nuo 7 val. vakaro.
Kaip ir pernai, veiks gimnazijos užskaitų klasės ir pradedančiųjų kursas.
Lietuvių Mokyklų Taryba

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į SOLISTĖS
Violetos Rakauskaitės
LIETUVIŠKOS DAINOS
KONCERTĄ
1976 m. rugsėjo 26, sekmadienį, 4 v.p.p.,
Toronto Lietuvių Namuose
Karaliaus Mindaugo menėje
Bilietai — $3,00, studentams ir pensininkams — $2,00
Bilietus galima iš anksto užsisakyti telefonu 925-7646
Rengia Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba

Dar yra vietų
ekskursijoje į Vilnių
lapkričio 4 - 12
(iš viso 8 dienos – 5 dienos Vilniuje ir 2 dienos Maskvoje).
Skambinti V. BAČĖNUI
Telefonas 533-3531
ALL SEASONS TRAVEL,
2224 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Greitas ir tikslus patarnavimas!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6,0%	Asmenines	11.0%
Taupomąsias s-tas	8.25%	Nekiln. turto	10.75%
Term. ind. 1 m.	9.5%	Čekių kredito	12.0%
Term. ind. 2 m.	9.75%	Investacines nuo	11%
Term. ind. 3 m.	10.0%		
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.	

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ik 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

JIEŠKOMA LIETUVĖ MOTERIS nuo pirmadienio iki ketvirtadienio prižiūrėti 2-jų mėnesių kūdikiui mūsų namuose. Skambinti tel. 239-4508 (Islington - Rathburn rajone Toronte).